

รายงานการประชุม

คณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ

การมีส่วนร่วมของประชาชนและการกระจายอำนาจ

ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๐

วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๗๐๑ ชั้น ๗ อาคารรัฐสภา ๓

เริ่มประชุมเวลา ๑๕.๑๕ นาฬิกา

(นายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์ เป็นประธานในที่ประชุม)

ประธาน : ผมขออนุญาตที่ประชุมพิจารณาไปตามมาตราตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เชิญคุณอัจฉราครับ อันนี้ว่าไปตามรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๔๐ นะครับ ของใหม่ได้ข่าวว่าเขาปรับเปลี่ยนโครงสร้างใหม่หมดเลย คนละแบบเลย แต่ว่าเราจะต้องใช้กรอบเดิมที่เขาให้เรา มา เพราะว่าเราจะได้อ้างเหตุผลว่าเราดีหรือปรับจากปี ๒๕๔๐ อย่างไร เชิญครับ

นางสาวอัจฉรา ฉายากุล : ขอบคุณคะท่านประธาน เดี่ยวเอกสารกำลังสำเนาอยู่ เดี่ยวคงจะมาคะ ขออนุญาตเริ่มจากมาตรา ๗๑ ก่อนนะคะ

มาตรา ๗๑ บอกว่า รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช และบูรณภาพแห่งอาณาเขต อันนี้คงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง

มาตรา ๗๒ รัฐต้องจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช ความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศ อันนี้ก็คงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง

มาตรา ๗๓ รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต อันนี้ก็ยังคงเดิมคะ

ประธาน : อันนี้ของเราคงเดิมไปก่อนนะครับเรื่องใหญ่

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ผม สุพจน์ ผมว่ามาตรานี้อาจไปใช้ได้ในกรณีที่ว่า จะให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ

ประธาน : อยู่ในนี้อยู่แล้วใช่ไหมครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : มันน่าจะอ้างอันนี้ได้เลย ผ่านไปได้เลย น่าจะเพียงพอ

ประธาน : น่าจะเพียงพอ ก็เราเห็นว่าคงเดิม แล้วก็อธิบายอย่างที่ท่านพูดว่าได้

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : และพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะด้วย ใช่ไหมครับ

พุทธมามกะก็นับถือพุทธ

อน. ยกวางรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

นิวรา ๑/๒

ประธาน : เรื่องนี้อาจารย์ธงทองรู้ดีที่สุด ท่านอาจจะอธิบาย แต่ว่าผ่านไปก่อนดีกว่า
เดี่ยวอาจารย์ธงทองค่อยไปพูดในชุดใหญ่ เป็นผู้ชำนาญที่สุดเรื่องนี้ ต่อครับ

นางสาวอัจฉรา ฉายากุล : ขออนุญาตไปมาตรากัดไปนะคะ

มาตรา ๗๔ รัฐต้องส่งเสริมสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศ และพึงถือหลักในการปฏิบัติ
ต่อกันอย่างเสมอภาค อันนี้เราปรับเพิ่มขึ้นมาอีก ๒ ววรรคด้วยกัน เนื่องจากที่ประชุมที่ชะอำ รวมทั้งใน
คณะอนุกรรมการชุดนี้ได้มีการพูดกันเยอะเหมือนกันในกรณีของรัฐไปทำสนธิสัญญาหรือความตกลง
ระหว่างประเทศ ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนในประเทศ เราเพิ่มขึ้นมา ๒ ววรรค
นะคะ ววรรคแรกเราคงเดิมไว้ เพิ่มวรรคสองว่า รัฐต้องให้ข้อมูลและรับฟังความเห็นของประชาชนก่อน
การตัดสินใจทำพันธกรณีกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศที่มีบทแก้ไขเปลี่ยนแปลง
พระราชบัญญัติ หรือซึ่งอาจมีผลกระทบร้ายแรงต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และต้องเปิดให้
ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับพันธกรณีทุกเรื่อง รัฐทำไว้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ววรรคสามบอกว่า
อันนี้เป็นเรื่องของการเยียวยานะคะ หากการปฏิบัติตามพันธกรณีที่ได้กระทำไว้ต่อนานาประเทศและ
องค์การระหว่างประเทศก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน รัฐต้องดำเนินการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับ
ผลกระทบอย่างรวดเร็ว เหมาะสม และเป็นธรรมคะ

ประธาน : เชิญที่ประชุมครับ เพราะว่าอันนี้เพิ่มอีก ๒ ววรรคใหญ่ ๆ เลย ก็ได้จากที่
อภิปรายกันครับ เข้าใจว่าท่านทูตอาจจะสนใจประเด็นนี้ เชิญครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ผม สุพจน์ ครับ คราวที่แล้วผมอภิปรายใน
ววรรคแรกว่า รัฐต้องส่งเสริมสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศและองค์การระหว่างประเทศ เดี่ยว Version
เก่าผมหาไม่เจอ ที่จริงมันมีไม่ใช่เฉพาะอันนี้ ผมเคยอภิปราย

ประธาน : ผมจำได้ว่าท่านบอกว่ามีองค์การระหว่างประเทศ ไม่เป็นไรครับ เดี่ยวเราเพิ่ม
ได้ พิมพ์เพิ่มเข้าไปเลย

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : แล้วก็วรรคสอง บรรทัดสุดท้าย สามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับ
พันธกรณีทุกเรื่อง รัฐทำไว้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย รู้สึกอาจจะลำบากนะครับว่าจะให้ข้อมูลทุกพันธกรณี
ทุกเรื่อง เพราะว่าบางเรื่องบางอย่างก็ยังไม่เปิดเผยกรณีที่ว่าเกี่ยวพันกับความมั่นคง เกี่ยวพันกับที่เป็น
ข้อมูลลับยังอยู่ พันธกรณี เราอาจจะขอสงวนคำนี้ไว้หน่อย

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

วีนดา ๒/๑

ประธาน : ที่นี้เราจะใช้ปรับอย่างไรดีครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ที่สามารถเปิดเผยได้โดยไม่กระทบถึงความมั่นคง ปลอดภัย
ของประเทศ ทำนองนี้ครับ

นายโสภณ ปัจเจกวิญญูสกุล : เติมคำว่า เว้นแต่

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : เพราะว่าถ้าเราคงไว้แบบนี้ไม่สามารถที่จะคุมข้อมูลอะไรได้เลย
ที่เกี่ยวกับพันธกรณีด้านความมั่นคง

ประธาน : เว้นแต่กระทบต่อความมั่นคง วรรคสุดท้ายจะมีองค์การระหว่างประเทศ
การปฏิบัติตามพันธกรณีที่ได้กระทำไว้นานาประเทศและองค์การระหว่างประเทศ ก่อให้เกิดผลกระทบ
ต่อประชาชน ตามนี้วรรคสามใช้ได้ไหมครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : คือจริง ๆ แล้วผมไม่แน่ใจว่ากฎหมายแพ่งหรือกฎหมายทำนองนี้
มันมีอยู่แล้วหรือไม่ เราจำเป็นจะต้องขยายถึงขนาดนี้หรือไม่ เพราะจริง ๆ แล้วถ้ามีผลกระทบต่อประชาชน
มันก็มีกฎหมายหรือว่าพันธกรณีต่อของรัฐที่จะต้องเยียวยาอยู่แล้ว สมมุติบริษัทต่างประเทศมาทำโรงงาน
อุตสาหกรรมใกล้แม่น้ำ แล้วปล่อยของเสียลงแม่น้ำ ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนอะไรต่าง ๆ นี้
มันก็มีกฎหมายของเขาอยู่แล้วที่จะต้องดำเนินการแก้ไขแล้วก็เอาผิด อันนี้จะรุ่มร่ามรุงรังไหมครับ

ประธาน : ท่านเดชอุดมมาพอดีครับ กำลังพิจารณาแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
ท่านจะพูดถึงเรื่องพันธกรณี ตั้งแต่มาตรา ๗๑ ถึง มาตรา ๗๓ คงไว้หมดครับ เพิ่งเริ่มพิจารณา
พอมาตรา ๗๔ เรื่องสัมพันธ์ไมตรีกับนานาประเทศ อันนี้เกี่ยวกับเรื่องการให้ข้อมูลรับฟังความเห็นของ
ประชาชน กำลังพิจารณาอยู่ มาตรา ๗๔ หน้า ๓

มาตรา ๗๔ รัฐต้องส่งเสริมสัมพันธ์ไมตรีกับนานาประเทศ แล้วก็เติม และองค์การระหว่าง
ประเทศ เมื่อสักครู่ท่านพูดเติมไป

และพอวรรคสอง การเข้าถึงข้อมูลของประชาชน สามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับพันธกรณี
ทุกเรื่อง อันนี้ท่านบอกมาให้เว้นแต่เรื่องที่กระทบต่อความมั่นคงของรัฐ

ที่นี้พอวรรคสุดท้าย มีความจำเป็นหรือไม่ที่จะต้องใส่ไว้ เรื่อง ถ้าไปทำอะไรไว้ แล้วมี
ผลกระทบต่อประชาชน รัฐต้องดำเนินการแก้ไขเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบโดยเร็ว อย่างเหมาะสมและ
เป็นธรรม อันนี้เป็นประเด็นที่กำลังพิจารณาอยู่

นายวิจิตร วิชัยสาร : ขออนุญาตนิดหนึ่งครับ ความพวกนี้กินความกว้างถูกไหมครับ
ความมั่นคงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และทั้งหมด กว้างไหมครับ คำว่า มั่นคง ไม่ใช่อาจารย์สุพจน์
จะ Fix ตรงที่ ประเด็นตรงไหน

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

เบญจกุล ๓/๑

ประธาน : ความมั่นคงเรื่องอะไรใช่ไหมครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ปกติก็เรื่องเกี่ยวกับการป้องกันประเทศ ข้อมูลเกี่ยวกับ การป้องกันประเทศที่เราถือว่าเป็นความมั่นคงที่หนักที่สุด การที่เราไปทำสัญญาในกรณีที่ว่ายาเสพติดหรือว่าการก่อการร้ายสากลอะไรต่าง ๆ นี้

ประธาน : เชิญท่านวัชรินทร์ครับ

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : ขออนุญาตท่านประธานครับ คือถ้าเราจะ Focus ให้ชัดก็เขียนแบบมาตรา ๗๒ มันจะมีความมั่นคงของรัฐนะครับ รัฐต้องจัดให้มีกำลังทหารเพื่อรักษาเอกราชและความมั่นคงของรัฐ ถ้าเราจะ Specific ลงไปให้มันชัดว่าเฉพาะเกี่ยวกับ ความมั่นคงในด้าน State หรือรัฐ ก็น่าจะเอาคำนี้มาใช้ได้

ประธาน : เอาคำว่า ความมั่นคงของรัฐ ใช่ไหมครับ ความมั่นคงของรัฐมันก็กว้าง เหมือนกันนะครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : เพราะบางครั้งเราไม่สามารถที่จะระบุไปได้โดยแน่ชัด มันแล้วแต่สถานการณ์ด้วยนะครับ แล้วแต่ประเด็น แล้วแต่สถานการณ์ในขณะนั้น ๆ ว่าบางทีมันก็อาจจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ บางทีเป็นเรื่องสังคม บางทีเป็นเรื่องการป้องกันประเทศ มันระบุไปไม่ได้หรอกครับที่จะเอาความมั่นคง ถ้าความหมายโดยทั่วไปด้วยวิญญูชนน่าจะรู้ แต่ว่าถ้าอย่างอาจารย์วัชรินทร์ก็น่าจะรับได้นะครับ ความมั่นคงของรัฐนี้ ถ้าจะเปิดเผยแล้วมันอาจจะกระทบกระเทือนต่อความปลอดภัยของประเทศ

ประธาน : พี่มานิจไม่ทราบว่ามันกว้างไหมครับ ความมั่นคงของรัฐ

นายมานิจ สุขสมจิตร : คือผมเกรงว่ามันจะกว้างเกินไปนะครับ ถ้าเขียนว่า ความมั่นคงของรัฐ เฉย ๆ โดยไม่กำหนดประเด็นว่าความมั่นคงของรัฐในด้านไหน มันจะรวมไปหลายอย่างแล้วก็จะอ้างอันนี้ก็ความมั่นคงเหมือนกัน นี่ก็ความมั่นคงของรัฐเหมือนกัน แต่มันมีหลายด้านด้วยกัน

นายวิจิตร วิชัยสาร : ผมก็กำลังคิดว่าจะเอากว้างหรือเอาแคบ เพราะว่าบางทีความคล่องตัวในการทำงานเราก็ต้องตั้งสมมุติฐานว่าเขาทำมาในทิศทางที่ดีบางที่อันตราย ถ้ามันแคบเกินไปเดี๋ยวถึงจุดมุมอับเข้าได้

นายมานิจ สุขสมจิตร : ขออนุญาตครับ ประเด็นนี้ถ้ามีอย่างนี้นะครับก็ต้อง มองในมุมแคบ หมายความว่าจำกัดได้ก็เฉพาะกรณีเท่านั้น ไม่ใช่จำกัดได้ทุกกรณี ถ้าจำกัดทุกกรณีก็เท่ากับห้ามหมดเลย

นายวิจิตร วิชัยสาร : ที่พยายามตั้งประเด็นคือเราคิดให้รอบคอบนะครับว่า เราจะแคบไว้หรือว่าให้เห็นเกิดการคล่องตัวในการทำงานเหมือนกันนะครับในลักษณะอย่างนี้ ผมยังไม่ได้ชี้ชัดเพียงแต่กำลังหารื้อ เชิญครับ

อน. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

เบญจกุล ๓/๒

พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช : เรียนท่านประธานครับ ถ้ามองย้อนไปนี่นะครับ พอดีผม
โน้ตเอาไว้ คำว่า ความมั่นคงของรัฐ นี้เราใช้มาในมาตรา ๓๖, ๓๗, ๓๙, ๔๐, ๕๐ อะไรนะครับ เราใช้มา
เยอะ อย่างมาตรา ๓๖, ๓๗ นี่ก็เป็นเรื่องเสรีภาพในการเดินทาง ในการเลือกถิ่นที่อยู่ มาตรา ๓๗ เสรีภาพ
ในการสื่อสารถึงกัน เราก็ใช้คำนี้นะครับซึ่งก็มีความหมายกว้าง แต่ก่อนเราก็ใช้มาแล้ว มาตรา ๓๖, ๓๗,
๓๙, ๔๐, ๕๐ ใช้คำนี้มาตลอด รวมทั้งมาตรา ๗๒ ด้วยครับ ก็น่าที่จะใช้ได้ครับ คำนี้ครับ

ประธาน : เชิญพี่เดชอุดมครับ

อนุ. ยกวางรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

จีรภา ๔/๑

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ : ประเด็นเรื่องความมั่นคงของรัฐนี่นะครับ เป็นถ้อยคำที่ใช้มาหลายยุคหลายสมัย ความมั่นคงของรัฐในยุคปัจจุบันจะมีความหมายที่กว้างกว่าสมัยก่อน ๆ ซึ่งมุ่งไปถึงเรื่องความมั่นคงของราชอาณาจักรในด้านของดินแดน รัฐดินแดนเป็นส่วนใหญ่ แต่ความมั่นคงของรัฐในปัจจุบัน ตั้งแต่เรามีพระราชบัญญัติความลับของชาติ พุทธศักราช ๒๔๘๓ มันรวมไปถึงสถานีวิจัย คลื่นส่งสัญญาณต่าง ๆ ด้วยนะครับ แล้วก็มีพระราชบัญญัติความมั่นคงแห่งชาติ ๒๕๐๔ หรือ ๒๕๒๔ ผมจำไม่ถูกนะครับ นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เพราะฉะนั้นในความมั่นคงของรัฐเราจะมาเขียนในรัฐธรรมนูญไม่ได้ เหตุผลที่ว่าไม่ได้ก็เพราะว่ามันไม่ได้หยุดอยู่เฉพาะในเครื่องหมายที่เราเขียน มันยังมีเรื่องที่จะต้องนำเสนอไป แล้วคนที่จะตัดสินว่าอะไรเป็นความมั่นคงของรัฐอยู่ที่ศาล เพราะฉะนั้นใช้คำกลางคำว่า ความมั่นคงของรัฐ ผมคิดว่าเหมาะสมแล้วนะครับ ไม่ต้องไปขยายความ แล้วก็ไม่ต้องไปนั้น เพราะว่าตัวของมันเองความมั่นคงของรัฐมันจะพัฒนาไปเรื่อย ๆ เราเคยมองแต่เฉพาะเรื่องเขตอาณานิคม แต่ปัจจุบันนี้ไม่ใช่ ความมั่นคงของรัฐนี่ความมั่นคงอย่างที่ท่านมานิจพูดนี่นะครับ ทางเศรษฐกิจ ทางโทรคมนาคม มันทุกเรื่องเลยตอนนี้ เพราะว่าโลกมันเดินไปไกล ในระบบของอินเทอร์เน็ต ระบบปัจจุบัน เพราะฉะนั้นให้ศาลเป็นคนตัดสินดีกว่า เราผู้ร่างรัฐธรรมนูญอย่าไปตัดสินเลยนะครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : อันนี้บันทึกในเจตนาารมณได้เลยที่ท่านเดชอุดมพูดนี้ เพราะว่ามันมีพัฒนาการแล้วเคลื่อนไหวตลอด ก็ใช้คำเดิมนะครับ

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ : ขออนุญาตอีกประเด็นหนึ่งนะครับท่านประธาน คือผมมาที่หลังขอประทานโทษ ในมาตรา ๗๔ วรรคแรก ช่วงสุดท้ายที่เขียนว่า และพึงถือหลักในการปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาค ผมไปเห็นบทความที่ฝรั่งเขาเริ่มเขียน โดยเฉพาะจากออสเตรเลีย เขาจะเริ่มทวงสิทธิที่เราเรียกว่า เหมือนกับเวลาเราไปตลาดหลักทรัพย์ เรียก Back door listing ก็คือสิทธิการใช้สิทธิที่ผ่านการเป็นสมาชิก WTO เพื่อทวงสิทธิกรณีในประเทศไทย สมัยอดีตรัฐมนตรีต่างประเทศ ดิลล์สกับรัฐมนตรีถนัด คอมันต์ ลงนามความตกลง เรื่องของ Treaty of privity and economic relations เมื่อ ๒๕๑๐ ที่เราให้สหรัฐอเมริกา มีสิทธิ เราเรียกว่า Most favoured nation treatment ก็คือให้สิทธิเหมือนกับคนในชาติ ยกเว้นอยู่ ๕ อย่าง โทรคมนาคม ธนาคาร วิชาชีพ อสังหาริมทรัพย์ อีกอย่างหนึ่งผมจำไม่ได้ นอกนั้นทำได้หมด เพราะฉะนั้นไม่ว่าธุรกิจบริการ ธุรกิจอะไร ยกเว้นวิชาชีพแพทย์หรือกฎหมายทำไม่ได้ นอกจากนั้นเขาทำได้เหมือนคนไทย ประเด็นอยู่ตรงนี้ครับ ข้อความในนี้มันเชิญชวนให้ประเทศที่เป็นสมาชิก WTO ขณะนี้กำลังทวงสิทธิ โดยมีประเทศออสเตรเลียเป็นตัวนำว่าประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญในมาตรานี้ แล้วบอกว่าจะปฏิบัติกันอย่างไร เสมอภาค แล้วทำไมให้สหรัฐอเมริกาคนเดียว ผมก็เลยขออนุญาตตั้งข้อสังเกตว่า ถ้อยคำพวกนี้ต้องบัญญัติ และเขียนใหม่ หรืออาจจะต้องมีข้อยกเว้นอย่างสำคัญ และโดยเฉพาะหลังจากเราเข้าเป็นสมาชิกของ WTO แล้ว เราก็ทำ FTA ตอนนีเราทำกับออสเตรเลีย ทำกับจีน แต่หลาย ๆ ประเทศก็จะเอาแบบออสเตรเลีย

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

จีรภา ๔/๒

บ้างแล้ว เอาจกลับย้อนเกล็ดออสเตรเลีย ก็คือไหน ๆ ทำแล้วนี่ก็เอาแบบออสเตรเลียมาทำบ้างสิ ประเทศไทย
ก็บอกไม่ใช่ อันนั้นเฉพาะเป็น Bilateral ไม่ใช่ Multilateral เพราะฉะนั้นข้อยกเว้นตรงนี้ที่อยู่ในรัฐธรรมนูญ

ประธาน : ต้องปฏิบัติอย่างเสมอภาค

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ์ : ก็เลยเริ่มมีบทความ มีอะไร ถ้าท่านดูบนเว็บไซต์แล้วท่านจะเห็น
ว่าเริ่มจะเล่นงานประเทศไทยแล้ว

ประธาน : อันนี้จะเขียนอย่างไร อันนี้เป็นประเด็นที่น่าสนใจ

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ์ : ก็ขอฝากไว้ โดยเฉพาะท่านทูต กรุณาให้ความเห็นว่าเรื่องนี้เป็น
เป็นเรื่องที่เขากำลังรุกของเราในหลาย ๆ ภาคนะครับ ก็ขอตั้งเป็นข้อสังเกตไว้ก่อนครับท่านประธานครับ
กราบขอบพระคุณครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ผม สุพจน์ ครับ ก็อย่างที่ท่านเดชอุดมพูดนะครับ
มันก็อ้างได้ แต่ว่า อย่างเสมอภาค อย่างที่ว่ามันเป็นทวิภาคี เขาอยากจะได้ Treatment แบบเดียวกับ
ออสเตรเลีย ก็มาทำความตกลงกับเราสิใช่ไหมครับ เขาจะมาอ้างลอย ๆ โดยไม่มาทำสนธิสัญญากับเรา
ลอย ๆ ไม่ได้ เขาก็มาทำกับเรา แล้วก็จะตกลงอย่างไรมันก็ต่างกับออสเตรเลีย เพราะว่าสินค้าหรือว่า
บริการต่าง ๆ มันก็ต่างกับไทย-ออสเตรเลีย ใช่ไหมครับ เราทำไทยกับจีน ข้อบัญญัติต่าง ๆ มันก็ต่างกัน
อยู่แล้ว

ประธาน : อันนี้ของท่านทูตพูดนี้บันทึกในเจตนารมณ์ได้ไหมครับ อันนี้เป็นคำอธิบาย
คุณอัจฉราครับ คนชำนาญเรื่องต่างประเทศ เชิญครับ

นางสาวอัจฉรา ฉายากุล : ดิฉันเข้าใจว่า ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเข้าใจว่าน่าจะใช้
ในความหมายซึ่งแต่ละประเทศมีอธิปไตยที่เท่าเทียมกัน -----

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

สุภาภรณ์ ๕/๑

ที่นี้ถ้าอย่างนั้นจะตัดประเด็นปัญหาเรื่องของ Most favoured nation หรือประเทศที่ได้รับความอนุเคราะห์ ยิ่งตามที่อาจารย์เดชอุดมได้พูดถึงนะคะ ดิฉันขอรับไปเช็คใน Wording นิดหนึ่งว่า คำว่า ในฐานะที่อธิปไตยเท่าเทียมกัน คือมันมาแต่ตัวอนุสัญญาว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ถ้าเราเลื่อนมาใช้ตรงนี้เสียว่า คือทุกประเทศไม่ว่าประเทศใหญ่ ประเทศเล็ก เราจะปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน แต่ไม่ได้เป็นในเชิง ความหมายของประเทศที่เป็น Most favoured nation แต่ที่นี้มันจะเป็นปัญหาอย่างนี้คะ ถ้าเราใช้ว่า รัฐพึงถือหลักในการปฏิบัติต่อกันในฐานะที่มีอธิปไตยเท่าเทียมกัน คำว่า องค์การระหว่างประเทศ อาจจะไม่ตรงนี้ได้ เพราะว่ามันก็จะต้องคงตัว Wording มาตรา ๗๔ เดิม ก็คือ รัฐต้องส่งเสริมสัมพันธไมตรีกับ นานาประเทศ และพึงถือหลักในการปฏิบัติต่อกันในฐานะที่มีอธิปไตยเท่าเทียมกัน

ประธาน : ท่านพูดว่าอย่างไรครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ผม สุพจน์ ครับ คือถ้าจะพูดแบบนั้นคล้าย ๆ ว่าเราแยกส่วนออกไป ปฏิบัติกับนานาประเทศอย่างหนึ่งกับปฏิบัติกับบุคลากรในประเทศอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งจริง ๆ ถ้าพูดถึงความ รวมแล้วถ้าอ่านแบบนี้ถ้าเราเติมมาจากองค์การระหว่างประเทศ เราอาจจะไปใช้คำอื่นก็ได้ และพึงถือหลัก ในการปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาค เราอาจจะใช้คำอื่นไปก็ได้

ประธาน : เราใช้อีกวรรคหนึ่งได้ไหมครับ ระหว่างองค์การระหว่างประเทศ เอามาอีก วรรคหนึ่งแยกจากนานาประเทศ เพื่อแก้ปัญหาย่างที่พี่เดชอุดม Raise ขึ้นมา

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ตัวอย่างที่พี่เดชอุดม Raise ขึ้นมามันเป็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่องของ Most favoured nation clause ซึ่งมันไม่มีแล้ว แต่ที่นี้เราพูดในหลักที่ว่ามันเป็นอีกข้อ Partnership กัน ใช่ไหมครับ ในกรณีที่ว่าเท่าเทียมกันนะครับ รัฐอธิปไตยต่อรัฐอธิปไตยในทำนองนั้นในความหมายนั้น นะครับ

ประธาน : ที่นี้ยังคงให้เพิ่มองค์การระหว่างประเทศ หลัง นานาประเทศ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ผมว่าจำเป็นต้องใส่ แล้วก็เราหา Wording ใหม่ก็ได้ นะครับ ซึ่งจริง ๆ ความหมายแล้วมันก็คล้ายกันนะครับ

ประธาน : ที่นี้คำว่า อธิปไตย มันใช้ได้เฉพาะประเทศ ที่นี้องค์การระหว่างประเทศมันจะ ใช้อธิปไตยได้ไหมครับ ประเด็นอยู่ตรงนั้นใช่ใหมคุณอ้อจจจ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : เขาไม่ใช้ อธิปไตย ที่จริงคราวที่แล้วผมอธิปราชยที่หนึ่งแล้วนะครับ ในคราวที่แล้วแต่ผมไม่ได้เอามา มันมีอีก Version หนึ่ง ผมนึกไม่ออกแล้ว ผมไม่ทราบว่ามีฝ่ายเลขาฯ มี หรือเปล่า ที่เคยอธิปราชยคราวที่แล้ว

ประธาน : ไม่เป็นไร ท่านเจ้ากรมเชิญครับ

อน. ยกวางรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

สุภาภรณ์ ๕/๒

พลเอก อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ : ผม พลเอก อภิสิทธิ์ ครับ ผมมองว่ารัฐธรรมนูญมันเขียนเป็นกรอบกว้าง ๆ นะครับ แล้วก็ในทางปราชญ์จริง ๆ เหตุการณ์บ้านเมืองมันเปลี่ยนไปเราไม่รู้ จริงอยู่ที่ว่าจะเสมอภาคอะไร จริง ๆ แล้วในความเป็นจริงมันก็ต้องมีการให้น้ำหนักที่ต่างกัน ถ้าเราเขียนเอาไว้อย่างเดิมเป็นหลักกว้าง ๆ มันจะไปปรับใช้ได้ดีกว่าไหมครับ ผมมองอย่างนั้น

ประธาน : เขียนกว้าง ๆ แล้วบันทึกในเจตนารมณ์ เที่ยุครับท่านทูต

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : คืออย่างท่านเจ้ากรมว่ามันก็มีความหมายอย่างหนึ่งนะครับ แต่ว่าเดี๋ยวนี้ความสัมพันธ์ที่เราพยายามที่จะเผยแพร่ความสัมพันธ์นอกจากประเทศแล้ว จากองค์การระหว่างประเทศด้วย ซึ่งเราต้องอ้างในรัฐธรรมนูญนะครับ เราพยายามที่จะเอาบทบัญญัติ เอาเจตนารมณ์ของพันธกรณีในฐานะที่เราเป็นภาคีต่ออนุสัญญาต่าง ๆ มาไว้ในนี้ด้วย เราถึงต้องอ้างอันนี้ครับองค์การระหว่างประเทศนะครับ อย่างกติกาสากลว่าด้วย เยอะแยะเลยที่เราเป็นภาคี เราก็เอาเจตนารมณ์มาใส่ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพราะฉะนั้นเราจำเป็นต้องอ้างองค์การระหว่างประเทศด้วยเพื่อให้มันสอดคล้องกัน

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

นำพร ๖/๑

ประธาน : คุณอัจฉราว่าอย่างไรครับ เชิญครับ ฝ่ายเลขานุการ ลองเสนอ

นางสาวอัจฉรา ฉายากุล : ลองเสนอถ้อยคำดูนะคะ เป็น มาตรา ๗๔ ปรับว่า รัฐต้องส่งเสริมสัมพันธ์ไมตรีกับนานาชาติ และพึงถือหลักในการปฏิบัติต่อกันในฐานะที่มีอธิปไตยเท่าเทียมกัน รวมถึงการปฏิบัติต่อองค์การระหว่างประเทศอย่างเสมอภาค

ประธาน : น่าจะไปได้ไหมท่านทูต

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ก็ใช้ได้ครับ ก็มีความหมายที่ว่ามันตัดตอนดีนะครับ

ประธาน : ไม่ใช่ มันตัดต่อดี ไม่ใช่ตัดตอนครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : มันตัดระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศอย่างไรครับ ว่าการปฏิบัติต่อรัฐกับปฏิบัติต่อองค์การระหว่างประเทศมันเด่นชัดกันไปเลย ก็รับไปก่อนแล้วกันครับ

ประธาน : อันนี้ดูรู้สึกจะไปได้ครับ แล้วก็วรรคสุดท้าย ที่นี้วรรคสุดท้าย วรรคที่สามเรื่องเยียวยา รัฐต้องเยียวยา ไม่ทราบพี่มานิจ พี่เดชอุดมดูตรงนี้วรรคที่สาม ถ้าหากปฏิบัติพันธกรณีที่ทำให้ก่อเกิดผลกระทบกับประชาชน รัฐต้องดำเนินการแก้ไขเยียวยาแก่ผู้ได้รับผลกระทบโดยเร็ว เหมาะสมอย่างเป็นธรรม เมื่อสักครู่นี้ท่านทูตบอกว่าจริง ๆ แล้วอันนี้อยู่ในกฎหมายอื่น ๆ อยู่แล้ว ไม่ต้องไปใหม่ครับ อันนี้ก็อาจจะรุ่มร่าม เชิญครับ

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ์ : เพื่อให้มันทึบไว้เป็นเจตนาของการแก้ไขนะครับ คิดว่าในวรรคสามของ มาตรา ๗๔ ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติ เนื่องจากว่าพันธกรณีต่าง ๆ ถ้าหากว่าเกิดผลกระทบต่อประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่ไม่รับผิดชอบนี้ เขาต้องถูกดำเนินการร้องทุกข์และฟ้องร้องในศาลปกครองอยู่แล้ว เขาต้องทำในทุกเรื่อง แม้กระทั่งอย่างเรื่อง FTA กำลังจะลงนาม ถ้าหากว่าเขาเดือดร้อนเขาก็ฟ้องได้ ขอบพระคุณครับ

ประธาน : โอ.เค. ครับ มาตรา ๗๔ ผมว่าดีขึ้นเยอะเลยครับ ช่วยกัน เดียวไปสู่ชุดใหญ่ก็ต้องไปดูกันอีกที วรรคสามเอาออกครับ มาตรา ๗๕ เพิ่มเยอะเหมือนกัน เชิญครับ

นางสาวอัจฉรา ฉายากุล : มาตรา ๗๕ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน เพราะฉะนั้นขออนุญาตอ่านตรงที่แก้ไขเพิ่มเติมเลยนะคะ

ประธาน : อ่านรวมทั้งหมดเลยก็ได้ครับ เพราะว่ามันจะได้เชื่อมโยงกัน

นางสาวอัจฉรา ฉายากุล : คะ รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย คุ่มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล จัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วและเท่าเทียมกัน วรรคต่อไปเป็นเพิ่มนะคะ เพื่อที่จะให้ฝ่ายต่าง ๆ เข้ามา

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

นำพร ๖/๒

มีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมและมุ่งสร้างความสมานฉันท์ โดยเติมคำว่า โดยให้ประชาชน ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อสร้างความสมานฉันท์ รวมทั้งจัดระบบราชการและงานของรัฐอย่างอื่น ให้มี ประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน อันนี้เราจะไปวรรคนี้ก่อนไหมคะ หรือว่าจะให้อ่านทั้งหมด

ประธาน : อ่านทั้งหมดก็ได้ครับ แล้วเดี๋ยวกลับมาใหม่

นางสาวอัจฉรา ฉายากุล : ค่ะ วรรคต่อไปนะคะ

รัฐต้องดำเนินนโยบายและมาตรการที่จำเป็นในการลดหรือขจัดอคติ หรือการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรม และส่งเสริมให้เกิดขันติธรรมและสันติวิธีในสังคมไทย อันนี้เป็นการแก้ปัญหา เนื่องจากที่เราได้มีการอภิปรายว่าในหมวดสิทธิเสรีภาพไม่ค่อยที่จะมีการพูดถึงผลในทางปฏิบัติ แล้วอันนี้เกี่ยวกับเรื่องของอคติการเลือกปฏิบัติ ขันติธรรมและสันติวิธี ยังไม่ค่อยได้มีการกล่าวถึงในรัฐธรรมนูญที่ผ่านมา การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็น และกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนน้อยที่สุด

ในกรณีที่การบังคับตามกฎหมายก่อให้เกิดผลกระทบแก่ประชาชน รัฐต้องชดใช้ผู้ที่ได้รับผลกระทบอย่างรวดเร็ว เหมาะสม และเป็นธรรม

ในการกำหนดค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายหรือจำเลย ศาลและหน่วยงานของรัฐต้องคำนึงถึงความเสียหายตามความเป็นจริง ความเสียหายทางจิตใจ และค่าเสียโอกาสในอนาคต

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

หทัยกาญจน์ ๗/๑

รัฐต้องจัดให้มีองค์กรเพื่อการพัฒนากฎหมายที่มีความเป็นอิสระ และต้องจัดให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาทบทวนความเหมาะสมและจำเป็นของกฎหมายทุกฉบับ ทุกกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมาย โดยต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากกฎหมายนั้น ประกอบด้วย หากกฎหมายใดไม่ได้กำหนดระยะเวลาดังกล่าวไว้ รัฐต้องจัดให้มีการพิจารณาทบทวนความเหมาะสมและจำเป็นของกฎหมายนั้น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ประธาน : อันนี้เป็นแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ไม่ทราบว่าได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ได้หรือเปล่าครับ อันนี้ก็ไม่เป็นไร พรรคสุดท้ายของมาตรา ๗๕ เดิม ดูของปี ๒๕๔๐ นะครับ มาตรา ๗๕ เดิม พรรคสอง รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการบริหารงานโดยอิสระของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ อันนี้เราเอาไปอยู่ในหมวดการเงิน การคลัง การงบประมาณที่เพิ่มขึ้นมาใหม่ครับ เพราะว่าอยู่ ๆ พูดึงเรื่องกระบวนการยุติธรรม เสรีแล้วก็มาใส่เรื่องการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อหน่วยองค์กรอิสระทั้งหลาย ดูแล้วก็นั่น ก็เลยขอตัดอันนี้ออกไปไว้ในหมวดการเงิน การคลังและงบประมาณ เชิญที่ประชุมครับ เพราะว่าพรรคแรก มาตรา ๗๕ จริง ๆ แล้วก็คือที่ให้ประชาชน ครอบคลุม ชุมชนมีส่วนร่วมด้วยความสมานฉันท์ก็มีการพูดในที่ประชุมเรื่องยุทธธรรมชุมชน ยุติธรรมสมานฉันท์ คิดว่าอันนี้คือความหมายของอันนี้นะครับ แล้วก็ยังมีพรรคสอง พรรคสาม เดิมหลายพรรคนะครับอันนี้ ที่ประมวลจากความเห็นมา เชิญครับท่านมานิจ

นายมานิจ สุขสมจิตร : ท่านประธานครับ ในวรรคสี่ที่บัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่มีการบังคับตามกฎหมายก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนรัฐต้องชดใช้ผู้ได้รับผลกระทบอย่างรวดเร็ว เหมาะสมและเป็นธรรม อยากทราบว่าเมื่อที่เรตัดเอาวรรคสามของมาตรา ๗๔ ออกไป ตามพันธกรณีถ้าเผื่อจะเอามาขยายความตรงนี้นะครับว่า ทั้งกรณีที่มีการบังคับตามกฎหมายและกรณีที่ปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศ เมื่อเกิดความเสียหายกับประชาชนรัฐจะต้องชดใช้ให้ ถ้าเผื่อไม่ใส่ก็ต้องไม่ใส่เหมือนกัน

ประธาน : เข้าใจครับ เข้าใจประเด็น เชิญที่ประชุม เชิญท่านทูตครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : พรรคสอง รัฐต้องดำเนินนโยบายและบริการที่จำเป็นในการลดหรือขจัดอคติหรือการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม จะพูดคุยกันก่อนไหมครับ เราจะใช้คำว่า ละเว้นการเลือกปฏิบัติ ได้ไหมครับ เลือก

ประธาน : เท่านั้นที่น่าจะพอใช้ไหมครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ครับ น่าจะพอ

ประธาน : เพราะว่าอคติ การลดมันก็เลือกปฏิบัติหมด

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ใช่ครับ แล้วก็วรรคสุดท้ายนะครับ ในการกำหนดค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายหรือจำเลย ศาลและหน่วยงานของรัฐต้องคำนึงถึงความเสียหายตามความเป็นจริง เราจะไม่

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

หทัยกาญจน์ ๗/๒

ละเมิดอำนาจศาลหรือครับ เพราะว่าบังคับให้ศาลต้องคำนึงถึงความเสียหาย ศาลท่านก็พิจารณาตาม
ความเป็นจริงอยู่แล้ว เราไปสั่งศาลหรือครับตัวนี้

ประธาน : อันนี้คงไปสั่งศาลนะครับ เพราะว่าเราขอคำสั่งมาเยอะ

นายมานิจ สุขสมจิตร : อันนี้แบบนี้ครับ เรียนในทางปฏิบัติขณะนี้ความเสียหายทาง
จิตใจและค่าเสียหายโอกาสศาลมักจะไม่ค่อยให้ครับ

ประธาน : คือต้องการให้ดูเขตศาลอันนี้เพราะศาลไปไม่ค่อยถึง

นายมานิจ สุขสมจิตร : ศาลไปไม่ค่อยถึงหรอกครับ อย่างกรณีรถชนกันก็ให้เฉพาะ
ค่าซ่อมรถเท่านั้น ค่าเสียหายอื่น ค่าต้องนั่งแท็กซี่ในระหว่างรถซ่อมไม่มีให้ครับ แล้วก็ค่าเสื่อมราคาของ
รถที่มันชนไปแล้ว ไม่ว่าจะปะผุ จะทำสีอะไรอย่างดีเลย ดูข้างนอกเหมือนใหม่หมด แต่ว่าราคามันตกไม่ได้
ให้เลย

ประธาน : ตอนนี้ศาลก้าวหน้า เช่น เป็นพยานให้ ๕๐๐ บาท ตอนนี้ เขียนในฉบับที่ก
เจตนารมณ์ได้หรือเปล่าพี่มานิจ คุณโสภณเชิญครับ

นายโสภณ ตะติโชติพันธุ์ : ขออนุญาตท่านประธาน คือฝ่ายเลขานุการ ที่เขียนมาตรา
เรื่องค่าเสียหายรู้สึกจะเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องค่าเสียหายที่อย่างแคบหรืออย่างกว้าง อันนี้ก็เลยให้
ข้อความพวกนี้ไว้

ประธาน : สรุปว่าให้คงไว้ใช่ไหมครับพี่โสภณ

นายโสภณ ตะติโชติพันธุ์ : ครับ แล้วก็ในวรรคสามผมขอเดิมนิดหนึ่งครับ ขอเปลี่ยนแปลง
ครับ การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายต้องกระทำเท่าที่จำเป็นและกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิ
และเสรีภาพของประชาชนน้อยที่สุด ขอให้เปลี่ยนตรงนี้ให้มันสอดคล้องกับสิทธิ

ประธาน : สาระสำคัญเลยครับ

นายโสภณ ตะติโชติพันธุ์ : สาระสำคัญแห่งสิทธิ ตัดตรง ต่อ ทิ้งไป

ประธาน : เพื่ออธิบายว่าอย่างไรครับ

นายโสภณ ตะติโชติพันธุ์ : สาระสำคัญคือสาระสำคัญพื้นฐานของศักดิ์ศรีความเป็น
มนุษย์อันนี้ต้องน้อยที่สุดให้กระทบรัดกุมไป จริง ๆ มันก็มาจากมาตราเก่าของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คือ
มาตรา ๒๙ ของสิทธิเสรีภาพ มันก็อันสุดท้ายที่ว่า ไม่ต้องมี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ เพราะอันนี้เป็น
แนวนโยบายแห่งรัฐ แล้วก็อันสุดท้ายคิดว่าไม่ต้องมี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมาย เพราะอันนี้เป็นนโยบายแห่งรัฐ

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

นิรธา ๘/๑

ประธาน : มาตรา ๒๙ ใช้สาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพ

นายโสภณ ตะติไชติพันธ์ : ก็มีเท่านี้ครับ ขอขอบคุณมากครับ

ประธาน : เชิญท่านผู้ว่า แล้วก็ท่านวัชรินทร์ครับ

นายวิจิตร วิชัยสาร : ผมมีความเห็นว่ามันจะยาวไหมครับ รวม ๔ วรรค กำลังหนักใจ

ประธาน : เขาบอกว่าของชุดใหญ่ ๑ หน้า เรื่องกระบวนการยุติธรรม

นายวิจิตร วิชัยสาร : เราไม่เปรียบเทียบ

ประธาน : เราไม่เปรียบเทียบนะครับ

นายวิจิตร วิชัยสาร : เราเอาที่ควรจะเป็น

ประธาน : ครับ เพราะว่าบอกว่ายุง ไม่ยาก ไม่ยาว

นายวิจิตร วิชัยสาร : คือกำลังหนักใจว่ามันจะเป็นคำอธิบายมากไปไหม อย่างนี้ครับ

มาตรา ๗๕ ในวรรคแรกดีมากนะครับ ดีมาก อันนี้ผมเห็นด้วย แล้วก็ครอบคลุมกว้างทีเดียว

ประธาน : เรื่องยุติธรรม สมานฉันท์

นายวิจิตร วิชัยสาร : ควบไปถึงราชการอะไรต่าง ๆ ให้มาเกี่ยวข้องให้หมด เราเห็น

ประเด็นของประชาชน ครอบคลุม และชุมชนได้มีส่วนร่วม อันนี้ก็จะได้ประโยชน์ แล้วก็ผูกกับราชการเขาไว้

ไม่ใช่ภาคประชาชนจะโดดเดี่ยว ที่นี้วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า ทำอย่างไรถึงจะได้รวมกันให้

เหลือน้อย ผมดูมันเยอะ อย่างตรงนี้ไม่รู้จะไปตั้งสมมุติฐานจากตัวเองเป็นรัฐหรือเปล่า คือบางที่โดยหน้าที่

มันก็ต้องตั้งสมมุติฐานอยู่บนความเป็นธรรม แล้วมันก็ต้องกระทบประชาชนน้อยที่สุด แล้วก็อีกส่วนหนึ่ง

การขาดใช้ ผมยังไม่สามารถที่จะยุบให้ท่านได้ แต่มีความรู้สึกจะทำอย่างไรถึงจะจับ เอาประเด็นที่เรา

ต้องการให้เหลือสักวรรคเดียว

ประธาน : ชัด ๆ แล้วอธิบายได้ว่าดีกว่าเดิมอย่างไร

นายวิจิตร วิชัยสาร : คือดีกว่าเดิมเราก็ไม่ได้หมายความว่าเราเยอะกว่าเดิมอะไรทำนอง
นี้นะครับ เพียงแต่เราสามารถ

ประธาน : อย่างวรรคแรกชัดเจนว่าดีกว่าเดิม

นายวิจิตร วิชัยสาร : อันนี้ถือว่าดีมากเลยครับ เพราะว่าให้ชัดขึ้นมา ครอบคลุม ชุมชน
สมานฉันท์ เพราะว่าปัญหาสังคมมันทั้งชุมชน ทั้งครอบครัว ทั้งประชาชน

ประธาน : ต้องเข้ามาร่วม

นายวิจิตร วิชัยสาร : ต้องร่วมกันหมดครับ ไม่ใช่ปล่อยเป็นหน้าที่คนใดคนหนึ่ง

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

นิรรา ๘/๒

ประธาน : ที่นี้ประเด็น ๒ ๓ ๔ เขียนมาเพื่อให้อย่าเลือกปฏิบัติ แล้วก็ให้กระทบกระเทือนสิทธิ เสรีภาพประชาชนให้น้อยที่สุด ถ้ามีปัญหาให้ชัดใช้ค่าเสียหาย มีอยู่ ๒ - ๓ จุด ที่นี้ตรงนี้ทำอย่างไร เขียนให้เป็นวรรคเดียวที่กระชับ แล้วก็ที่เหลือบันทึกในเจตนาธรรมณ์ไม่ทราบท่านมานิจเป็นห่วงเรื่องสิทธิเสรีภาพ ตรงนี้ท่านเห็นอย่างไร

นายมานิจ สุขสมจิตร : ประการแรกผมอยากทวงเมื่อสักครู่นี้ที่ได้เสนอไป หรือไปว่า ในกรณีที่มีการบังคับตามกฎหมาย เมื่อสักครู่นี้ผมเสนอว่าน่าจะรวมถึงการปฏิบัติตามพันธกรณีที่ทำไว้ต่อนานาประเทศและองค์การระหว่างประเทศด้วย ถ้ามันก่อให้เกิดความเสียหาย เกิดผลกระทบต่อประชาชน รัฐต้องชดใช้ ในวรรคสี่นี้ครับ

ประธาน : เกิดพันธกรณีที่ท่านเดชะอุดมพูดก็คือในแต่ละฉบับก็จะบันทึกไว้อยู่แล้ว
ที่นี้ตรงนี้

นายมานิจ สุขสมจิตร : ถ้าหากเอาตามที่คุณเดชะอุดมว่า ในเรื่องการบังคับตามกฎหมาย และมันเกิดผลเสียหายต่อประชาชน ประชาชนก็ฟ้องได้อยู่แล้วเหมือนกัน

ประธาน : มันก็ใช้หลักอันเดียวกัน

นายมานิจ สุขสมจิตร : ใช้หลักอันเดียวกัน แต่ถ้าจะบัญญัติตรงนี้ได้

ประธาน : ถ้าตัดก็ต้องตัดให้หมด

นายมานิจ สุขสมจิตร : ถ้าจะบัญญัติตรงนี้ได้ก็ต้องคำนึงถึงว่าการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศว่าเกิดความเสียหายก็ต้องให้สิทธิเขาด้วย

ประธาน : เชิญท่านวัชรินทร์ครับ

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : ขออนุญาตท่านประธาน ผมก็เห็นว่าหลายวรรคเกินไป ที่นี้วรรคสองก็คงจะเป็นการเลือกปฏิบัติ ส่วนวรรคสามก็จะเป็นกรณี

ประธาน : ให้ระมัดระวังเรื่องกระทบสิทธิ

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : กระทบสิทธิ ส่วนวรรคสี่ก็จะเป็น จะต้องเยียวความเสียหายอย่างรวดเร็ว ส่วนวรรคห้าก็คือ เยียวค่าเสียหายให้มันเหมาะสม มีเหตุและผลกับความเสียหายที่เกิดขึ้น ที่นี้มันมีอันหนึ่งที่ผมติดใจนิดหนึ่งก็คือ วรรคห้าที่ว่า ค่าเสียหาย -----

คือจริง ๆ แล้วเวลาเกิดความเสียหายขึ้น คู่กรณีจะต้องพิสูจน์ให้ได้ความว่าตัวเองเสียหายอย่างไร เช่น เรื่องละเมิด จริง ๆ ก็คือเรื่องละเมิดไม่ว่าทางแพ่งหรือทางปกครอง คู่ความจะต้องนำสืบให้เห็น ค่าเสื่อมราคา หรือค่าเสียหาย ค่าช่อมอะไรนี้ อันนี้สามารถนำสืบให้เห็นได้อยู่แล้ว ศาลก็จะให้ตามนั้น ส่วนที่ให้แบบคาดการณ์ หรือว่าสืบยากก็คือด้านจิตใจ ที่เขาเรียกทางภาษากฎหมายว่า ค่าเสียหายทางศีลธรรม ตัวนี้มันยาก หรือว่าค่าเสื่อมสุขภาพ หรือเสื่อมสมรรถภาพของร่างกาย ซึ่งก็อาศัยแพทย์ ถ้าแพทย์มาเบิกความหรือแพทย์ให้ความเห็นที่ถูกต้องหรือที่ชัดเจน ศาลก็จะกำหนดให้ได้ถูกต้อง ซึ่งอยู่ปัจจัยอื่นด้วย ไม่ใช่ศาลจะกำหนดเองเลยได้อันนี้ครับ ทั้งหมดนี้ความเสียหายที่แท้จริงก็ต้องสืบให้เห็น ทางจิตใจก็ต้องนำสืบให้เห็นว่ามันกระทบแค่ไหนเพียงไร แล้วก็อนาคตก็เหมือนกันว่ามันมากน้อยเพียงไร ซึ่งศาลจะพูดขึ้นมาเองไม่ได้ในคดีทั้งหลายทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็นคดีปกครองหรือคดีแพ่ง ที่นี้ผมก็เลยยังมองไม่ออกเหมือนกันว่า เราเขียนอย่างนี้จะไป ก็เป็นภาระของคู่ความอยู่ดี ศาลก็คงจะไปกำหนดให้อะไรคงไม่ได้ แต่ก็อยากจะเรียนว่าทำอย่างไรที่จะยุบรวม ๓ - ๔ วรรคนี้ให้มีคล้าย Key word ของแต่ละวรรค คงต้องฝ่ายเลขฯ ลงไปดู

ประธาน : เดียวให้ท่านเดชอุดมช่วยเลยครับ เห็นยกมือ และเดี๋ยวท่านมานิจ

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ : ขอบคุณครับ ท่านประธานครับ ผม เดชอุดม ครับ เรื่องค่าเสียหายขอพูดเป็นประเด็นแรก เรื่องค่าเสียหายนี้ ในสังคมของนักกฎหมายแบ่งออกเป็น ๒ ภาคส่วน คือสังคมที่เขียนกฎหมายโดยใช้ระบบ Civil law อย่างประเทศไทย ศาลก็จะถือหลักปฏิบัติว่ามาศาลนี้ คำกำไรไม่ได้ เพราะฉะนั้นเสียหายอย่างไรก็ให้พิสูจน์ได้แค่นั้น บวกกับดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ เท่านั้น เพราะฉะนั้นจะไม่มีค่าเสียหายทางจิตใจ สภานายความเคยชนะความเรื่องเดียวและเป็นเรื่องแรก ก็คือกรณีระเบิดที่ทำเรือคลองเตย อันนั้นมีค่าเสียหายทางจิตใจ คือได้ประมาณ ๔ ล้านบาท เป็นคดีแรก แต่ว่าเด็กนี้ถ้าท่านไปเห็นแล้วท่านจะรับไม่ได้เลย ถ้ายังเป็นลูกหลานเราเนี่ย มันจำหน้าตัวเองไม่ได้ หัวยุบ แล้วก็ผมหลุดหมด ๔ ล้านบาทอย่างไรก็ไม่คุ้ม คือเขาไม่ได้แต่งงานอีกเลย ทั้งชีวิตนี้ไม่ต้องแต่งงานแล้ว เพราะว่าในเลือดเขามีสารเคมีที่มีพิษ ซึ่งเขาไม่ได้เป็นคนทำให้เกิดขึ้น แต่ก็ยังดีครับ เป็นก้าวแรก อันนี้จะเห็นได้ชัดว่าแนวโน้มของ Civil law ที่ผมพูดนี้ ในประเด็นของการบริหารไม่มี แต่ถ้าในประเด็นของในทาง Common law ซึ่งเขาถือว่าศาลเป็นคนสร้างกฎหมาย ปกติจะมี และที่มีมากที่สุดก็คือเขาเรียกว่า Punitive damages ค่าเสียหายเชิงลงโทษ นอกเหนือไปจากค่าเสียหายทางจิตใจซึ่งเขาให้อยู่แล้ว ในสังคม Common law เราไม่ให้เลย เราไม่ให้อะไรทั้งนั้น มาศาลนี้ต้องเอาเท่าทุนมา แล้วก็บอกดอกเบี้ยเท่านั้นเอง นี่หลักของเราเป็นอย่างนี้ เพราะฉะนั้นถ้าเราจะไปไกลกว่านั้น เราก็ต้องเขียนรัฐธรรมนูญ ในมาตรานี้เป็นข้อแนะนำศาล หรือหน่วยงานของรัฐว่า แนวความคิดที่เคย Rigid มันเคยอึดคืดขัดสนมาก สำหรับผู้เสียหาย ไม่ว่าจะเป็นตัวจำเลย ตัวโจทก์ก็ดี ขนาด พ.ร.บ. ความเสียหายเรื่องบุคคลที่สาม

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

วีณา ๙/๒

ผมเคยท้วง เสียหายทั้งที่ต้องไปแจ้งความ มันยังนอนอยู่ในโรงพยาบาลเลย ถ้าไม่แจ้งความก่อน เงื่อนไข
การจ่ายเงินของรัฐ เรียกว่ามันทุลักทุเลมาก ไม่มีใครไปขอเงินได้ ยากมาก ที่นี้ตรงนี้ที่ผมขออนุญาตอีก
๒ นาทีก็คือว่า พอไปเรื่องค่าเสียหายที่ลงโทษเขามีเลย เขาไม่ต้องมานั่งรอ เขาเรียก Punitive damages
ก็คือว่าจิตใจก็ให้แล้ว อย่างเรื่องคดีบุหรี่ปุหรี่ที่อเมริกาก็ดี เรื่องของอะไรต่าง ๆ เขาให้เลย เขาก็ว่านี่ไม่ใช่ข้อผิด
ต่อประชาคม โดยเฉพาะในการขายสิ่งของที่เป็นอันตรายต่อชีวิตมนุษย์ คุณบิดนิตเดียวเรียบบร้อยเลย
เขาถือว่าต้องลงโทษด้วย และเอาค่าเสียหายที่ลงโทษมาใช้ ของแก่นี่ใช้อยู่แห่งเดียวก็คือที่ตลาดหลักทรัพย์
มีค่าเสียหายเชิงลงโทษ แต่ว่าเอาไปเก็บไว้อีก พอลงโทษเสร็จตลาดหลักทรัพย์ไป ต่างกับคนเสียหาย
ที่เขาให้ เขาให้คนที่เสียหาย มีอยู่แค่นั้นเท่านั้นเอง เวลาเราได้ข้อมูลที่ผิดพลาด อย่างเช่น มีการทำ Inside
Trading ทำ Inflate หุ่นไป หรือหุ่นตก พวกนี้ลงโทษจับได้ปั๊บ ปรับแล้วเอาเข้าพินัยหลวงเลย กลายเป็น
ค่าปรับทางกฎหมายอาญา เพราะฉะนั้นของเรารวมกันอยู่เลยครับ ท่านประธาน ท่านกรรมาธิการทุกท่าน
ตรงนี้คิดว่าน่าจะเขียนไว้โดยหลักการ ที่นี้ถ้าจะเขียนไว้เนี่ย ผมพยายามนั่งอ่าน ๔ วรรค ก็รวบรวมได้ว่า
ทั้งวรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า ก็เขียนว่า รัฐต้องดำเนินนโยบายและมาตรการที่จำเป็น เพื่อให้เกิด
สันติธรรมและสันติวิธีในสังคมไทย แต่บังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม
ในการกำหนดค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายหรือจำเลย ให้ศาลและหน่วยงานของรัฐต้องคำนึงถึงความเสียหาย
ตามความเป็นจริง ความเสียหายทางจิตใจ ความเสียหายในเชิงลงโทษและค่าเสียหาย ค่าเสียโอกาส
ในอนาคต

ประธาน : ได้เหลือวรรคเดียวเลย ทันใหม่ และประเด็นหลัก ๆ อยู่หมด ขอขอบคุณมากครับ
สรุปว่า วรรคเรื่องค่าเสียหายเรื่องของศาล ถ้าอย่างนี้มันเปลี่ยนเรื่อง Concept เรื่อง Paradigm ของ
ความคิดเลย อันนี้ผมคิดว่าสำคัญที่ท่านเดชอุดมอธิบายเห็นภาพชัด ท่านมานิจไม่ทราบว่ามีอะไรจะเสริม

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

เบญจกุล ๑๐/๑

นายมานิจ สุขสมจิตร : ก็คงประเด็นเดียวกันนะครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องความเสียหายทางจิตใจและก็ค่าเสียหายโอกาสในอนาคต ผมเห็นด้วยกับคุณเดชอุดมที่จะต้องคงวรรคนี้ไว้ ผมขอยกตัวอย่างให้ฟังเรื่องหนึ่งว่า เกิดคดีรถชนขึ้นที่หาดใหญ่ เด็กคนหนึ่งอาการปางตาย พ่อแม่ก็บินมาจากเชียงใหม่ไปดูแลลูกในทันที เวลาฟ้องเรียกค่าเสียหายเขาก็ขอค่าเครื่องบินด้วย ขอค่าที่พักด้วย ศาลไม่ให้นะครับ ศาลบอกว่าคุณน่าจะมาโดยรถทัวร์ก็ได้ เขาไม่ให้ เพราะฉะนั้นก็ลองคิดดูว่าเป็นอย่างไรแล้วมันจะเป็นอย่างไร ความเป็นธรรมมันจะเกิดขึ้นหรือเปล่า ลูกเขาก็อยู่ดี ๆ แล้วก็รถมาชนเขา เขามาอย่างนี้ ด้านจิตใจก็เสียหายไปมากแล้ว จะขอค่าเดินทางก็ไม่ได้ มันมีเป็นบางกรณีอยู่ที่ศาลแต่ละท่านซึ่งใช้ดุลยพินิจไม่เหมือนกัน แต่ถ้าเราเขียนไว้อย่างนี้แล้วก็เป็นกรอบให้เขาได้ใช้ดุลยพินิจภายในกรอบ

ประธาน : เตียวพอไปเข้าที่ประชุมใหญ่ลองดูว่าท่านเจริญ ภัคดีธนากุล ท่านวิชา จะว่าอย่างไร ผมคิดว่าอันนี้ดี เพราะว่ามันเปลี่ยนกระบวนคิดเลย เชิญครับ

นายโสภณ ตะติไซติพันธ์ : คือกระผมเห็นด้วยกับท่านอาจารย์เดชอุดม คือยุบ ๒ ๓ ๔ & ด้วยกัน แต่มันมีวรรคหนึ่งครั้ง คือ รัฐต้องจัดให้มีองค์กรเพื่อพัฒนากฎหมาย คือกฎหมายมันไม่มีการกำหนดนโยบายรายรอบในการทบทวน เพราะกฎหมายมันไม่มี มันเป็น Open Law มากกว่า Less Law ผมคิดว่าต้องแก้ข้อความตรงนี้ให้มันเป็นกลางกว่า เพราะว่าในกฎหมายทุกฉบับจะไม่มีการกำหนดสัญญาว่า ๕ ปีต้องมาทบทวน อาจจะต้องเปลี่ยนข้อความนี้ขึ้นหนึ่ง ในวรรคหนึ่งครั้ง อาจารย์เดชอุดมรบกวนดูนิดหนึ่งครับ เขาบอกว่า

รัฐต้องจัดให้มีองค์กรเพื่อการพัฒนากฎหมายที่มีความเป็นอิสระ และต้องจัดให้มีหน่วยงานของรัฐพิจารณาทบทวนความเหมาะสมและความจำเป็นของกฎหมายทุกฉบับ ทุกกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ กฎหมายทั่วไปไม่ได้กำหนดระยะเวลาของการทบทวนไว้ครับ

แล้วก็เรื่องค่าเสียหายอีกนิดหนึ่ง กรณีที่ทางฝ่ายเลขาฯ มากก็เหมือนที่อาจารย์เดชอุดมพูดแล้วครับ

ประธาน : ครับ อันนั้นก็ โอ.เค. ยุบเหลือวรรคเดียว วรรคที่หนึ่งและวรรคที่สองยุบเหลือวรรคเดียว วรรคที่สามเรื่องจัดตั้งองค์กรนี้ผมไม่ต้องมาเขียนในนี้แล้วก็บอกว่าตามที่กฎหมายบัญญัติ ผมไม่รู้ว่าในวิธีการเขียนของนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐเขียนอย่างไรหรือเปล่าไม่รู้ เพราะว่าผมอ่านดูของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ทุกมาตรานะ ไม่มีอันไหนเลยว่า ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ เพียงแต่มีกลไกของสภาที่ปรึกษาให้ช่วยดู ที่นี้มันเขียนได้หรือเปล่าครับอันนี้ จัดตั้งองค์กรขึ้นมาในนโยบาย พี่มานิจเชิญครับ

นายมานิจ สุขสมจิตร : ท่านประธานครับ วรรคนี้ผมคิดว่าถ้าจะมี มันก็น่าจะเป็นมาตราใหม่ขึ้นมา คือความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนากฎหมาย มีการปรับปรุงกฎหมายมีอย่างมากที่สุด ผมจำได้ว่าเมื่อปลายสมัยรัฐบาลที่แล้วก็ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาดูเรื่องการปรับปรุงกฎหมาย ก็ทำไปได้ไม่ถึงไหน

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

เบญจกุล ๑๐/๒

แล้วก็ไม่ได้ปรับปรุงเลยขณะนี้ และการมีกฎหมายมากมายหลายฉบับนั้น มันก็เป็นช่องทางอันหนึ่ง เวลา
เจ้าหน้าที่จะตั้งข้อหาใคร ก็เอาบรรดากฎหมายทั้งหลายที่มีอยู่ใส่ ๆ เข้าไป นอกจากนั้นแล้วกฎหมาย
หลาย ๆ อันซึ่งมันยังค้างคาอยู่ เป็นกฎหมายซึ่งยังมีผลอยู่ แต่ว่าในทางปฏิบัติมันปฏิบัติไม่ได้แล้ว หลาย ๆ
ฉบับมีกฎหมายตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๔ พ.ศ. ๒๔๗๖ ก็ยังมีค้างอยู่เลยนะครับ อย่างเช่น พ.ร.บ. กำจัด
ผักตบชวา ห้ามเคลื่อนย้ายผักตบชวาทางรถไฟ เดียวนี้มันก็ยังอยู่นะครับ ทั้ง ๆ ที่ พ.ร.บ. รักษาความสะอาด
และความเป็นระเบียบเรียบร้อยมันเกิดขึ้นมาใหม่แล้ว กฎหมายเหล่านี้ก็ยังอยู่เยอะเลยครับ เพราะฉะนั้นถ้า
เพื่อมือองค์กรสักแห่งหนึ่งมีหน้าที่มาสังคายนานโยบายกฎหมาย ทั้งที่ล้าสมัย ทั้งที่ไม่เป็นธรรม จัดแจงเสียใหม่
ให้มันดี ก็น่าจะเป็นเรื่องที่ดี

ประธาน : วรรณสุดท้ายหน้า ๕ เชิญพี่เดชอุดมครับ

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ์ : ขอขอบคุณครับท่านประธาน ผม เดชอุดม ครับ คือแนวความคิด
เรื่องการพัฒนากฎหมายนี้มันมีมาทุกยุคทุกสมัย แต่สาเหตุที่มันไปอย่างล่าช้าก็เพราะว่าการบริหารจัดการ
นั้นไปอยู่ที่ฝ่ายบริหารแต่ผู้เดียว แล้วก็การรวบรัด การจัดตั้งคณะกรรมการ ที่จริงผมเป็นคณะทำงานใน
รัฐบาลชุดที่แล้วด้วย ที่เกี่ยวกับการพัฒนากฎหมาย ที่ตอนนั้นเรามี ๗๐๐ กว่าฉบับ ตอนนี้มี ๘๐๐ กว่า
แล้วครับ พัฒนาไปมามันก็เพิ่มไปเรื่อย เพราะอะไรครับ เพราะมันไปกระจุกตัวอยู่ตรงนั้น สิ่งที่ผมจะนำเรียน
เสนอต่อที่ประชุมนี้และในที่ประชุมใหญ่คือว่า แนวความคิดและข้อสังเกตของผมที่เห็นว่ากฎหมายนี้มันไม่
มีการทบทวน ไม่มีการแก้ไขเลยนี่นะครับ มีแต่เพิ่ม ๆ ไปเรื่อย ๆ นี้ มันเกิดการกระจุกตัว ผมจะเสนอให้
แนวความคิดในการปรับปรุงกฎหมายใหม่ โดยเฉพาะกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้ต้องปรับปรุงทั้งหมด --

อนุ. ยกวางรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

จีรภา ๑๑/๑

ที่ปรับปรุงทั้งหมดก็เพราะว่า เราจะให้ผู้รักษาการตามกฎหมายแยกออกเป็น ๓ ตามอำนาจอธิปไตย คือ ๑. อำนาจตุลาการ ๒. อำนาจบริหาร ๓. อำนาจนิติบัญญัติ กฎหมาย ๔๐๐ กว่าฉบับ นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการคนเดียว เป็นนักการเมือง เพราะฉะนั้นต่อไปนี้ไม่ใช่ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ต้องนำเสนอของที่ดีกว่า ก็คือว่าถ้าเป็นกฎหมายสายตุลาการผมไม่อยากจะให้รัฐมนตรีมายุ่ง คือถ่วงอำนาจได้ก็คือใช้ทางฝ่ายนิติบัญญัติมาเป็นองค์ประกอบและกรรมการได้ แต่ไม่ควรให้เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ คือเรารื้อหมดเลย ๔๐๐ ฉบับนี้ ว่าฝ่ายตุลาการเอาไปทำเลย กฎหมายอะไรที่เกี่ยวกับวิธีพิจารณาความ ไม่ว่าเรื่องของกฎหมายการลงโทษ เอาไปดูให้หมด ฝ่ายบริหารก็เอากฎหมายสายบริหารไปดู กฎหมายการศึกษา เรื่องสาธารณสุขว่าไป กฎหมายนิติบัญญัติก็เกี่ยวกับเรื่องรัฐสภา กฎหมายเลือกตั้งไปปรับปรุงกันเอง เพราะฉะนั้นเมื่อเราเปลี่ยนโครงสร้างของรัฐธรรมนูญให้ทุกสายอธิปไตยเป็นผู้รับผิดชอบรับสนองพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้ว ของพระมหากษัตริย์แล้ว ๔๐๐ กว่าฉบับต้องรื้อหมด แล้วถ้าใครไม่รื้อภายใน ๑๘๐ วัน กฎหมายเป็นโมฆะ ก็ถือว่าละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ เพราะฉะนั้นหน่วยงานทุกหน่วยงานที่มีอยู่จะต้องทำหลังจากที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ใช้ ซึ่งท่านประธาน ท่านอนุกรรมการก็คงจะทราบว่าเรามีอีก ๒ คณะที่พร้อมที่จะต้องร่างกฎหมาย แล้วก็ชี้ นำให้องค์กรต่าง ๆ ดำเนินการแก้ไขกฎหมาย เตรียมร่างอย่างไร ทุกคนต้องทำงานหลังจากที่รัฐธรรมนูญใช้แล้ว นี่คือแนวทางที่ผมเขียนท่านประธานว่าในรัฐธรรมนูญฉบับนี้เราไม่อยากจะเห็นการผูกขาดโดยให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการแต่ผู้เดียว และไม่มีกฎหมายที่ไหน แม้ในอังกฤษก็ไม่ใช่ แล้วก็ไม่ใช่ให้รัฐมนตรีรักษาการ คือรับสนองพระบรมราชโองการเป็นกฎหมาย แต่ว่ารัฐมนตรีแต่ละเจ้ากระทรวงรับสนองพระบรมราชโองการนั้นแล้วก็ไม่เคยแก้ไขกฎหมาย อย่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ กว่าที่จะแก้ไขกฎหมายกันเลย ๕ ปีไปแล้วก็มี แล้วหาเหตุ บางปีกฎหมายเขียนไว้บทเฉพาะกาลให้แก้ภายใน ๕ ปี แก้ปีที่ ๗ บางทีให้แก้ภายใน ๓ ปี แก้ปีที่ ๕ นี่คือความซ้ำเกียจของบรรดาศูนย์มนตรีทั้งหลายในอดีตนะครับ ขอพบพระคุณครับ

ประธาน : เชิญท่านอาจารย์สมชัยครับ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : เรื่องการพัฒนากฎหมายผมคิดว่ามีความจำเป็นนะครับ แล้วเป็นเรื่องดี แต่จุดบอดของการที่ไม่สำเร็จผมคิดว่ากระบวนการออกกฎหมาย เราอาศัยผู้มีอำนาจ อาศัย Bureaucrat อาศัยระบบราชการ เป็นการออกกฎหมายโดยคำนึงถึงความจำเป็นทางราชการที่จะปกครองบ้านเมืองให้อยู่เย็นเป็นสุข ถ้าดูขั้นตอน กระบวนการ จะเห็นว่ากฎหมายมันเริ่มจากส่วนมากก็รัฐบาลเสนอ รัฐบาลก็คือส่วนราชการนั่นเอง ถ้ามีกฎหมายซึ่ง ส.ส. เสนอ รัฐบาลก็จะมีร่างของรัฐบาลประกอบ พอผ่าน ครม. ไปแล้วกฎหมายนี้ไปที่กฤษฎีกาเพื่อไปร่าง กฤษฎีกาก็เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วย ใครเกี่ยวข้องเชิญมาหมด ดูเสมือนหนึ่งว่าได้ Cover รอบคอบแล้ว คำนึงถึงทุกฝ่ายแล้ว แต่ทุกฝ่ายเหล่านั้นคือ

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

จีรภา ๑๑/๒

ฝ่ายราชการ ฝ่ายซึ่งจะถูกกระทบนี้ ความจริงคนที่ถูกฎีกาก็เป็นคนที่ใจกว้าง ก็คำนึงถึงตรงนี้เหมือนกัน
แต่ว่าในกระบวนการ Balance อำนาจนี้ มันไม่ได้เป็นจริง ถ้าหากมีประเด็นว่าผู้ถูกบังคับจะเดือดร้อน
กับผู้ที่ยังคงหวังว่าจะไม่มีอำนาจบังคับแล้วจะทำไม่ได้ โอกาสที่จะได้รับการชี้แจงผู้ที่มีอำนาจบังคับจะมี
การชี้แจงมากกว่า ผู้ที่ถูกบังคับก็จะไม่ค่อยมีเสียง ไม่ค่อยอะไร เพราะฉะนั้นกฎหมายที่ร่างโดยกรรมวิธี
อย่างนี้ส่วนมากก็จะเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจกับทางราชการมากขึ้น แล้วก็ทำให้การบริหารจัดการเป็นไป
ด้วยความมีประสิทธิภาพและยุติธรรมในสายตาของทางราชการ ก็พยายามที่ให้เป็นธรรมที่สุด
เป็นอย่างนั้น-----

- ๑๒/๑

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

สุภาภรณ์ ๑๒/๑

แต่ว่าสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนคนที่ด้อยโอกาส คนที่ถูกกระทบ ผมคิดว่าเราไม่ได้รับ Recognize ไม่ได้
รับการยอมรับ ไม่ได้รับการถ่วงดุลมากเพียงพอ ฉะนั้นถ้าจะแก้กฎหมายให้ได้ผลจริง ๆ ผมคิดว่าต้องเปลี่ยน
กระบวนการในการทำกฎหมาย ไม่ใช่เฉพาะว่ามีคนหยิบขึ้นมา มีองค์กรใหม่หรืออะไรอย่างนี้ กระบวนการนี้
เป็นรายละเอียด คราวนี้เป็นอย่างนี้ะครับว่า กฎหมายขณะนี้มันมีกฎหมายเก่า ๆ ตั้งแต่สมัย ๖๐ ปี ๘๐ ปี
มาแล้วอะไรอย่างนี้ ยกตัวอย่างเช่น กฎหมายโรงแรมยังมีเขียนอยู่ว่าเจ้าสำนักโรงแรม เขาเรียกเจ้าสำนัก
ต้องจัดให้มีกระโถนนะครับ ถ้าไม่มีกระโถนมีความผิด แล้วยังใช้อยู่ ขณะนี้ถ้าไปโรงแรมไหนไม่มีกระโถน
จับได้ แต่จะจับหรือไม่จับ เขาบอกว่าให้ใช้ Leniency แต่ถ้ามันเป็นเรื่องของกฎหมายเป็นเรื่อง Out of date
เดี๋ยวนี้ไม่มีใครใช้แล้วกระโถน แต่ว่ากฎหมายอย่างนี้ไม่เล็ก ที่ไม่เล็กก็ไปถามว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเขายัง
มีความจำเป็น ยังจำเป็นอยู่ ไม่อยากแก้อะไรอย่างนี้

ประธาน : ก็ไม่ยอมเล็ก

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : ครับ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าความจำเป็นที่จะต้องสังคายนาทั้งระบบ
ยังมีครับ แต่ผมไม่แน่ใจว่าต้ององค์กรจะเกิดการ Reform เพราะจริง ๆ มันเป็นกระบวนการขั้นต้น

ประธาน : พูดถึงเรื่องใหญ่เลยที่กำลังอภิปรายอยู่ เรื่องปฏิรูประบบกฎหมายทั้งหมดเลย
ที่นี้ตรงนี้เราจะมาใส่ในมาตรานี้หรือครับ เขากำลังเสนองค์กรใหม่ ตรงนี้ เชิญท่านวัชรินทร์ครับ

นายวัชรินทร์ บัณฑิตวิญญูสกุล : ขออนุญาตท่านประธานครับ คือผมก็เห็นด้วยใน
หลักการที่ว่าควรจะมีการปฏิรูปกฎหมาย ซึ่งจากประสบการณ์ที่ผมเคยเห็นที่ออสเตรเลีย เขาจะมี
พระราชบัญญัติว่าด้วย Law Reform ของเขาโดยเฉพาะเลย แต่ที่นี้ตรงนี้ผมไม่แน่ใจว่าเอามาใส่ใน
แนวนโยบายแห่งรัฐได้ไหมนะครับ เพราะว่ามันมีคำว่า กฎหมายบัญญัติ แต่จริง ๆ แล้วคือต้องมี
พระราชบัญญัติฉบับหนึ่งขึ้นมาวางวิธีการที่จะ Reform กฎหมายทั้งระบบเลยนะครับ ที่นี้เจ้าภาพ
ผมไม่อยากให้ไป Create คือไม่อยากให้ไปสร้างหน่วยงานขึ้นมาอีก ซึ่งอาจจะถูกกฤษฎีกาต่อว่าได้
เพียงแต่ว่ามีกฎหมาย อาจจะให้สภาหรือว่าให้เจ้าภาพกฎหมายต่าง ๆ แบบท่านเดชอุดมพูดนะครับ ก็คือ
ให้เข้ามาทำตรงนี้นะครับ แต่เห็นด้วยว่าควรจะมีบัญญัติเรื่องนี้ไว้ แต่ว่าจะอยู่ตรงไหนแค่นั้นเองนะครับ
ขอบคุณมากครับ

ประธาน : ต้องมีมาตราใหม่เลยครับ เรื่องใหญ่เลยที่พูด หรือว่ากระทรวงยุติธรรมมีกลไก
ทำเรื่องนี้อยู่แล้ว เชิญคุณอัจฉราครับ

นางสาวอัจฉรา ฉายากุล : ดิฉันให้ข้อมูลกับที่ประชุม ดิฉันเข้าใจว่าร่างอันนี้ที่เสนอให้มีการ
การจัดตั้งองค์กรขึ้นมาใหม่ เป็นร่างที่อาจารย์ปกรณ์เสนอไว้ตามมติที่ประชุม แล้วก็เคยได้มีการพูดใน
ที่ประชุม ๓๕ ท่านนะคะว่า จะต้องให้มีองค์กรอิสระขึ้นมาใหม่ในการพิจารณาเรื่องนี้ ซึ่งไม่แน่ใจว่ามันควร
จะไปอยู่ในมาตรานี้หรือเปล่า หรือมันควรจะไปอยู่ในหมวดอื่นคะ

อน. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

สุภาภรณ์ ๑๒/๒

ประธาน : เทัญคุณวิทยาครับ

นายวิทยา งานทวี : ท่านประธานครับใส่เป็นมาตราหนึ่งไปเลย

ประธาน : ใส่เฉพาะอยู่ในหมวดนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

นายวิทยา งานทวี : เพราะเรื่องนี้ผมคิดว่ารัฐบาลที่แล้ว มีท่านบรรศักดิ์เป็นประธาน
จัดทำเรื่องนี้ ก็ไม่คืบหน้าสักอย่างเลย แล้วสุดท้ายก็จบแบบเดิม

ประธาน : อันนี้วิจารณ์บรรศักดิ์หรือวิจารณ์อะไรครับ ฟังดูแล้วไม่ค่อยชัด

นายวิทยา งานทวี : ก็คิดว่าเรื่องนี้เป็นสาระว่าการจะแก้ไขคงยากถ้าไม่ใส่ในรัฐธรรมนูญ
เอาไว้ คราวนี้จะไปอยู่อันไหนก็แล้วแต่ ผมว่าใส่ที่นี้ก่อน เดียวพอเข้า ๓๕ คน อาจจะไปจัดหมวดหมู่กันใหม่
อีกที

ประธาน : ท่านโสภณ แล้วก็เดี๋ยวก่อนครับ

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

นำพร ๑๓/๑

นายโสภณ ตະติไซติพันธ์ : การจะแก้ไขนี้คงยากถ้าไม่ใส่รัฐธรรมนูญเอาไว้คราวนี้จะไป
อยู่อันไหนก็แล้วแต่ ผมว่าใส่ที่นี้ก่อน เดียวพอเข้า ๓๕ คน อาจจะไปจัดหมวดหมู่กันใหม่อีกที

ประธาน : อาจารย์โสภณ แล้วก็เดี๋ยวก่อนครับ

นายโสภณ ตະติไซติพันธ์ : คือฝ่ายเลขที่ใส่องค์กรรมมาคือรองรับมติของศาล
คือคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปและตรวจสอบกระบวนการยุติธรรม อันนี้คือรองรับจากมติแล้ว

ประธาน : ท่านวิชาด้วย

นายโสภณ ตະติไซติพันธ์ : ใช่ครับ แต่จริง ๆ แล้วผมเห็นด้วยกับอาจารย์เดชอุดม
เพราะว่ามีส่วนร่วมในคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยกรพัฒนากฎหมายของรัฐบาลชุดที่แล้ว ฝ่ายรัฐ ก็คือ
ร่างกฎหมายมา เพื่อเพิ่มความสะดวกตัวเอง เช่น ยกเรื่องใบขับขี่และเพิ่มอำนาจ แล้วก็ล่าสุดการประเมิน
ของกรรมการชุดนั้น ก็คือไม่มีอะไรที่จะให้สิทธิเสรีภาพประชาชนเลย กฎหมายใหม่ก็อย่างนี้ กฎหมายเก่าก็
แก้ไขความคล่องตัวเช่น ใบขับขี่จะยึดไม่ได้เป็นยึดได้

ประธาน : ที่ท่านอาจารย์สมชัยพูดนี้เห็นภาพชัดเจนเลย กระบวนการตั้งแต่

นายโสภณ ตະติไซติพันธ์ : แล้วที่สำคัญก็คือเหมือนที่อาจารย์รังสรรค์พูดครับ ชนชั้นใด
ร่างกฎหมายก็ชนชั้นนั้น ไม่เฉพาะพระราชบัญญัติ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็เช่นเดียวกัน ขอขอบคุณมากครับ

ประธาน : พี่ปู้ครับ

นางสาวรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ท่านประธานคะ รัฐฎาภรณ์ ค่ะ ก็ฟังท่าน ที่จริงไม่ทราบ
มันอาจจะเป็นคนละเรื่องก็ได้ว่าตอนที่ไปที่ชะอำเราก็คุยกันอยู่เหมือนกัน ๕ - ๖ คน เราก็เสนอกับท่านเลข
ไปด้วยว่ามันน่าจะมีอาจจะเป็นที่บเฉพาะกาลหรืออะไรก็ตามนี้ะคะ แต่ว่าไม่ได้หมายถึงว่างานใหญ่
ขนาดนี้ เพียงแต่เรามองว่างานที่จะต้องออกตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญหรืออะไรนี้จะต้องมีบทที่
จะต้องบอกเอาไว้ว่าจะต้องมีการตั้งกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง แล้วก็มายกร่างแล้วซึ่งองค์ประกอบในนั้นมัน
จะต้องมีหลายภาคส่วน รวมทั้งองค์กรภาคประชาชนหรืออะไรด้วยอย่างนี้คะ

ประธาน : เชิญท่านผู้ว่าฯ ครับ

นายวิจิตร วิชัยสาร : ในส่วนผมนะครับ เท่าที่เห็นจะแก้ระเบียบจะแก้กฎหมาย เอาใน
ส่วนราชการให้เหมือนกัน คืองานที่ไม่ยุ่งใจให้คนทำเลย คือเห็นตั้งไว้ทุกที่ตั้งแต่กรรมการอย่างเดียว กำหนด
หน้าที่แล้วประชุมได้ครั้งเดียวแล้วก็หายเลย มันต้องมีตัวผลักดันอะไรสักอย่างนะครับ ถ้าอยากจะทำให้เกิด
ต้องมีตัวผลักดันสักอย่างให้ไปได้ คือผมไม่เห็นเสร็จสักเรื่องหนึ่งที่กระทรวงเองก็เหมือนกันจะเป็นกฎหมาย
ไหนก็เหมือนกันพอตั้งแท่นขึ้นมาแล้วก็เลยหายหมดแบบนี้ เพราะฉะนั้นถ้าคิดจะใส่ก็ต้องมีตัวผลักดันอะไร
สักอย่างที่ทำให้มันเดินได้ คราวนี้ผมยังนึกไม่ออก แต่ว่าผมนึกได้พฤติกรรมอยู่อย่างนี้ครับ

ประธาน : เชิญครับ อาจารย์สมชัยอาจจะช่วย

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

นำพร ๑๓/๒

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : ผมคิดว่าความจำเป็นมีเป็นที่ชัดเจนแล้วที่ทุกคนเห็นด้วยแล้วนะ ครับ แต่ว่าองค์กรมันจะเป็นสิ่งที่ยั่งยืนอยู่ถ้าตั้งไว้มันก็อยู่กับรัฐธรรมนูญ แต่ความจริงแล้วภารกิจในการ ปฏิรูปกฎหมาย พัฒนากฎหมาย มันเป็นภารกิจระยะปานกลางระยะหนึ่งไม่ใช่มีอยู่ตลอดไป ฉะนั้นสิ่งที่ ต่างประเทศทำคือมี Low Reform Commission คือเป็น Commission ไม่ใช่เป็น Organization มีภารกิจ เฉพาะ Commission ทำเฉพาะเรื่องนี้ ถ้าจบแล้วก็จบไป ถ้ามี Commission นี้แล้วอาจจะใช้เวลาได้ โอ.เค. พอเราร่างรัฐธรรมนูญใหม่นี้ก็จะมีกฎหมายเก่าหลายฉบับ ซึ่งขัดกับรัฐธรรมนูญใหม่ เราก็ต้องทำ Time Flame ไปว่ากฎหมายที่ขัดรัฐธรรมนูญใหม่นี้ต้องแก้ไขเสร็จภายในเวลาเท่าไร อันนั้นอย่างหนึ่ง กฎหมายที่ไม่ขัดรัฐธรรมนูญ แต่เป็นกฎหมายที่เราต้องการปฏิรูปแนวคิดระบบคิด ระบบการให้สอดคล้องกับ พัฒนาการใหม่มันมีเยอะเลยไม่ใช่เฉพาะเรื่องพัฒนาการทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มันยังมีเรื่องเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งมันทำให้หลาย ๆ อย่างมัน โอ.เค. มันบังคับไม่ได้ อย่างกรณี กระโถนเมื่อสักครู่ก็เป็นเรื่องที่ว่า Out of date ไปแล้ว หรือว่ายังมีเรื่องเยอะ ๆ

ประธาน : ท่านทูตหันมองหน้ากันนี้ภาพออกเลยใช่ไหมครับ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : คราวนี้ก็ต้องมีกำหนดเวลา แสดงว่าเป็น Commission แล้วมี กำหนดเวลาและมีภารกิจที่ชัดเจนครับ

ประธาน : อันนี้ถ้ามีมาตราใหม่แล้วมี Law Reform Commission นี้ผมภาพชัดขึ้น นะครับ จะเขียนอย่างไรครับ พี่เดชอุดมครับ เริ่มเห็นแล้วครับ

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ์ : เดิมทีในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ มันมีหมวด ๑๒ ว่าด้วยการแก้ไข รัฐธรรมนูญ ในหมวดนี้ถ้าเราปรับปรุงหมวดเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในการพัฒนาการทาง กฎหมายนี้มี Law Reform Commission อย่างที่ท่านอาจารย์ ดอกเตอร์สมชัยพูดนี้อันนี้ได้ เพราะว่า ในหมวดเดิมของการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญนี้เขาจะมีกฎหมายต่าง ๆ ที่บังคับให้หน่วยงานของรัฐออก อย่างเช่น ภายใน ๒ ปี มาตรา ๓๒๙ เดิม ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน ของรัฐสภา -----

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

หทัยกาญจน์ ๑๔/๑

แต่ทั้งหมดนี้มันตกอยู่กับใครรู้ไหมครับ ตกอยู่กับรัฐบาลคนเดียว มันก็ไม่ไปไหน มีตั้งแต่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาความคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การตรวจเงินแผ่นดิน การออกเสียงประชามติ นะครับ ๕ - ๖ เรื่องนี้เขาทำไม่ทันแล้ว ๒ ปี เพราะฉะนั้นตรงนี้อาจจะเรียนว่า ถ้าจะอยู่ควรจะไปอยู่ตรงโน้นนะครับ ให้มันสอดคล้องกับหมวดในการแก้ไขรัฐธรรมนูญแล้วก็การตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนากฎหมายหรือจะเรียก Law Reform commission อะไรต่าง ๆ ที่เราจะแปลแล้วจะใช้ถ้อยคำที่เหมาะสม ตรงนั้นจะดีกว่าครับ ขอบพระคุณครับ

ประธาน : ผมว่าบันทึกที่ท่านอาจารย์สมชัยพูดนะครับ และจากข้อเสนอของท่าน เดชอุดมเป็นข้อสังเกตจากที่ประชุมนี้คือ Law Reform commission มีความจำเป็น แล้วก็น่าจะไปอยู่ในหมวดการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ฟังก์ชันตรงนี้ใช้ใหม่ครับ ไปเขียนเป็น Law Reform คณะกรรมการปฏิรูประบบกฎหมาย ข้อเสนออันนี้เลยนะครับ คณะกรรมการปฏิรูปและพัฒนากฎหมาย เชิญครับ

นายวิจิตร วิชัยสาร : คือภาษาอังกฤษก็ Law Reform นะครับ ที่บอกแก้ไขรัฐธรรมนูญ อันนี้ในที่นี้เราหมายถึงกฎหมายอื่นด้วยใช่ไหมครับ ผมต้องไปดูกฎหมายส่วนโรงแรมอีกสักกรอบหนึ่ง

ประธาน : เรื่องใหญ่ครับ เรื่องใหญ่เลย ตรงนี้เราเอาตรงนี้ออกนะครับ ผมคิดว่า มาตรา ๗๕ ที่คุยกันได้ภาพที่ชัดเจนมากขึ้นเยอะเลย พรรคนี้ออกแต่จะไปจัดใหม่ อันนี้เป็นเรื่องที่สำคัญ เชิญครับคุณอัจฉรา

นางสาวอัจฉรา ฉายากุล : จะขออนุญาตที่ประชุมอ่านทวนทั้งที่แก้ไขทั้งหมดแล้ว ได้ไหมคะ

ประธาน : เอาเลย

นางสาวอัจฉรา ฉายากุล : พรรคสอง พรรคสาม พรรคสี่ เราปรับยุบลงมาให้เหลือเป็นเพียงพรรคเดียว นะคะ พรรคสองถึงพรรคห้า นะคะ

รัฐต้องดำเนินนโยบายและมาตรการที่จำเป็นในการลดหรือจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และส่งเสริมให้เกิดสันติธรรมและสันติวิธีในสังคมไทย การบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย ต้องกระทำเท่าที่จำเป็นและกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพให้น้อยที่สุด ในกรณีที่เกิดผลกระทบ การชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้เสียหาย ต้องดำเนินการอย่างรวดเร็ว เป็นธรรม โดยคำนึงถึงความเสียหายตามความเป็นจริง ความเสียหายทางจิตใจและค่าเสียโอกาสในอนาคต

พรรคต่อไปเราจะเพิ่มเป็นมาตราใหม่ นะคะ พรรคสุดท้าย

อน. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

หทัยกาญจน์ ๑๔/๒

รัฐต้องจัดให้มีคณะกรรมการปฏิรูปและพัฒนากฎหมายที่มีความเป็นอิสระ และต้องจัดให้
หน่วยงานของรัฐ ดิฉันไม่แน่ใจว่าตรงนี้จะต้องอยู่หรือเปล่านะคะ ถ้าเป็นองค์กรอิสระ

ประธาน : อันนี้มาตรานี้เขียนในเหตุผลการแก้ไขเพิ่มเติม แล้วก็วงเล็บว่าให้ไปอยู่ใน
หมวด ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมแล้วก็ปรับชื่อหมวด แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญและการปฏิรูปและพัฒนากฎหมาย
ผมรู้สึกว่ารอคเมื่อสักครู้อย่างยาวนะ ที่ท่านเดชอุดมเสนอตัดออกไปตั้งเยอะ

นางสาวอัจฉรา ฉายากุล : คือประเด็นสำคัญที่ยังคงพยายามคงเอาไว้ในะคะ

อันที่หนึ่งคือคงเรื่องของเลือกปฏิบัติชนดิธรรม สันติวิธี อันนี้คงอยู่

อันที่ ๒ สาระสำคัญคือถ้าออกกฎหมายต้องจำกัดสิทธิให้น้อยที่สุด

ประเด็นที่ ๓ คือ ถ้าเกิดผลกระทบต้องดำเนินการชดใช้ค่าเสียหายให้รวดเร็ว เป็นธรรม

อันสุดท้ายก็คือ ต้องคำนึงถึงความเสียหายทางจิตใจเพิ่มเติมแล้วก็ค่าเสียโอกาสในอนาคต

ประธาน : เชิญอาจารย์สมชัยครับ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : มีวรรคสองที่พูดถึงการบังคับกฎหมายให้เป็นไปตามเท่าที่จำเป็น
และกระทบต่อสิทธิน้อยที่สุด เมื่อสักครู่นี้ใช้คำว่า เวลาออกกฎหมายต้องคำนึงถึงสิทธิ ใช่ไหมครับ

ซึ่งอย่างนั้นผมคิดว่าจะดีกว่า คือกฎหมายไม่ควรเขียนให้กระทบสิทธิ กฎหมายเขียน ๒ อย่าง อย่างหนึ่งคือ
จำกัดสิทธิ จำกัดทำอันนี้ไม่ได้ ทำอันนี้ได้ -----

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

นิรรา ๑๕/๑

๒. คือรับรองสิทธิ มีสิทธิทำอันนั้นอันนี้ ทีนี้ทีแล้วมาแนวโน้มก็คือออกกฎหมายจำกัดสิทธิ จำกัดการกระทำ แต่กฎหมายรับรองสิทธิไม่ค่อยมี เราก็อยากจะเห็นว่ามีความหมายที่รับรองสิทธิมากขึ้น แล้วก็ถ้าจะมีกฎหมาย จำกัดสิทธิต้องเขียนในลักษณะที่ให้กระทบต่อสิทธิน้อยที่สุด อยู่ที่ยืนยันครับ แต่เวลาบังคับใช้ผมอยากเห็น ว่ามี Law Enforcement เพราะถ้าไม่บังคับใช้แล้วมันก็เลือกปฏิบัติ คือคล้ายมีกฎหมายไว้ แล้วก็บังคับใช้ หรือไม่บังคับใช้ก็ค่อยดูเหตุการณ์ ถ้าเห็นว่ากระโถนมันพ่นสม้ยแล้วก็ไม่ต้องบังคับใช้ แต่ว่าก็ยังอยู่ใน กฎหมาย อย่างนี้มันให้อำนาจ เมื่อไรวันดีคืนดีเกิดจะไปตรวจโดยว่ากันตามกฎหมายนั้นขึ้นมามันก็ยังทำได้ นะครับ และบอกว่าเมื่อเป็นกฎหมายแล้วต้องปฏิบัติตาม ต้องมีการบังคับ ปัญหาของบ้านเราคือ Law Enforcement ไม่มี เรามี Law เยอะเกินไป แล้ว Law ไม่ได้ Recognize สิทธิขั้นพื้นฐาน เราควรจะให้เรา เขียน Law ให้ Recognize สิทธิขั้นพื้นฐานมากกว่าที่จะไปเขียนกฎหมายตามที่ทางการเห็นสมควร เสร็จแล้วค่อยบังคับอย่าง Lenient เขาก็แล้วกัน ผมว่ามันจะมีปัญหาเยอะ

ประธาน : เชิญคุณโสภณครับ

นายโสภณ ตะติโชติพันธุ์ : คือจริง ๆ แล้ววรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ กฎหมายมันมี อยู่แล้วในรัฐธรรมนูญฉบับเก่า มาตรา ๒๗ เกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติ กระทบสิทธินั้น สิทธิมันมี ๒ สิทธิครับ สิทธิสัมพันธ์กับสิทธิสัมบูรณ์ สิทธิสัมพันธ์ไม่ได้เลย ชีวิต ร่างกาย มโนธรรม กฎหมายออกมาบังคับไม่ได้ แล้วที่กฎหมายเขียนว่า จำกัด ต้องบอกว่า จำกัดอะไร โดยหลักกฎหมายแล้วมันจะเป็นการให้สิทธิเสรีภาพ เพราะฉะนั้นถ้าจะให้สั้นลง ก็คือยกวรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ ให้สั้นลง แต่สิ่งที่เป็นมิติใหม่ของผมคือเรื่อง ค่าเสียหาย

ประธาน : ใช่ เมื่อกี้ที่ท่านเดชอุดมพูด ๆ อย่างนั้นละ คือวรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ ให้สั้นลง แล้ววรรคเรื่องกำหนดค่าเสียหายเป็นเรื่องใหม่ อันนี้ให้คงไว้ เชิญท่านผู้ว่าครับ

นายวิจิตร วิชัยสาร : ขอดถามสักนิดหนึ่ง คือเมื่อเราลดการเลือกปฏิบัติไปแล้วเราเขียน ในการจำกัดไว้แล้ว ตรง และส่งเสริมให้เกิดขันติธรรมและสันติวิธีในสังคม อันนั้นมันจำเป็นต้องเขียนด้วย หรือไม่

ประธาน : ไม่ต้อง รัฐต้องดำเนินนโยบายและมาตรการโดยไม่เลือกปฏิบัติ

นายวิจิตร วิชัยสาร : เพราะทำตัวนี้ได้แล้วมันก็ต้องถือว่าโดยอัตโนมัติที่จะได้มาแล้ว

ประธาน : ใช่ครับ คลุมอยู่แล้ว

นายโสภณ ตะติโชติพันธุ์ : ขอท่านประธานนิดหนึ่งครับ ขอวรรคสุดท้ายว่าควรไปปรับ ใหม่ แล้วก็ไปเขียนหมวด ๑๒ ให้ขยายเรื่องที่เราพูดถึงเรื่อง Committee

ประธาน : ใช่ คือมันมี ๒ อันเท่านั้น วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่

นายโสภณ ตะติโชติพันธุ์ : วรรคห้าฉบับใหม่

อนุ. ยกวางรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

นิวรา ๑๕/๒

ประธาน : ยุบให้กระชับ

นายโสภณ ตະติไซติพันธ์ุ : และวรรคหกเขียนใหม่

ประธาน : โดยที่วรรคห้ามีความสำคัญเป็นมิติใหม่ วรรคหกจะเป็นมาตราใหม่ใน
หมวด ๑๒ แก้ไขรัฐธรรมนูญ แล้วก็ปฏิรูปกฎหมาย หมายเหตุไว้

นายโสภณ ตະติไซติพันธ์ุ : คือเรื่อง Committee ก็จะต้องบอกว่ามีองค์ประกอบอะไร
แล้วเดี๋ยวมันจะเป็นลอยเกินไป

ประธาน : ไม่เป็นไร อันนั้นเดี๋ยวไปว่ากันในรายละเอียดอีกที

นายโสภณ ตະติไซติพันธ์ุ : โอ.เค. ครับ

ประธาน : ขออนุญาตไปมาตรา ๗๖ เชิญครับ

นางสาวอัจฉรา ฉายากุล : มาตรา ๗๖ เราปรับเพิ่มเพื่อให้สอดคล้องกับในเรื่องของ
ในหมวดสิทธิเสรีภาพเกี่ยวกับเรื่องของการให้บุคคลและชุมชนมีสิทธิได้รับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการ
กำหนดนโยบายสาธารณะ ขออนุญาตอ่านวรรคที่ปรับแก้ณะคะ

มาตรา ๗๖ รัฐต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของบุคคลและชุมชนก่อนการกำหนด
นโยบายสาธารณะ แผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์
การวางผังเมือง การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินและโครงการขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบต่อประชาชน
ก่อนดำเนินโครงการ

รัฐต้องจัดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและผลการ
ตัดสินใจของรัฐได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
ทุกระดับ และต้องไม่กระทำการที่มีลักษณะเป็นการแทรกแซงการดำเนินงานของสื่อมวลชน ทั้งของรัฐและ
เอกชนในการเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการใช้อำนาจรัฐทั้งทางตรงและทางอ้อม

รัฐต้องจัดให้มีมาตรการเพื่อคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารราชการ
แผ่นดินและกระบวนการยุติธรรม

รัฐต้องให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายการเมืองภาคพลเมือง และให้มีการตรวจสอบให้เป็นไป
ตามวัตถุประสงค์

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

วีณา ๑๖/๑

ประธาน : เชิญที่ประชุมครับ มาตรา ๗๖ เดิมก็ใช้อ้างเยอะ แต่ว่าความเป็นจริงก็เกิดขึ้น
ได้ไม่มาก คราวนี้ก็เขียนให้ชัดขึ้นกว่าเดิม ก็เพิ่มอีกหลายวรรค เชิญที่ประชุมครับ พี่ๆเชิญครับ

นางสาวรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ท่านประธานคะ จะเรียนถามว่าเราแก้อันนี้
ดีมากเลย อยู่ในหมวดแนวนโยบายแห่งรัฐ ที่นี้เดิมที่เรื่องพวกนี้ก็มียูบ่าง อยู่ในหมวด ๓ หมวดสิทธิ
ที่นี้ถ้าสมมุติว่าในหมวดสิทธิ เราไม่แก้ให้ชัดเจนแบบนี้ คือถ้าหมวดสิทธิเราแก้ให้ชัดเจนแบบนี้ด้วย
ได้ไหมคะ

ประธาน : หมวดสิทธิมีครับ มีครับ เชิญคุณอัจฉรา

นางสาวอัจฉรา ฉายากุล : ขออนุญาตเปิดเอกสารตารางเปรียบเทียบมาตราหมวด ๑
ถึงหมวด ๔ ค่ะ อาจารย์คะ หน้า ๒๗ เราขอเพิ่มมาตราใหม่ คือก็เขียนล่อให้ตรงกับมาตราที่ในหมวดของ
แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐว่า ในกรณีใดบ้างที่รัฐจะต้องรับฟัง มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของ
ประชาชนค่ะ

ประธาน : มาตราเท่าไรนะครับ

นางสาวอัจฉรา ฉายากุล : เป็นมาตราใหม่เลยคะ หน้า ๒๗

นายโสภณ ตะติชาติพันธ์ุ : มาตราใหม่เลยครับ หมวด ๑ ถึงหมวด ๔ นะครับ

ประธาน : หน้า ๒๗ เป็นเรื่องการกำหนดนโยบายสาธารณะ การวางแผน เหมือนกันเลย
อันนี้ ทั้งนี้ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามที่กฎหมายบัญญัติ ถ้าอะไรที่กระทบต่อ
ประชาชน อันนี้ล่อกัน เชิญครับพี่ๆ

นางสาวรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ถ้าอย่างนั้นก็สบายใจ ที่นี้จะมีอีกที่อยู่ในหน้า ๔
หมวดแนวนโยบายแห่งรัฐ พูดถึงเรื่องการกำหนดค่าเสียหายแก่ผู้เสียหาย ที่นี้ในรัฐธรรมนูญเดิม
มาตรา ๒๔๕ ก็จะมีพูดถึงค่าเสียหายจากคดีอาญา ที่นี้ถ้าสมมุติว่าที่เป็นปัญหาในช่วงที่ผ่านมาก็คือ
ถ้าคิดแพ่งหรือว่ารัฐทำให้เสียหายในคดีแพ่ง มันก็จะเรียกร้องอะไรไม่ได้ ถ้าสมมุติว่าเราไปปรับใน
มาตรา ๒๔๕ ด้วย ให้ครอบคลุมแบบในหมวดนี้ได้ไหมคะ หรือว่าทำแล้ว

ประธาน : มาตรา ๒๔๕ ไม่ได้อยู่ในของเรา เพียงแต่ฝ่ายเลขฯ บันทึกลงไว้ได้ มาตรา ๒๔๕
ในรัฐธรรมนูญ บุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายในคดีอาญามีสิทธิได้รับการคุ้มครอง อันนี้มาตรา ๒๔๕ เดิม
การคุ้มครองผู้เสียหายเฉพาะคดีอาญา เชิญครับ ท่านอาจารย์สมชัย

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : มีประเด็นเรื่อง Wording อยู่ในหนึ่งครับ ในวรรคแรกของ
มาตรา ๗๖ คือคำสุดท้ายที่ว่า ดำเนินโครงการ ผมคิดว่าน่าจะเป็น ดำเนินการ

ประธาน : จะได้ครอบคลุม

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

วีณา ๑๖/๒

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : ครอบคลุมข้างบน

ประธาน : ครอบคลุมมากทั้งหมด ขอขอบคุณครับ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : ที่นี้ในวรรคสอง คำลงท้ายที่ว่า โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย คือผมกำลัง
คิดถึงว่าบางที่เป็นภาระแก่รัฐ แล้วบางที่เป็นเรื่องที่เราบริการกับ Corporate ใหญ่ ๆ คือถ้าอัตรา
ไม่เป็นไร คือมีฝ่ายอะไรเยอะแยะ แล้วก็ Document เยอะแยะ แล้วก็ให้เขาฟรีอะไรอย่างนี้ คือรัฐต้อง
ไม่หากำไร หรือไม่ทำให้มันแพงจนกระทั่งคนเข้าไม่ถึง ในคำทำนองนั้น แต่โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายอาจจะ
ไม่จำเป็น

ประธาน : เพราะว่าบางที่มีการถ่าย แล้วก็บริษัทเอกชนมาก็ควรจะจ่ายซะใหม่ครับ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : ถ้าพูดถึงว่าประชาชนผมก็เห็นด้วยควรจะทำให้ฟรี แต่ว่าบริษัท
ใหญ่ ๆ ซึ่งมันเกี่ยวข้องกับเรื่องพวกนี้เยอะ ส่วนในวรรคต่อไป มันมีเรื่องสื่อมวลชนเข้ามา ผมเข้าใจว่า
น่าจะไปได้ในสื่อมวลชน ตรงนี้ควรจะเป็นเรื่องสิทธิของประชาชนและชุมชน

ประธาน : ซึ่งในสื่อมวลชนตรงนี้ก็เขียนไว้แล้ว

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : เขียนไว้แล้วใช่ไหมในสื่อมวลชน

ประธาน : อันนี้เขาเขียนพยายามเชื่อมโยงว่า แทรกแซงสื่อมวลชนในการเสนอข้อมูล
ข่าวสารเกี่ยวกับการใช้อำนาจรัฐทั้งทางตรงและทางอ้อม

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

เบญจกุล ๑๗/๑

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : ข้อความนี้เป็นข้อความที่ดี แต่ว่ามันอยู่ส่วนนี้หรือเปล่า ไม่เป็นไร
ครับ ผাগไว้ก่อน

ประธาน : ไม่รู้อยู่ผิดที่หรือเปล่า อันนี้ตั้งข้อสังเกตไว้ ขอไปตรวจสอบนะครับ
รัฐต้องจัดให้มีมาตรการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล เชิญท่านทูตครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ผม สุพจน์ ครับ ที่อาจารย์สมชัยบอกว่า
รัฐอาจจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในกรณีที่เป็นบริษัท Corporate ใหญ่ ๆ ถ้าเราใช้ข้อมูล ให้ข้อมูลทางด้าน
อิเล็กทรอนิกส์ ทางด้าน Website อะไรต่าง ๆ ที่เป็นของบริษัทนี้ ฉะนั้นมันก็อาจจะไม่ต้องเสีย ถ้าเรา
สามารถตีความอย่างนั้นได้อย่างเดียวมันก็ง่ายขึ้นนะครับ อาจจะไม่ต้องไปซีร็อกซ์หรือว่าส่งแฟกซ์อะไร
ต่าง ๆ

ประธาน : ถ่ายไฟล์ให้แผ่นหนึ่งแค่ ๒๐ บาท

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : แทนที่เราจะหาค่าอะไรที่จะมาคลุมอันนั้นด้วยไซ้ใหม่ครับ แล้วก็ตัด
โดยต้องเสียค่าใช้จ่าย ออก

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายเกินสมควรไซ้ใหม่ครับ ถ้าคิด ๒๐ บาท ก็ต้อง
จ่าย ๒๐ บาท แต่ถ้ามันเป็น ๑๓ ล้านบาท ก็ต้องจ่าย ๑๓ ล้านบาท ซึ่งประชาชนคงไม่เรียกร้องอย่างนั้น
พวกที่เรียกร้องอย่างนั้น Document เยอะแยะอย่างนั้นบางทีต้องไปหามาให้อะไรพวกนี้มันเป็นพวก
Corporate ใหญ่ ๆ

ประธาน : เชิญท่านโสภณครับ

นายโสภณ ตະติโชติพันธุ์ : ขอนิดเดียวครับ วรรคสองผมคิดว่าน่าจะเปลี่ยน Wording
นิดหนึ่ง ตรงสรุปผล น่าจะเป็น ผลสรุปการรับฟังและเหตุผล คือต้องให้เหตุผลในการรับฟังด้วยว่าตอบได้
กันอย่างไร แล้วค่อยแจ้งผลการตัดสินใจ ผมคิดว่าครอบคลุม แล้วเดี่ยวเรื่องค่าใช้จ่ายฝ่ายเลขาฯ จะปรับ
ตามที่ที่ประชุมบอก คือเปลี่ยนเป็น ผลสรุปของการรับฟังและเหตุผล คือรัฐจะต้องตอบด้วยว่าเขาทำวงดิ่งไป
แล้วรัฐจะต้องชี้แจงว่ามีทางออกอย่างไรหรือว่ามีเหตุผลอย่างไรการที่ทำลักษณะนั้น

ประธาน : พี่ปู เรื่องค่าใช้จ่ายจะหาทางออกอย่างไรครับ

นางสาวรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ที่จริงก็เห็นด้วยนะคะไม่ขัดข้องเรื่องของการเสียค่าใช้จ่าย
เพราะว่าปกติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารประชาชนเขาก็เสียอยู่แล้ว

ประธาน : เขาเสีย ไซ้ ตามหน้าเอกสารตามอะไรต่าง ๆ แล้วจะมีประชาชนบางคนที่จะมี
ปัญหา มันมีครับผมอยู่ในชุดนั้น แกจะขอทุกวัน มานั่งขอ เจ้าหน้าที่เขาก็ลำบาก แต่นั่นก็เป็นกรณียกเว้น
แต่ก็ทำให้รวน แล้วอีกทางหนึ่งก็ให้ค่าใช้จ่าย ตอนนี้อยู่ทางอินเทอร์เน็ตให้ทางอะไร ข้อมูลมันเข้าถึง ราคา
แทบจะไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเลย ตรงนี้เดี่ยวฝ่ายเลขาฯ รับผิดชอบครับ

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

เบญจกุล ๑๗/๒

นายวิจิตร วิชัยสาร : ขอโทษครับ แล้วสรุปจะมีค่าใช้จ่ายไหมครับ

ประธาน : ก็คงไม่จำเป็น เบลี่ยนแล้วใช่ไหมครับ โดยใช้ค่าใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น

นายวิจิตร วิชัยสาร : ใช้คำว่า เท่าที่จำเป็น

ประธาน : พี่พูดอย่างไรครับ

นางสาวรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ยังเห็นด้วยว่าอาจจะตัดออกไปเลยก็ได้ เหมือนอย่าง
กฎหมายข้อมูลข่าวสาร ก็บอกว่าอาจจะเรียกค่าใช้จ่าย คืออาจจะเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้ที่มาขอก็ได้
ก็คือไม่เก็บก็ได้ อะไรอย่างนั้นนะคะ คือถ้ามันเล็ก ๆ น้อย ๆ อาจจะไม่เก็บ ถ้ามันมากอาจจะเก็บ

ประธาน : ก็ไปเชื่อมโยงกับ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารอาจจะได้

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : เพราะว่าในรัฐธรรมนูญอาจจะไม่ต้องเขียนไว้เลย แล้วแต่เขาไป
ปฏิบัติ

นายวิจิตร วิชัยสาร : ผมคิดว่าในชั้นเจ้าหน้าที่เหมือนกัน ถ้าไม่มีสแตนด์คังไม่เขาก็
เหมือนกัน เขาบอกว่าไม่มีสแตนด์ ก็ต้องถ่ายให้อยู่ดี เพราะเท่าที่ทำมาคือต้องออกสแตนด์เองด้วยซ้ำไป
๕ บาท ๑๐ บาท บางครั้งบางครั้ง ผมว่าไม่น่าจะต้องไปเก็บ

ประธาน : เจ้าหน้าที่เองก็เองงานเจ้าหน้าที่มาถ่ายของราชการก็เยอะ ทีนี้ข้ออื่น ๆ นี้
วรรคสุดท้ายอาจจะไม่จำเป็นต้องใส่ใช่ไหมครับ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : วรรคสุดท้ายนะครับ เรื่องการเมืองภาคประชาชน ภาคพลเมือง
ผมเห็นด้วยนะว่าควรมี แต่ว่าให้รัฐมาสนับสนุนค่าใช้จ่ายนี้มันจะเป็นภาระ แล้วก็คือมันไม่ค่อย well
define ตรงนี้ คือกรอบมันไม่ค่อยชัดเจน

ประธาน : ไปใส่ตรงอื่นดีกว่าครับ ไปใส่ให้มันเป็นเรื่องเป็นราว ตรงนี้อาจจะไปใส่รวม
ยอดทีเดียวทั้งหมดในหมวดการมีส่วนร่วมหรือหมวดสิทธิ เสรีภาพ

นายวิจิตร วิชัยสาร : ถ้าไปอยู่ตอนที่ตั้งเรื่องรวมรายชื่ออะไรพวกนั้นน่าจะไปได้

ประธาน : คือในหมวดสิทธิ เสรีภาพ หมวด ๓ เรื่องการใช้สิทธิที่เราเขียนไว้ในมาตรา
สุดท้ายตรงนั้นดีกว่า ตรงนี้จะได้ไม่ต้องฟุ่มเฟือย ก็ยังเยอะอยู่ดี แต่ว่าก็ทำให้ มาตรา ๗๖ นี้เห็นภาพความ
เป็นจริงมากขึ้นกว่าเดิม พี่เดชอุดม เชิญครับ

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

จีรภา ๑๘/๑

นายเดชอุดม ไกรฤกษ์ : นิดเดียวครับท่านประธาน ผม เดชอุดม ผมดูแล้วเรามาเติม หัวท้ายของมาตรา ๗๖ คือมาตรา ๗๖ เดิมหลักการอยู่ในวรรคสาม เรามาเติมเรื่องการรับฟัง การเข้าถึง ข้อมูลในวรรคหนึ่ง วรรคสอง แล้วเรามาเติมเรื่องการคุ้มครองวรรคสี่ แล้วเรามาเติมเรื่องค่าใช้จ่าย ที่เห็น อย่างนี้ก็พอเห็นภาพ แต่ผมคิดว่ามันเย็นเยื่อ ควรจะเขียนแค่ ๒ วรรคเท่านั้น แต่ทำอย่างไรถึงจะให้เขียน วรรคหนึ่ง วรรคสอง วรรคสี่ วรรคห้าเอามาด้วยกัน ความจริงในปฏิญญาข้อ ๒๒ เขามีบอกว่า รัฐต้องจัดให้ ประชาชนรู้สภาพความเป็นจริงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งจำเป็นต่อการดำรงเกียรติ ศักดิ์ศรี ของตน รวมทั้งการพัฒนานุคลิกภาพของตนอย่างอิสระ ผมคิดว่าน่าจะไปรวมกันได้ แล้วก็ไปใช้กฎหมายลูก มากกว่า ถ้าเราเขียนตรงนี้มาก ๆ มันอาจจะทำให้เกิด ความพยายามที่เราทำให้เข้าใจ มันอาจจะไม่เข้าใจ ก็ได้

ประธาน : มาตรา ๗๖ เดิมของปี ๒๕๔๐ คิดว่าดีแล้วใช่ไหมครับ

นายเดชอุดม ไกรฤกษ์ : มันดีแล้ว แต่มันยังไม่มี การเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วม แล้วไม่มีวิธีการ ที่เขียนไว้ในวรรคหนึ่ง วรรคสองก็ได้ แต่ผมอยากให้รวม

ประธาน : ยุบรวมให้มันเหลือสัก ๒ วรรค

นายเดชอุดม ไกรฤกษ์ : ครับ วรรคสี่ วรรคห้า

ประธาน : แล้วก็มาตรา ๗๖ เดิมยังอยู่

นายเดชอุดม ไกรฤกษ์ : ยังอยู่ครับ

ประธาน : เพราะมาตรา ๗๖ เดิมค่อนข้างดี แต่ว่ามีสัก ๒ วรรค แล้วก็ให้ Include เนื้อหา สาระที่สำคัญ เดี่ยวต้องขอไปดู

นายวิจิตร วิชัยสาร : โทษครับ วรรคสี่กับวรรคสามก็น่าจะรวมกันได้ ในการคุ้มครอง ไซ้ใหม่ครับ ทั้งตรวจสอบ ทั้งให้ข้อมูล ก็สามารถที่จะใช้คำว่า คุ้มครอง ได้ทีเดียวได้ใหม่ ผมว่าน่าจะรวม เห็นด้วยในหลักการ แต่ว่ายุบให้สั้น

ประธาน : ยุบให้มันกระชับเหลือสัก ๒ วรรค แล้วก็เรื่องค่าใช้จ่ายตัดออกดีกว่า เชิญพี่ปู้ครับ

นางสาวรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ท่านประธานคะ ตรงที่เราบอกว่ารัฐต้องมีมาตรการเพื่อ คุ้มครองผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ มันคงไม่เฉพาะผู้ให้ข้อมูล แต่หมายถึงว่าผู้ที่ออกมาเคลื่อนไหว ผู้แสดง ความคิดเห็น มันอาจจะไม่ใช่ให้ข้อมูลก็ได้ ก็คือมันเป็นการเคลื่อนไหวของประชาชนต้องคุ้มครองพวกเขา เหล่านี้ ไม่อย่างนั้นถ้าเขาแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งด้วยอะไรอย่างนี้ก็จะถูกคุกคาม แล้วก็เมื่อก่อนนี่ตอนที่เรา เคยพูดถึงเรื่องกฎหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนในฉบับก่อน เราพูดถึงเรื่องค่าใช้จ่าย กฎฎีกาเขียน ขึ้นมาก็คือ ให้เจ้าของโครงการเป็นคนออกค่าใช้จ่าย ซึ่งตอนนั้นเราไปรับฟังกันมาไม่เห็นด้วย คือรัฐต้องเป็น

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

จีรภา ๑๘/๒

คนรับผิดชอบ แต่จะไปไล่เบียดเอาจากเจ้าของโครงการหรืออะไรนั่นก็อีกเรื่องหนึ่ง แต่ต้องไม่ให้คนที่
เจ้าของโครงการเป็นคนจ่ายเงินค่ารับฟังโดยตรง ก็เรียนท่านว่าไม่ทราบจะใส่หรือไม่ใส่ก็ตามคะ

ประธาน : เชิญท่านอาจารย์ครับ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : เรื่องที่ท่านสมาชิกพูดจะเป็นเรื่องที่สำคัญ และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง
ตรงจุด คือปัญหาตอนนี้ไม่ใช่ว่าเขาไม่รับฟัง เขาฟัง แต่การรับฟังเป็นวิธีการเพื่อให้ครบถ้วนตามกระบวนการ
ของกฎหมาย แล้วก็รับฟังเพื่อให้ได้ข้อสรุปแล้ว แล้วก็ครบถ้วนตามขั้นตอนแล้ว ก็ไม่ได้ไปเอาความเห็น
นั้นไปเป็นส่วนประกอบในการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจ เพราะฉะนั้นมาตรา ๗๖ เดิม ผมคิดว่า
มันขาดกระบวนการ ขาดที่ให้มี Force ให้มันมีพลังในการปฏิบัติ บางตัวมีพูดเฉพาะสภิริที่ว่าต้องทำ
อะไร แต่ว่ามันไม่มีกฎหมายที่จะมารองรับและมีกระบวนการที่ชัดเจน อย่างถ้าเราเขียนในมาตรา ๗๖
วรรคหนึ่งใหม่ ก็คือต้องทำก่อนที่จะกำหนดนโยบาย ก่อนที่จะมีอะไรต่าง ๆ ซึ่งเรื่องนี้ก็ดี

ประธาน : ทำให้ชัดเจน

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : ทำให้ชัดเจน แต่มันจะต้องมีอะไร ซึ่งรัฐธรรมนูญอาจจะไม่ต้องเขียน
ในรายละเอียด แต่จะต้องบ่งบอกว่ารัฐบาลต้องไปทำกระบวนการที่เป็นความจริงใจของการที่จะฟังเสียง
ประชาชน แล้วเอามาประกอบการตัดสินใจ โดยคำนึงถึงภาคส่วนต่าง ๆ อย่างแท้จริง แล้วก็ส่วนการที่ว่า
ใครเป็นผู้จ่ายอันนี้สำคัญมาก เพราะว่าถ้าบริษัทที่เขาจะทำโครงการนั้นเขาเป็นผู้จ่ายเงินเพื่อให้เกิดการรับ
ฟังความคิดเห็น มันก็ต้องรับฟังความคิดเห็นที่ออกมาในความเห็นที่ Favour เขา เพราะฉะนั้นต้องกำหนด
ว่ารัฐเป็นผู้รับภาระอันนี้ เพื่อจะได้ไปหาคนที่รับจ้างมา ที่เป็นกลางได้ ที่จะมาจัดกระบวนการเหล่านี้

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

สุภาภรณ์ ๑๙/๑

ประธาน : เขาบอกว่า รัฐต้องจัดให้มีการรับฟัง เชิญท่านวัชรินทร์ครับ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : ขออนุญาตท่านประธานครับ ผมติดใจนิดหนึ่งก็คือ ตรงที่ว่า คู่คุ้มครองผู้ให้ข้อมูล รู้สึกจะเป็นวรรคสาม ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารราชการแผ่นดินและ กระบวนการยุติธรรม มันจะหมายถึงรวมไปถึง สมมุติว่าเขาให้ถ้อยคำหรือให้เอกสารที่มันไปละเมิดบุคคล ที่สามไป เขาจะไม่ต้องรับผิดชอบ โดยเฉพาะกระบวนการยุติธรรม คือเกรงว่ามันไปไม่ถึงขนาดนั้นใช่ไหม ครับ เช่นข้อมูลที่ให้ไปแล้วมันอาจจะกระทบบุคคลที่สาม เขาจะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของเขาหรือเปล่า หรือว่ารัฐจะคุ้มครองเลย ไม่คุ้มครองใช่ไหม

นายโสภณ ตะติโชติพันธุ์ : คงไม่ครับ อันนี้เป็นหลักการทั่วไป อันนั้นเป็นเรื่องที่เฉพาะ ลงไป คงไม่ถึงกับให้ข้อมูลเท็จแล้วจะไม่รับผิดชอบไม่ใช่ ไม่ถึงอันนั้นครับ

ประธาน : เชิญครับ

นายวิทยา งานทวี : ขออนุญาตครับ ในมาตรา ๗๖

ประธาน : มาถึงต่อได้เลยนะครับ

นายวิทยา งานทวี : เตรียมไว้ตั้งแต่ต้นแล้ว พอตีติดธุระไปหาประธานนรนิติ ทางสภา อุตสาหกรรมให้ผมประสานท่าน ก็ขออนุญาตว่ามาตรา ๗๖ ผมเชื่อว่าอันนี้จะ Reflex เรื่อง Land use policy ใช่ไหมครับ

ประธาน : ครับ ดูมาตรา ๗๖ ควบคู่กับดูเอกสารหมวด ๑ ถึงหมวด ๔ คุณโสภณชี้ให้ดู หน่อยหน้า ๒๗ อันนี้เวลาตอนเขียนนึกถึงหน้าคุณวิทยาโดยเฉพาะ หน้า ๒๗ เพราะถ้าไม่เขียนไม่ได้

นายวิทยา งานทวี : ฉะนั้นผมขออนุญาตเสนอข้อความใหม่ ไม่ทราบว่าจะเป็นประโยชน์ ได้หรือเปล่านะครับ ผมขอเสนอว่า รัฐต้องกำหนดหลักการในการใช้ประโยชน์ที่ดินและการวางผังเมือง ตามหลักเกณฑ์ที่ถูกต้องเหมาะสม โดยให้มีการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ก่อนการกำหนดนโยบายในพื้นที่นั้น ๆ เพราะผมดูในมาตรา ๗๖ ที่เขียนนี้ ถ้าเขาไม่ทำก็ยังเป็น อย่างนั้นอยู่ แต่ก็เกิดปัญหาว่ามันจะเกิดเวทีการทะเลาะเบาะแว้งกันระหว่างผู้ที่จะใช้ประโยชน์ที่ดิน กับคนที่ไม่ให้ใช้ คราวนี้ถ้าสมมุติว่าเราสามารถกำหนดในหลักเกณฑ์ว่ารัฐจะต้องทำให้ได้เพื่อให้จบ กระบวนการนี้

ประธาน : คุณวิทยาดูหมวดสิทธิ หน้า ๒๗ จะมีผล มาตรา ๗๖ มันเป็นแนวนโยบาย ซึ่งมีปัญหาลำบากกว่าจะกำหนดอะไรต่าง ๆ ได้ แต่หน้า ๒๗ หมวดสิทธิมากกว่าที่คุณวิทยาขออีก ขอสิ่ง ให้บาทหนึ่งเลยนะครับ อ่านดูสิ

นายวิทยา งานทวี : ความหมายคือต้องทำให้เสร็จภายในระยะเวลา ผมเข้าใจว่าควรจะ ไม่เกิน ๒ ปีต้องจบทุกจังหวัดด้วย

อน. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

สุภาภรณ์ ๑๙/๒

ประธาน : ในหน้า ๒๗ ก็เขียนเต็มที่แล้ว แต่ว่าทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ อันนั้นก็ต้อง
ไปดูในกระบวนการรับฟังอะไรอีกทีหนึ่ง คุณอัจฉราเชิญครับ

นางสาวอัจฉรา ฉายากุล : มี ๒-๓ ประเด็น เมื่อสักครู่ที่ท่านวิทิตาเสนอเดี๋ยวจะ
รบกวนกลับมาดูที่มาตรา ๘๔ ใหม่อีกครั้งหนึ่ง มันเป็นเรื่องของการวางผังเมือง การถือกรรมสิทธิ์
การครอบครองที่ดินอยู่แล้ว เดียวเราอาจจะพิจารณาตรงนั้นอีกที แต่อันนี้ทั้งหมดเป็นไปเพื่อการสร้างความ
เป็นธรรมในสังคมนะคะ ซึ่งตอนนี้ยังไม่ถึงในเรื่องของมาตรการดังกล่าว ที่นี้ขออนุญาตเรียนเกี่ยวกับที่
ท่านอาจารย์สมชัยพูดถึงเมื่อสักครู่เกี่ยวกับเรื่องที่เราพูดถึง เมื่อสักครู่เรากำลังค้างอยู่ที่มาตรา ๗๖
ว่ามันดูเหมือนจะไม่มีกระบวนการให้เห็นชัดว่าจะทำอย่างไร ขออนุญาตที่ประชุมดูที่เอกสารตาราง
เปรียบเทียบรายมาตรา หมวด ๑ ถึงหมวด ๔ หน้า ๒๗ เป็นต้นไป อันนั้นเป็นอันที่ทางเราได้พยายาม
กำหนดกระบวนการตั้งแต่เริ่มในการกำหนดนโยบายสาธารณะ หรืออะไรก็ตามในเรื่องอะไรที่รัฐต้องจัดทำ
กระบวนการรับฟัง -----

จนกระทั่งมาตราถัดไป ในเรื่องของการฟ้องร้องแล้วก็กำหนดด้วยว่าในการฟ้องร้องนั้นรัฐต้องช่วยเหลือประชาชนอย่างไรบ้าง ไม่ทราบว่าจะเรื่องนี้ทั้งหมดคือเป็นไปตามมติที่ประชุมที่นั่นนะคะ ว่าจะมีอะไรเพิ่มเติมหรือปรับหรือครอบคลุมเพียงพอ หรือจะต้องไปเพิ่มใน มาตรา ๗๖ อีกหรือเปล่าคะ

นายวิทยา งานทวี : ผมยังมองไม่ออกว่าคำว่า Land use policy นี้มันอยู่ในมาตรา ๘๔ ได้อย่างไร คือคำว่า Land use policy ในที่นี้ถ้า Raise จากประเด็น ก็คือว่าต้องเอาจุดเด่นของที่ดินแล้วก็การใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสมนะครับ อันไหนควรจะเก็บไว้เป็นภูเขา อันไหนควรจะเส้นทางน้ำ อันไหนจะเป็นคลอง แล้วก็จัดการ Pollution ที่ควรจะเป็นให้มันถูกตามหลักการ อันนี้ที่ผมอ่านมาฟังมาทั้งหมดนี้ยังไม่เห็นอันไหนที่ระบุเลย แต่มันจะเกิดประเด็นว่าความถูกต้องหรือมาตรการ หรือมาตรฐานที่ควรจะเป็นนี้มันไปอยู่ตรงไหน ถ้าผมดูนี่คือถ้าตรงนี้ไม่ทำก่อนนะครับ มันก็จะเกิดไปเสียให้ประชาชนไปทะเลาะไปฟ้องกัน แล้วมันก็หากการพัฒนาอย่างยั่งยืนถูกต้องก็ไม่ได้อีก ก็อยากจะถามว่าคำพูดตรงนี้อยู่ตรงไหน ถ้าอยู่ตรงนี้ก็จะได้ชัดครับ

ประธาน : เชิญครับ ท่านอาจารย์สมชัย

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : ผมเข้าใจที่ท่านวิทยาทูตถึงเป็นเรื่องสำคัญแล้วก็ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งคือท่านพูดถึงเรื่องนโยบายการใช้ที่ดินไม่ใช่เป็นเรื่องคุ้มครองสิทธิ ที่เราดู มาตรา ๗๖ และมาตรา ๘๔ เป็นเรื่องของการคุ้มครองสิทธิว่าถ้าจะทำเรื่องเหล่านี้ต้องให้สิทธิให้มีการรับฟังความเห็นอย่างไร แต่ที่ท่านพูดถึงนี้เป็นเรื่องว่า ประเทศนี้ควรจะมี Land use policy ซึ่งขณะนี้ไม่มี แล้วถ้าจะมีขึ้นมาจะต้องมีความชัดเจนว่า Policy นั้นคืออะไร Balance ระหว่างการใช้ประโยชน์ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับประเทศโดยรวมครับ การไปกระทบสิทธิของประชาชนนี้จะ Balance กันอย่างไร เครื่องมือและกลไกที่ใช้เป็นเครื่องมือทางนโยบายประกอบด้วยอะไรบ้าง อันนี้มันเป็นสิ่งซึ่งขาดหายไปจากระบบของประเทศไทย ก็เป็นการสมควรที่รัฐธรรมนูญจะบ่งบอกเป็นการสะกิดให้สังคมได้รับทราบว่ามันมีปัญหาประเด็นนี้อยู่แล้วก็เรายังไม่ได้ทำ แล้วต้องไปทำให้ตอบให้ได้ว่า Land use policy คืออะไร

ประธาน : มาตรา ๘๔ ที่เพิ่มใหม่นี้ตอบคำถามนี้ไหมครับ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : ไม่ตอบครับ มาตรา ๘๔ เป็นเรื่องคุ้มครองสิทธิเหมือนกัน สิทธิหลาย ๆ อย่างนะครับ คล้าย ๆ ว่าถ้า Policy นี้หวังว่าคนที่ด้อยโอกาสคนที่ถูกระทบนี้จะไม่ได้รับการสอบถามการคุ้มครอง แต่ตัว Land use policy มันเป็นเรื่องซึ่งว่าประเทศควรจะใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์กับสังคมโดยรวมให้ได้มากที่สุด หลักง่าย ๆ ก็คืออันหนึ่งต้องปล่อยให้ที่ดินว่างเปล่าน้อยที่สุด เวลานี้ที่ดินว่างเปล่านี้นี่มีเยอะ

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

นำพร ๒๐/๒

เพราะว่าคนใช้สิทธิ เสรีภาพในการถือครองทรัพย์สินส่วนบุคคลนี้มาเป็นข้ออ้าง แล้วถือเพื่อแก้งกำไร แต่คนที่ถือที่ดินไว้ ๒๐ ปี ๓๐ ปี แล้วกลายเป็นมหาเศรษฐีก็มีเยอะนะครับ แล้วรัฐไม่มีเครื่องมืออะไรลงโทษ แล้วไม่มีใครใส่ใจว่าผลผลิตของประเทศมันลดลง เพราะว่าที่ดินไม่ได้ใช้ประโยชน์ มันก็มีที่นาเยอะแยะ ซึ่งไม่ได้ทำนา เพราะว่าเจ้าของไม่ใช่ชาวนา แล้วเจ้าของก็ไม่อยากให้คนไปทำนา เพราะทำไปแล้วเดี๋ยวจะมีปัญหาเรื่องไล่ที่ไม่ได้อะไรต่าง ๆ ผลผลิตจากนั้นก็ไม่น่าจะคุ้มค่าอะไรพวกนี้ ที่นี้รัฐต้องมีนโยบายตรงนี้ ขณะนี้ไม่มี

ประธาน : อันนี้เดี๋ยวผมคิดว่าในมาตรา ๘๔

นายวิทยา งานทวี : ถูกเป๊ะเลย

ประธาน : ในมาตรา ๘๔ ที่มาตรา ๘๔ เดิม เราเพิ่มอีก ๓ มาตรานี้อาจจะต้องเพิ่ม

ประเด็นที่ท่านอาจารย์สมชัยพูด จากคุณวิทยาพูดนะครับ เพราะอ่านดูแล้วไม่ค่อยจริง ๆ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : เพราะจะเป็นแนวนโยบายแห่งรัฐมากกว่า

ประธาน : เป็นแนวนโยบายแห่งรัฐครับ ตอนนี้อยากจะใส่ใน มาตรา ๘๔ เดิมนี้เป็นแนวนโยบายแห่งรัฐ ไม่ได้เกี่ยวกับเรื่องสิทธิครับ เชิญท่านวัชรินทร์ครับ

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : ขอนิดเดียวครับ ที่ตรงวรรคสาม วรรคสี่ ผมไม่แน่ใจ

ประธาน : อันนี้กลับมามาตรา ๗๖ ใหม่นะครับ

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : ครับ มาตรา ๗๖ ที่ว่าคุ้มครองนี้ครับ ผมก็อยากจะใช้คำว่า ถ้าเป็นผู้ให้ข้อมูลโดยสุจริต น่าจะคุ้มครอง แต่ถ้าเกิดไม่สุจริตนี้รัฐก็ไม่น่าจะคุ้มครอง คือขอใช้คำว่า รัฐต้องจัดให้มีมาตรการเพื่อคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลโดยสุจริตและที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารราชการแผ่นดิน และกระบวนการยุติธรรม อย่างนี้ได้ไหมครับ สุจริต ขอบคุณมากครับ

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

หทัยกาญจน์ ๒๑/๑

ประธาน : ท่านเดชอุดมเมื่อสักครู่นี้จะมีประเด็นไหนใหม่ครับ

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ : ประเด็นต่อเนื่องกับที่พูดเรื่องการกำหนดนโยบายของรัฐ
เกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มาตรา ๘๔ เดิม

ประธาน : ใต้ครับ

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ : เขียนเฉพาะวรรคแรกเท่านั้น คือรัฐต้องจัดระบบการถือครอง
ที่ดินและการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม เขียนไว้แต่ยังไม่เคยปฏิบัติเลย พอเรามายกเป็น ๓ มาตรามันก็ยัง
ไม่คลุมอย่างที่ได้มีการอภิปรายมาแล้ว ก็คงต้องไปเขียนใหม่ เพราะมันก็มีเรื่องของการจัดแหล่งน้ำก็มา
เขียนอยู่ใน มาตรา ๓ ของเราใหม่ ข้าราชการรักษาผลประโยชน์ เกษตรกรรมก็อยู่ในมาตรา ๒ เอาเรื่องการ
ใช้ที่ดินไปเขียน มาตรา ๑ มาตราแรกของเราคือการวางผังเมือง ก็ไปปรับปรุงอันนี้ใหม่ นะครับ ใน
มาตรา ๘๔ เดิม

ประธาน : เข้าใจว่าฝ่ายเลขานุการไปเอาของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๑๗ มา เรื่องกรรมสิทธิ์
ที่ดิน การปฏิรูปที่ดิน

นายโสภณ ตะติโชติพันธุ์ : ผมขออนุญาตท่านประธานครับ คืออยากให้เรากลับไปดู
ในหมวด ๑ - ๔ มาตรา ๒๗ ที่ทางฝ่ายเลขานุการกำหนดมาตราใหม่เกี่ยวกับเรื่องสิทธิ อาจารย์ว่า
ครอบคลุมไหม เราจะขยายหรือจะมีผลมากขึ้น แต่อันนั้นเป็นนโยบายแห่งรัฐ อาจจะไปเพิ่มตามที่อาจารย์
เดชอุดมพูด แต่ในหน้า มาตรา ๒๗ มาตราที่เว้นวรรคคือมาตราเพิ่มเติม ที่ฝ่ายเลขานุการเขียนว่า การวาง
ผังเมืองและการใช้กำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน แล้วไปออกกฎหมายมันละเอียดพอไหม หรือต้องขยาย
ข้อความอะไรให้มันชัดขึ้นอีก อันนี้ให้ไปดูหน้า ๒๗ ในเอกสารอีกชุดหนึ่งครับ

ประธาน : อันนี้ประชุมไปแล้ว

นายโสภณ ตะติโชติพันธุ์ : ที่จริงมันล่อกันครับ ทั้งคู่มันล่อกันอยู่ ถ้าอันไหนเป็นนโยบาย
แห่งรัฐแล้วเราอยากให้เกิดผลและมีหลักประกันบังคับก็ต้องไปเขียนในหมวด ๑๐

ประธาน : ไปเขียนในหมวด ๑๐ หมวดสิทธิอันนี้ในการรับฟังความเห็น ท่านอาจารย์
มีอะไรใหม่ เชิญครับ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : มาตรา ๘๔ จะบอกว่า ถ้าจะทำเรื่องพวกนี้รัฐต้องจัดให้มีการ
รับฟังความคิดเห็น แต่ที่ท่านวิทยายุทธนี้ท่านบอกว่ารัฐต้องมีนโยบายในเรื่องนี้ให้ชัดเจน แล้วก็ประกอบด้วย
มีเครื่องมือที่จะ Implement นโยบายได้ มันเป็นเรื่องหนึ่ง คนละมิติกัน

ประธาน : เพิ่มเลยอีกเรื่องหนึ่ง วิทยาถ้าให้ตีช่วยหาใครร่างอันนี้หน่อยเรื่องนี้ ข้อความ
จะได้ใจเลย แต่ผมคิดว่าเป็นเรื่องสำคัญนะ พูดแล้วเห็นภาพชัดขึ้น

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

หทัยกาญจน์ ๒๑/๒

นายวิทยา งานทวี : เรียนตรง ๆ เลยนะครับ ถ้าตรงนี้ออกมาได้ประเทศเปลี่ยนเลย

๑. ปัญหาต่าง ๆ ที่กำลังทะเลาะกันจะหมดไป แล้วอีกอันหนึ่ง เช่น ถนนที่เรามาก่อสร้างแล้วก็ปิดทางเดิน แล้วก็ที่ตาบอดนี้ ดุลเสียเปรียบอะไรต่าง ๆ นะครับจะโดนแก้หมด เช่น เราพัฒนาที่ดินเราได้กำไร แล้วเวลาชาวบ้านผ่านถนนยังมาเก็บเงิน อันนี้มันผิดหลักเกณฑ์ธรรมชาติเลย

ประธาน : จะเปลี่ยนก็มีเงื่อนไขหน่อยว่าคุณวิทยาต้องมาเป็นนายกรัฐมนตรี เป็นผู้ว่าระดับมณฑลไม่พอแล้ว เพราะว่าเขียนนี้ที่เดชอุดมพูด มาตรา ๘๔ เขียนตั้งนานก็ยังไม่เกิด แต่ว่า โอ.เค. นะครับ มาตรา ๗๖ ถ้าอย่างนั้นผมขอผ่านนะครับ แล้วเดี๋ยวฝ่ายเลขานุการไปปรับเอา มาตรา ๗๗ ครับ เชิญ แล้วมาตรา ๗๗ แล้วอาจจะต้องดูนิดหนึ่งแล้วก็อาจจะต้องไปต่อ อาจจะต้องนัดประชุมวันศุกร์บ่าย ต่อ เชิญฝ่ายเลขานุการครับ อีกมาตราหนึ่ง มาตรา ๗๗

นางสาวอัจฉรา ฉายากุล : มาตรา ๗๗ เกี่ยวกับเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาการเมือง ส่วนใหญ่แล้วจะคงเดิม แต่ก็เพิ่มเพื่อความชัดเจน ก็คือเพิ่มอีกวรรคหนึ่งเข้าไป ก็คือ และติดตามให้มีการปฏิบัติตามแผนและมาตรฐานดังกล่าวอย่างเคร่งครัดค่ะ

ประธาน : เชิญครับพี่มานิจ

นายมานิจ สุขสมจิตร : อยากหาหรือทางฝ่ายอาจารย์ครับ ทำอย่างไรมาตรานี้ให้มันมีผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง เพราะว่ามาตรานี้ในรัฐธรรมนูญฉบับที่แล้วมันก็มีนะครับ แต่ไม่มีเรื่องการติดตาม ผมเล่าให้ฟังสักนิดหนึ่งในสมัยที่แล้วก็มีการทำแผนพัฒนาการเมืองขึ้นมาแล้ว -----

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

นิวรา ๒๒/๑

ที่นี้ถึงตอนที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามแผน เขาก็ตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเมืองเข้ามาดู เสร็จแล้วปรากฏว่า
แผนนั้นมันใช้ไม่ได้ เป็นวรรณกรรมตัดแปะเอาที่โน่นที่นี้มาใส่เข้าไป ถามว่าทำไม ครม. อนุมัติอย่างนี้
เจ้าหน้าที่บอกว่าเขาคงไม่ได้อ่าน ก.ร. ก็ไม่ได้อ่าน แผนนั้นก็ใช้ไม่ได้ ก็ตั้งรองนายกคนหนึ่งมาเป็นประธาน
พิจารณา

ประธาน : ก็ไม่มีกลไกในการดู

นายมานิจ สุขสมจิตร : ก็ไม่เดินหน้า อีกเดือนหนึ่งเปลี่ยนรองนายกใหม่ รองนายกใหม่ก็
กว่าจะมาเรียนรู้ บอกว่าคราวหน้าให้ไปทำแผนมาใหม่ เปลี่ยนรองนายกอีกแล้ว จนกระทั่งหมดวาระรัฐบาล
ที่แล้ว ที่นี้ทำอย่างไรให้มันปฏิบัติได้

ประธาน : เขียนต่อว่า แม้แต่เปลี่ยนรองนายกก็ยังมีผลในทางปฏิบัติ อันนี้ก็มีความ
พยายามที่จะเขียนว่า ให้ติดตามปฏิบัติตามแผน พยายามเพิ่มไปอีกบรรทัดหนึ่ง ประโยค ๒ ประโยค ก็คงไว้
นะครับ แต่เพิ่มให้รู้ว่ามี ความพยายามที่จะให้มีผลในทางปฏิบัติ

นายวิจิตร วิชัยสาร : ผมขออนุญาตนิดหนึ่งครับ มันจะครอบคลุมหรือว่าทับซ้อนกับ
กลุ่ม ๒ ใหม่ ที่พูดถึงจริยธรรมและคุณธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมันจะทับซ้อนหรือเปล่า

ประธาน : ถ้าเขามีแล้วเราก็อาจจะต้องตัดออก หรือว่าเขียนล้อกัน

นายวิจิตร วิชัยสาร : ถ้าเขียนล้อกันไปล้อกันมันจะเยอะ

ประธาน : มันจะเยอะ รุ่มร่าม ผมว่าหมายเหตุไว้ นะครับ

นายวิจิตร วิชัยสาร : ก็วางเผื่อไว้ก่อนก็แล้วกัน ถ้าหากมีแล้ว ทางโน้นเขาเป็นหมวดใหญ่
ก็ปล่อยเขาไป ถ้าเขาครอบคลุมหมดแล้ว

ประธาน : เชิญท่านอาจารย์สมชัยครับ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : เป็นจริงตามนั้นพอดีผมไปประชุม

ประธาน : ทางโน้นก็มี

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : มีหมวดหนึ่งว่าด้วยเรื่องจริยธรรมโดยเฉพาะ

ประธาน : อันนี้ก็หมายเหตุว่าควรอยู่ในหมวดนั้น ซึ่งเขาอยู่ ๆ แล้ว ผมคิดว่าขออีก
มาตราเดียว มาตรา ๗๘ แล้วจะได้นัดประชุมคราวหน้า เพราะมาตรา ๗๘ เรื่องสำคัญพอสมควร เรื่องที่เรา
เห็นว่าให้จังหวัดมีความพร้อมไปเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของ
ประชาชนจังหวัดนั้น แล้วก็บอกว่าที่ประชุมเห็นชอบในหลักการในเรื่องของประชาชนในจังหวัดนั้นสามารถ
ลงประชามติโดยตัดสินใจร่วมกับรัฐบาลส่วนกลาง อันนี้ไปเขียนปรับเพิ่มมา เชิญฝ่ายเลขาฯ ครับ

นางสาวพรนภา มีชนะ : ในมาตรา ๗๘ เรายังถือหลักการตามมาตรา ๗๘ เดิม เพียงแต่
ได้พยายามปรับเพิ่มให้มันครอบคลุมขึ้นนะคะ

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

นิเวศ ๒๒/๒

ในวรรคหนึ่ง รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่น
ได้เอง โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคลและการเงิน การคลัง

วรรคสอง รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการปกครอง
ท้องถิ่น ตลอดจนการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วรรคสาม รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบ
สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐาน สารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียม
กันทั่วประเทศ

วรรคสี่ รัฐต้องพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่
โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น

ประธาน : เชิญท่านอาจารย์สมชัยครับ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : ท่านประธานครับ มันจะมีความขัดแย้งกันเองระหว่าง ๒ วรรคแรก
กับวรรคที่สาม คือ ๒ วรรคแรกเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นทำ แต่วรรคสามรัฐก็จะไปพัฒนาเศรษฐกิจ
ของท้องถิ่นเอง ซึ่งผมคิดว่าน่าจะแก้ด้วยคำสักระยะน้อยน่าจะไปได้ครับ ส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นพัฒนาท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ นี้ไปได้เลยครับ คือว่ารัฐก็ยังคงดูแล

ประธาน : ส่งเสริมสนับสนุน

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : ส่งเสริมในที่นี้คือให้เขาไปทำ

ประธาน : ให้ อปท. ไปทำ พี่ผู้เชิญครับ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : ถ้าเผื่อไปทำเองมันก็จะกลายเป็นดึงกลับมาหมด

ประธาน : พี่ผู้เชิญครับ

นางสาวรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ท่านวัชรินทร์บอกเสนอให้รวมแต่พี่ยังไม่เสนอรวม
เอาที่มองเห็นก่อนนะคะ มาตรา ๗๘ วรรคแรกก็บอกว่า ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระ
ในการบริหารงานบุคคลและการเงิน การคลัง อยากจะให้เพิ่ม ในการบริหารงาน หรือว่ากำหนดนโยบาย
คือมันมีงาน แล้วก็มี การคลัง แล้วก็มีบุคคล ในหลักการก็คือในการที่จะบริหารงาน

ประธาน : บริหารงานบุคคลมีแล้ว บริหารงานบุคคลและการเงิน การคลัง

นางสาวรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : เป็นงานหรือว่าเป็นนโยบายที่เขาจะกำหนดแผนงานหรือ
นโยบายขึ้นมา อันนั้นอันที่ ๑

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

วีณา ๒๓/๑

อันที่ ๒ วรรคสอง รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชน อยากจะใช้คำว่า
เข้าใจ ก็คือต้องไปให้ความรู้ ไปให้เขาเข้าใจด้วย แล้วก็มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น

ประธาน : นี่ก็เป็นการสร้างความเข้าใจกับประชาชน เทียบเท่ากันว่าครับ

นายวิจิตร วิชัยสาร : คือจริง ๆ ประเด็นอยู่ที่การบริหารงานบุคคลกับการคลัง

ประธาน : เดียวเราไปคุยกันตรงนั้น

นายวิจิตร วิชัยสาร : มันเป็นเรื่องที่ท้องถิ่นจะกำหนดแนวอยู่แล้ว

ประธาน : อยู่ใน พ.ร.บ. ขั้นตอนกระจายอำนาจ

นายวิจิตร วิชัยสาร : คือไม่อย่างนั้นเราก็ต้องเขียนทุกอย่างหมดถ้าอย่างนั้น มันมีอยู่แล้ว

ประธาน : ทั้ง ๒ ประเด็นนี้เป็นปัญหา

นายวิจิตร วิชัยสาร : ที่เป็นหัวใจ ที่เป็นข้อสะดุดในการบริหารอยู่ก็คือการบริหารงาน
บุคคลและการคลัง ส่วนการบริหารทั่วไปนั้นท้องถิ่นก็มีอิสระที่จะกำหนดนโยบายตามความต้องการ
ของประชาชนในท้องถิ่นอยู่แล้ว ผมก็ไม่เห็นความจำเป็นจะต้องเขียนลงไป

นางสาวรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ขออนุญาตต่อเนื่องนิดเดียวคะ เรื่องการบริหาร
การเงินกับบุคคลมันจะสอดคล้องกับงาน คล้าย ๆ กับวรรคสามที่เราบอกว่า อปท. ก็จะต้องทำงานพัฒนา
เศรษฐกิจ สาธารณูปโภคอะไรอย่างนี้ของท้องถิ่น เพราะในความเป็นจริงเมื่อมันมีกฎหมายบอกว่า
ท้องถิ่นทั้งหลายมีหน้าที่อะไรอยู่บ้าง แล้วก็เวลาในความเป็นจริงก็คือเขาไม่ทราบหรือว่างานนี้เขาทำ
อะไรได้ไหม และส่วนใหญ่ก็จะมีหนังสือสั่งการไปทุกวันว่า เขาต้องทำโน่นทำนี่ แล้วเวลาเขาจะไปถูกบอกว่า
นี่เขาทำไม่ได้อะไรอย่างนี้ ไม่เป็นไรคะ ถ้าท่านคิดว่ามันไม่ต้องใส่

นายวิจิตร วิชัยสาร : ต้องขออนุญาตต่ออีกสักนิดหนึ่ง ผมไม่มีเจตนาจะไปกว่า
ให้เข้าใจให้ตรงกันคือ โดยหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น
มีการเขียนหน้าที่ไว้เยอะแล้ว เยอะแยะจริง ๆ จนอย่างที่ผมเคยพูดว่ายังไม่สามารถทำได้หมดตามที่
เขียนเลย เพราะฉะนั้นตอนนี้ผู้ที่บริหารท้องถิ่นต้องเข้าใจว่า ต้องถือคติที่ว่าตัวเองมีหน้าที่ ๑ ถึง ๒๐
๑ ถึง ๒๕ ๑ ถึง ๓๐ ก็สุดแท้แต่ จำนวนข้อก็ทำไม่ได้ มีการกำหนดหน้าที่ไว้แล้ว ก็ต้องทำไปตามหน้าที่นั้น
และตรงงบประมาณก็จะไม่ออกตามหน้าที่ที่กำหนดมันถึงจะไปกันได้

ประธาน : คุณโสภณครับ เชิญครับ

นายโสภณ ตะติโชติพันธ์ : ผมขอเพิ่มเติมนิดเดียว คือจริง ๆ เรากำหนดไว้แล้ว จริง ๆ
เรื่องการเงิน การคลัง บริหารบุคคลไม่ต้องเขียนก็ได้ แต่ปัญหาคือมันมีปัญหาที่มาเขียนย้ำ เนื่องจาก
มาตรา ๘๓

ประธาน : มันไม่อิสระ

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

วีณา ๒๓/๒

นายโสภณ ตະติไซติพันธ์ : คือไม่อิสระ มาตรา ๘๓ ล็อกไว้หมด มาตรา ๒๘๓ พรรคสอง
ก็เขียนแล้วว่า กฎหมายที่ออกนั้นจะต้องไม่เป็นเรื่องเกี่ยวกับกระตบสิทธิบริการสาธารณะ และการเงิน
การคลัง มาตรา ๒๘๔ ก็บอกแล้วว่าต้องมีนโยบายอิสระ บริหารบุคคลเป็นอิสระ การเงิน การคลัง
เป็นอิสระ แต่ข้อเท็จจริงมันติดอยู่ ๒ ตัวนี้ เรื่องการเงิน การคลัง แล้วมาเขียน แต่ผมอยากจะเพิ่มข้อความ
ให้มันเกิดความชัดเจน คือเนื่องจากเรื่องปัญหาบุคคลกับเรื่องการคลังน่าจะเขียนว่า สะท้อนถึงการพึ่ง
ตนเอง เพราะ ๒ ตัวนี้เขาไม่ได้พึ่งตนเอง เนื่องจากที่ผมกล่าวแล้วเรื่องการเงิน การคลังนี้

ประธาน : อันนี้บันทึกในเจตนารมณ์นะครับ

นายโสภณ ตະติไซติพันธ์ : ได้ครับ

ประธาน : เพราะว่าผมอาจจะขึ้นสะท้อน เชิญท่านวัชรินทร์ แล้วก็ท่านอาจารย์สมชัย

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : ขออนุญาตนิดเดียวสั้น ๆ ครับ คือมาตรานี้มันมี
พรรคสอง พรรคสาม ผมคิดว่า คือสลับน้อย สลับที่ใหม่ครับ เพราะว่าพรรคแรกก็พูดถึงตัวองค์กร
พอพรรคสองมาพูดถึงตัวบุคคล พอพรรคสามมาพูดถึงองค์กรอีก ผมคิดว่าน่าจะเอาเป็นพรรคหนึ่ง
องค์กรสัก ๒ องค์กร แล้วพรรคสามเป็นบุคคลหรือไม่ก็รวมได้ใหม่

ประธาน : ผมไม่รู้ว่พรรคสามมีความจำเป็นหรือเปล่า

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : ก็อยากจะให้พิจารณา

ประธาน : พรรคสามผมไม่รู้ว่ลุ่มลุ่มไปหรือเปล่าครับ

นายโสภณ ตະติไซติพันธ์ : จริง ๆ ก็ไม่จำเป็น

ประธาน : แต่พรรคสองสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ประเมิน
อันนี้อาจจะเป็นหัวใจของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ท่านอาจารย์สมชัยเชิญครับ

นายสมชัย ฤชุพันธ์ : มันจะมีประเด็นอย่างที่ท่านผู้ว่าเรียน คือ อบต. เขามีอำนาจ
ตามกฎหมายซึ่งเขียนไว้ละเอียดและอย่างละเอียดแล้ว แต่ว่าทำไม่ได้ในแง่ที่ว่ามันมีกฎหมายขัดแย้งกัน
คือกฎหมายจัดตั้ง อบต. มันก็ให้อำนาจไว้ แต่กฎหมายไฟฟ้า กฎหมายทางยังเป็นอำนาจของกรม
รัฐวิสาหกิจในส่วนกลาง ซึ่งระบบของเราเป็นระบบ Functional or management เป็นการบริหารจัดการ
โดยใช้อำนาจหน้าที่ เพราะฉะนั้นอำนาจหน้าที่ก็แรงมาก แล้วก็ไปบอกว่า อบต. ยังทำไม่ได้ เพราะว่า
กฎหมายเฉพาะ เช่น การศึกษา อบต. จัดไม่ได้ เพราะกฎหมายเฉพาะยังไม่ให้ ทีนี้ผมคิดว่าถ้าจะให้เกิดผล
จริง ๆ ต้องเขียนล่ำทับไป บอกว่าต้องไปแก้กฎหมายไม่ได้-----

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

วีณา ๒๓/๑

อันที่ ๒ วรรคสอง รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชน อยากจะใช้คำว่า
เข้าใจ ก็คือต้องไปให้ความรู้ ไปให้เขาเข้าใจด้วย แล้วก็มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น

ประธาน : นี่ก็เป็นการสร้างความเข้าใจกับประชาชน เทียบเท่ากันว่าครับ

นายวิจิตร วิชัยสาร : คือจริง ๆ ประเด็นอยู่ที่การบริหารงานบุคคลกับการคลัง

ประธาน : เดียวเราไปคุยกันตรงนั้น

นายวิจิตร วิชัยสาร : มันเป็นเรื่องที่ท้องถิ่นจะกำหนดแนวอยู่แล้ว

ประธาน : อยู่ใน พ.ร.บ. ขั้นตอนกระจายอำนาจ

นายวิจิตร วิชัยสาร : คือไม่อย่างนั้นเราก็ต้องเขียนทุกอย่างหมดถ้าอย่างนั้น มันมีอยู่แล้ว

ประธาน : ทั้ง ๒ ประเด็นนี้เป็นปัญหา

นายวิจิตร วิชัยสาร : ที่เป็นหัวใจ ที่เป็นข้อสะดุดในการบริหารอยู่ก็คือการบริหารงาน
บุคคลและการคลัง ส่วนการบริหารทั่วไปนั้นท้องถิ่นก็มีอิสระที่จะกำหนดนโยบายตามความต้องการ
ของประชาชนในท้องถิ่นอยู่แล้ว ผมก็ไม่เห็นความจำเป็นจะต้องเขียนลงไป

นางสาวรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ขออนุญาตต่อเนื่องนิดเดียวค่ะท่านว่า เรื่องการบริหาร
การเงินกับบุคคลมันจะสอดคล้องกับงาน คล้าย ๆ กับวรรคสามที่เราบอกว่า อบท. ก็จะต้องทำงานพัฒนา
เศรษฐกิจ สาธารณูปโภคอะไรอย่างนี้ของท้องถิ่น เพราะในความเป็นจริงเมื่อมันมีกฎหมายบอกว่า
ท้องถิ่นทั้งหลายมีหน้าที่อะไรอยู่บ้าง แล้วก็เวลาในความเป็นจริงก็คือเขาไม่ทราบหรือว่างานนี้เขาทำ
อะไรได้ไหม และส่วนใหญ่ก็จะมีหนังสือสั่งการไปทุกวันว่า เขาต้องทำโน่นทำนี่ แล้วเวลาเขาจะไปถูกบอกว่า
นี่เขาทำไม่ได้อะไรอย่างนี้ ไม่เป็นไรค่ะ ถ้าท่านคิดว่ามันไม่ต้องใส่

นายวิจิตร วิชัยสาร : ต้องขออนุญาตต่ออีกสักนิดหนึ่ง ผมไม่มีเจตนามากไปกว่า
ให้เข้าใจให้ตรงกันคือ โดยหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น
มีการเขียนหน้าที่ไว้เยอะแยะแล้ว เยอะแยะจริง ๆ จนอย่างที่ผมเคยพูดว่ายังไม่สามารถทำได้หมดตามที่
เขียนเลย เพราะฉะนั้นตรงนี้ผู้ที่บริหารท้องถิ่นต้องเข้าใจว่า ต้องถือคติที่ว่าตัวเองมีหน้าที่ ๑ ถึง ๒๐
๑ ถึง ๒๕ ๑ ถึง ๓๐ ก็สุดแท้แต่ จำนวนข้อก็ทำไม่ได้ มีการกำหนดหน้าที่ไว้แล้ว ก็ต้องทำไปตามหน้าที่นั้น
และตรงงบประมาณก็จะไม่ออกตามหน้าที่ที่กำหนดมันถึงจะไปกันได้

ประธาน : คุณโสภณครับ เชิญครับ

นายโสภณ ตะติโชติพันธ์ : ผมขอเพิ่มเติมนิดเดียว คือจริง ๆ เรากำหนดไว้แล้ว จริง ๆ
เรื่องการเงิน การคลัง บริหารบุคคลไม่ต้องเขียนก็ได้ แต่ปัญหาคือมันมีปัญหาที่มาเขียนย้ำ เนื่องจาก
มาตรา ๘๓

ประธาน : มันไม่อิสระ

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

วีณา ๒๓/๒

นายโสภณ ตะติโชติพันธ์ : คือไม่อิสระ มาตรา ๘๓ ล็อกไว้หมด มาตรา ๒๘๓ พรรคสอง
ก็เขียนแล้วว่า กฎหมายที่ออกนั้นจะต้องไม่เป็นเรื่องเกี่ยวกับกระตบสิทธิบริการสาธารณะ และการเงิน
การคลัง มาตรา ๒๘๔ ก็บอกแล้วว่าต้องมีนโยบายอิสระ บริหารบุคคลเป็นอิสระ การเงิน การคลัง
เป็นอิสระ แต่ข้อเท็จจริงมันติดอยู่ ๒ ตัวนี้ เรื่องการเงิน การคลัง แล้วมาเขียน แต่ผมอยากจะเพิ่มข้อความ
ให้มันเกิดความชัดเจน คือเนื่องจากเรื่องปัญหาบุคคลกับเรื่องการคลังน่าจะเขียนว่า สะท้อนถึงการพึ่ง
ตนเอง เพราะ ๒ ตัวนี้เขาไม่ได้พึ่งตนเอง เนื่องจากที่ผมกล่าวแล้วเรื่องการเงิน การคลังนี้

ประธาน : อันนี้บันทึกในเจตนารมณ์นะครับ

นายโสภณ ตะติโชติพันธ์ : ได้ครับ

ประธาน : เพราะว่าผมอาจจะขึ้นสะท้อน เชิญท่านวัชรินทร์ แล้วก็ท่านอาจารย์สมชัย

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : ขออนุญาตนิดเดียวสั้น ๆ ครับ คือมาตรานี้มันมี
พรรคสอง พรรคสาม ผมคิดว่า คือสลับน้อย สลับที่ใหม่ครับ เพราะว่าพรรคแรกก็พูดถึงตัวองค์กร
พอพรรคสองมาพูดถึงตัวบุคคล พอพรรคสามมาพูดถึงองค์กรอีก ผมคิดว่าน่าจะเอาเป็นพรรคหนึ่ง
องค์กรสัก ๒ องค์กร แล้วพรรคสามเป็นบุคคลหรือไม่ก็รวมได้ใหม่

ประธาน : ผมไม่รู้ว่พรรคสามมีความจำเป็นหรือเปล่า

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : ก็อยากจะให้พิจารณา

ประธาน : พรรคสามผมไม่รู้ว่ลุ่มลุ่มไปหรือเปล่าครับ

นายโสภณ ตะติโชติพันธ์ : จริง ๆ ก็ไม่จำเป็น

ประธาน : แต่พรรคสองสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ประเมิน
อันนี้อาจจะเป็นหัวใจของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ท่านอาจารย์สมชัยเชิญครับ

นายสมชัย ฤชุพันธ์ : มันจะมีประเด็นอย่างที่ท่านผู้ว่าเรียน คือ อบต. เขามีอำนาจ
ตามกฎหมายซึ่งเขียนไว้ละเอียดและอย่างละเอียดแล้ว แต่ว่าทำไม่ได้ในแง่ที่ว่ามันมีกฎหมายขัดแย้งกัน
คือกฎหมายจัดตั้ง อบต. มันก็ให้อำนาจไว้ แต่กฎหมายไฟฟ้า กฎหมายทางยังเป็นอำนาจของกรม
รัฐวิสาหกิจในส่วนกลาง ซึ่งระบบของเราเป็นระบบ Functional or management เป็นการบริหารจัดการ
โดยใช้อำนาจหน้าที่ เพราะฉะนั้นอำนาจหน้าที่ก็แรงมาก แล้วก็ไปบอกว่า อบต. ยังทำไม่ได้ เพราะว่า
กฎหมายเฉพาะ เช่น การศึกษา อบต. จัดไม่ได้ เพราะกฎหมายเฉพาะยังไม่ให้ -----

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

เบญจกุล ๒๔/๑

ประธาน : บันทึกในเจตนารมณ์

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : คือถ้าไม่แก้กฎหมาย หรือว่าเขียนลม ๆ เวลาที่จะเขียนเรื่อง มันมีหลายเรื่องที่จะต้องแก้กฎหมายให้เป็นไปตามเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ

นายโสภณ ตะติไชติพันธ์ : ขออนุญาตครับ คือจริง ๆ มันเป็นไปได้หมดแล้ว แต่ปัญหาคือ บ้านเรามันมีปัญหาเรื่องทีกี่ คือล่าสุดคุณวิสารทหรือกับผมว่า แค่การศึกษาเขาก็บอกไม่ใช่บริการ สาธารณะ จริง ๆ มันบริการสาธารณะทั้งนั้นล่ะครับ แล้วก็เล่นคำว่า ไม่ใช่ เพราะฉะนั้นจึงไม่ต้องถ่วงไป จริง ๆ มันไปแล้ว ผมคิดว่าจริง ๆ ต้องให้ศาลตีความให้มันละเอียดขึ้น แต่เราเขียนแบบกฎหมายลิจิต อย่างนี้มันจะล็อกตัวมันเอง ทุกอย่างการปกครองท้องถิ่นในเรื่องต่าง ๆ ไปหมดแล้ว ประเด็นที่ผมประชุม ครั้งที่แล้ว คือปัญหาเรื่องการแบ่งงานระหว่างท้องถิ่นมากกว่า แล้วอีกตัวคือเรื่องรายได้เท่านั้นเอง ซึ่งมันทำให้ไม่ว่าท้องถิ่นเล็กหรือใหญ่ หรือว่าวัดส่วนกลาง ถนนหลักประธานแข่งกันทำหมดครับ สุดท้ายทุกบ้านทุก เมืองต้องมีวงเวียนหมดครับ เพราะมันเจอไม่มีผังวางรองรับไว้เท่านั้นเอง

ประธาน : อาจารย์สมชัย เชิญครับ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : คือหน้าที่ในการบริหารจัดการบ้านเมืองในขอบเขตทั่วประเทศไทย ยังเป็นอำนาจรัฐของส่วนกลางอยู่ ส่วนกลางมีวางแผนหลักได้ วางเรื่องใหญ่ได้ แต่ในเรื่องเฉพาะท้องถิ่น ตามอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นนั้นก็เป็นเรื่องที่ท้องถิ่นทำได้ เพราะว่าท้องถิ่นมีความเป็นอิสระ แต่ไม่ใช่เป็น เอกราช ไม่ใช่เป็น Independent มันเป็น Autonomy และเป็น Autonomy within Boundary คำว่า Boundary คือ Aria boundary กับ Functional boundary เวลานี้มันมีความขัดแย้งในเชิง Function แล้ว Function เราเขียนให้กับท้องถิ่นแล้ว แต่ว่าเราเขียนให้ Function ของส่วนกลางมีอาณาขอบเขตทั่วประเทศ ซึ่งถูกต้องต้องเป็นอย่างนั้น แต่ในเชิงทางปฏิบัติถ้าจะสร้างสรรค์จริง ๆ ส่วนกลางก็จะไม่ไปทำแข่ง กับท้องถิ่นหรือไม่ไปแย่งทำ แต่ว่าถ้าท้องถิ่นทำไม่ได้หรือไม่ได้ทำเพราะอะไรก็ตาม ส่วนกลางทงไม่ได้ ที่จะ เห็นคนอดตาย เห็นคนแก่ไม่มีใครเลี้ยงดู ส่วนกลางก็ลงไปทำได้ หรือถนนไม่ดีส่วนกลาง ก็ลงไปทำได้ มันคง ต้องเป็นอย่างนั้น แต่หลักนี้มันไม่ Work ในประเทศไทย แต่ว่าคนส่วนกลางนี้ไม่ปล่อย ข้าราชการส่วนกลาง นี้ไม่ปล่อย เพราะฉะนั้นก็โดยอ้างกฎหมายของเฉพาะของเขาซึ่งมันมีอยู่แล้วก็เป็นไปตามนั้น เพราะฉะนั้น ผมว่าต้องไปแก้ครับ กฎหมายพวกนี้ต้องแก้ แล้วก็ต้องมีกำหนดเวลา ถ้าไม่แก้แล้วก็จะ Interrupt แบบนี้ ไปเรื่อย ๆ

ประธาน : ผมคิดว่าทางฝ่ายเลขฯ บันทึกไว้เวลาอภิปราย ต่อไปตั้งแต่พุงนี้ก็จะลง รายมาตราครบจริง ๆ แล้วโดยกระบวนการวิธีการทำงานที่ผ่านมาคืออนุกรรมการทุกท่านนะครับ ไม่ใช่เฉพาะ ๓๕ ท่านสามารถที่จะเข้าไปร่วมได้ ผมไม่ทราบว่าเขาได้เชิญหรือเปล่า อย่างท่านอาจารย์

อน. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

เบญจกุล ๒๔/๒

สมชัย ท่านวัชรินทร์ พี่ปู้เข้าได้หมด เพราะว่าโดยหลักที่เราไปที่ชะอำอนุกรรมการเข้าประชุมได้หมด แล้วเวลามีประเด็นอะไรที่ผมจะขอความกรุณาให้ทางอนุกรรมการได้ช่วยชี้แจง ซึ่งจะชี้แจงได้ดีกว่าผม ในหลายประเด็น ผมก็ต้องให้ช่วย ซึ่งจริง ๆ แล้วพຼ່งนี้ตามกำหนดการเดิมคือวันที่ ๖ เมษายน แต่ว่ามันร่นเข้ามาเยอะ ก็เป็นเรื่องที่ดี ฉะนั้นผมขออนุญาตเชิญอนุกรรมการเข้าไปร่วมด้วย อาจารย์สมชัย อาจารย์วัชรินทร์ แล้วก็พี่ปู้หรือท่านอื่นที่เป็นอนุกรรมการเข้าประชุม เพราะว่ามันจะเกี่ยวข้องกับ ของเราโดยตรง เข้าประชุม แล้วผมจะเรียนท่านประสงค์ว่าโดยกระบวนการวิธีการทำงาน แล้วพอวันที่ ๖ ถึงวันที่ ๑๑ นี้ ตอนนี้ข้อมูลล่าสุดคือจะไปประชุมที่บางแสนนะครับ ถ้าได้ที่ ก็จะต้องลงคุยกันทั้งวันอย่างนี้ ไม่ทราบท่านอาจารย์มีอะไรไหมครับ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : บอกให้ทางฝ่ายเลขาฯ ของคณะกรรมการยกร่างส่งเรื่องมาด้วย

ประธาน : พอดีพຼ່งนี้คงกระชั้นไม่ทันแล้ว แต่ว่าผมจะเรียนท่านประสงค์ เพราะเป็นกระบวนการที่อนุกรรมการทุกคนต้องเข้าไปช่วยเหมือนกับที่ชะอำ ตรงนั้นเป็นเรื่องหลักการอะไรต่าง ๆ เชิญพี่เดชอุดมครับ

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

จีรภา ๒๕/๑

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ : ท่านประธานครับ ท่านอนุกรรมการครับ ในช่วงแรกที่ผมขาดการประชุมอนุกรรมการ ในหลาย ๆ มาตรา และบางส่วนที่ผมยังไม่ได้

ประธาน : ไม่เป็นไร

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ : ขออนุญาตตั้งเป็นข้อสังเกต

ประธาน : ครับ

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ : ก็อย่าได้แปลกใจเวลาผมขอเสนอ ตัวอย่างที่ผมขอเพิ่มใน มาตรา ๑๐ พระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย ที่เราไม่แก้ไขเลยในนี้ผมแก้ไข หมวด ๑ ผมก็แก้ไขนะครับ ขออนุญาตเรียนท่านประธานครับ

ประธาน : ไม่เป็นไร เพราะว่าปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลา ไม่มีปัญหาครับ

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ : ขอบขอบคุณครับ

ประธาน : ทีนี้จะมาถึงในเรื่องกระจายอำนาจเลยใช่ไหม ท่านผู้ว่าฯ ก่อนแล้วกัน

นายวิจิตร วิชัยสาร : ผมขออนุญาตขยายความเพิ่มเติมอีกสักกณิดหนึ่งนะครับ คือในส่วน ที่เป็นปัญหาอยู่ที่ท้องถิ่น ก็คือทางส่วนกลางได้มอบอำนาจลงไป คืออย่าว่าแต่ท้องถิ่นเลยครับ แม้แต่ ภูมิภาคส่วนกลางก็ไม่ได้มอบอำนาจลงไปนะครับ เพราะฉะนั้นคำว่า ส่วนกลาง ในที่นี้ไม่ใช่ที่กระทรวงมหาดไทยนะครับ ผมพูดทุกกระทรวงเลย ทุกกระทรวงครับ

ประธาน : ภาพที่มันจะเอามาเสนอในหลายชั้น ภูมิภาคเล็กกลง แต่ท้องถิ่นไม่ได้ใหญ่ขึ้น คือมันดูกลับไปส่วนกลาง

นายวิจิตร วิชัยสาร : จริง ๆ ท้องถิ่นก็มี อย่างที่ผมเรียนแล้วนะครับคือในจำนวนของ รูปแบบทั้งหมด ๘,๐๐๐ รูปนี้ อยู่ที่การบริหารจัดการตรงนี้จะสิ้นไหลหรือไม่ก็อยู่ที่ตรงนี้ ถ้ามอบ ของกรมขนส่งทางน้ำก็ไม่มอบ พอเข้าไปก็ติดขัดกับประชาชนขึ้นมาต้องขออนุมัติถึงอธิบดี ทั้ง ๆ ที่ว่าอธิบดีก็ไม่ใช่ว่าจะรู้ดีกว่าเรากับปัญหาที่เกิดขึ้นนะครับ เพราะฉะนั้นผมถึงพยายามพูดให้เห็นทั้ง ๓ ส่วน ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นว่ามันสัมพันธ์กันอย่างไร จำเป็นต้องพูดให้ชัดแล้ว แล้วก็ แบ่งหน้าที่กันให้ชัดเสียจะได้ไม่ต้องซ้ำซ้อนกันว่าท้องถิ่นจะทำหรือภูมิภาคจะทำ ภูมิภาคที่บวกรวมส่วนกลาง แล้วจะทำอย่างไรให้ชัดเสียว่าตรงนี้ท้องถิ่นทำได้แล้วไม่ต้องเข้ามายุ่งแล้ว อะไรทำนองนี้ครับ แต่ว่าเมื่อเขายังไม่มอบอำนาจลงมามันก็เลยเป็นปัญหาอยู่อย่างนี้นะครับ ก็เลยอธิบายความเพิ่มเติม

ในส่วนสุดท้ายที่รัฐต้องพัฒนาจังหวัดให้มีความพร้อมเป็นการปกครองขนาดใหญ่นี้ มันยังมี วันนั้นที่เราพูดที่ชะอำนั้นหมายความว่าภูมิภาคยังอยู่

ประธาน : ใช่ครับ อันนี้โดยที่ความเข้าใจว่าภูมิภาคยังอยู่

นายวิจิตร วิชัยสาร : ยิงอยู่นะครับ

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

จีรภา ๒๕/๒

ประธาน : มันต้องยังอยู่ในตัวบริบททั้งรัฐธรรมนูญ ๕ ฉบับ ผมไม่แน่ใจ

นายวิจิตร วิชัยสาร : ภูมิภาคยังอยู่ อันนั้นจะแปรรูปมาเป็นการเลือกตั้งผู้ว่าราชการ
จังหวัดโดยอัตโนมัติ

ประธาน : ถึงอย่างไรก็ตามภูมิภาคยังอยู่ เดี่ยวทางคุณโชค คุณต่าย คุณโก้ ช่วยประสานกับ
ทางฝ่ายเลขาฯ คุณคิดหนึ่งว่าพรุ่งนี้จะให้อนุกรมการชดเชยที่ ๑ เข้า เพราะว่าเราไม่ทัน กระชั้น ช่วยประสาน
นัดหนึ่ง แล้วเดี๋ยวผมจะบอกกับท่านประสงค์ คุณวิทยาเชิญครับ

นายวิทยา งานทวี : ในส่วนของมาตรา ๗๘ นี้ครับ ผมคิดว่าเรื่องของการกระจาย
อำนาจให้ท้องถิ่น ผมอยากให้เห็นมีความชัดเจนขึ้นมาสักนิดหนึ่ง คือว่าที่ผ่านมาจากประสบการณ์ที่พอจะ
เห็นกันถนัดหน้าก็คือว่าเราจะพยายามมองคำว่า ท้องถิ่น นี้ก็คือเทศบาลเป็นหลัก ที่มีความพร้อมจะ
เดินหน้าอะไรต่อไป แต่ส่วนหนึ่งที่เราคิดว่าจะเป็นสาระสำคัญที่ยังไม่ชัดเจนก็คือว่าในส่วนของหมู่บ้านหรือ
ตำบล ตอนนีกลายเป็น อบต. กันหมด คราวนี้ในพื้นที่ระหว่างกันจะ Overlap กันพอสมควร ถ้าสมมุติว่า
เราเขียนลงไปแล้ววานิสงสัยมันจะเกิดกับ อบต. ทั้งประเทศ ผมคิดว่าอาจจะไม่ใช่สิ่งที่ควรจะเป็น
จริง ๆ บางส่วนอาจจะต้องยุบรวม ควบรวม หรือการปรับปรุงให้มาเป็นพื้นที่ที่ใหญ่ขึ้น เช่น มีการเสนอว่า
รัฐควรพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ อันนี้ถูกต้องเลย
คือบางส่วนอาจจะต้องควบแล้ว แต่ถ้าให้ อบต. ทุกส่วนขยายตัวเองไป ซึ่งผมกำลังทำในเรื่องของงาน
จัดสรรอยู่ ผมจะทำบ้าน ๓,๐๐๐ กว่ายูนิต ที่ขนาดใหญ่ ตรงนั้นอนาคตก็คือเทศบาลตำบลแน่นอน ผมยังไม่รู้
เลยว่าไปเป็นเทศบาลตำบลทำไมในพื้นที่ ในเมื่อมีคนพอหมื่นกว่าคนขึ้นไปเข้าหลักเกณฑ์ ก็จะต้องมีระบบ
การจัดการแบบเทศบาลไป ระหว่างที่ด้วยข้อเท็จจริงมันไม่จำเป็น ซึ่งเราอยากจะให้ ถ้าจะควบรวมควรจะ
ควบเข้ากับเทศบาลขนาดใหญ่มากกว่าเพื่อให้มันเป็นการทำงานที่มีประสิทธิภาพกว่า แต่ปัจจุบันซึ่งห่างจาก
ขนาดใหญ่แค่ ๑๐ กว่ากิโลเมตร นี่ก็จะเป็นแนวทางที่การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น แต่ท้องถิ่นกลายเป็นหลาย
Level ผมก็เลยเรียนปรึกษาว่าจะใช้กรณีอย่างนี้ได้ไหมครับ รัฐจะต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง
และตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง โดยเฉพาะในกรณีที่ท้องถิ่นมีความพร้อม

ประธาน : วรรคสุดท้าย รัฐต้องพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่

นายวิทยา งานทวี : อันนี้ดีครับ แต่ในส่วนวรรคแรก รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น
พึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการ
บริหารบุคคลและการเงิน การคลัง อันนี้ดีหมดนะครับ แต่อยากให้ระบุให้ชัดว่าท้องถิ่นไหนที่มีความพร้อม
ก็ให้ทำไป เช่น เทศบาล อย่างนี้นะครับ

- ๒๖/๑

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

สุภาภรณ์ ๒๖/๑

ประธาน : บันทึกได้ในเจตนารมณ์ บันทึกในนี้มันก็เขียนยาก

นายวิทยา งานทวี : เพราะปกติในเจตนารมณ์เขาจะสะท้อนใหม่ครับ เพราะว่าปัจจุบันที่ผ่านมานี้คือของปี ๒๕๔๐ อบต. เกิดหมดเลย ๘,๐๐๐ กว่าแห่ง ซึ่งผมไม่ใช่ว่าไม่เห็นด้วยนะครับ แต่ผมคิดว่าเขาควรจะเป็น Step มากกว่าจะกระโดดทีเดียว

ประธาน : ไม่ถูกต้องครับ

นายวิจิตร วิชัยสาร : ขออนุญาตนิพนธ์ก่อนที่จะบันทึกลงไป เดี่ยวข้อเท็จจริงจะคลาดเคลื่อน คือพื้นที่ของท้องถิ่น จะเป็น อบต. เทศบาล พื้นที่มันพิกแล้ว เพราะฉะนั้นโอกาสที่มันจะ Over lab กันไม่มีแล้วนะครับ นั่นคือส่วนที่ ๑

๒. ถ้าจะพัฒนาขึ้นไป ส่วนใหญ่แล้วจะไม่ค่อยพัฒนาในเชิงขยาย เพราะว่าขยายไม่ได้ ต่างคนต่างไม่ยอมกัน มีแต่พัฒนาขึ้น สมมุติว่าเทศบาลตำบลเขาขอเป็นเมือง เมืองเขาขอเป็นนคร ก็จะเป็นลักษณะอย่างนั้น

ประธาน : ยกระดับ

นายวิจิตร วิชัยสาร : ยกระดับขึ้นมากกว่าที่ขยายออกอะไรในลักษณะอย่างนี้ครับ เพราะฉะนั้นในจุดนี้ผมก็สนับสนุนในส่วนที่อยากให้ท้องถิ่นมีความพร้อมในการรองรับความต้องการของประชาชนอย่างชัดเจนนะครับ ในจุดนี้ผมก็ไม่ได้ขัดข้อง แต่ว่าอธิบายให้เห็นประเด็นว่า ที่เป็นห่วงอยู่ว่ามันก็เป็นการตัดสินใจในช่วงนั้น มันก็ไม่ใช่ของส่วนราชการหรอกครับ เป็นเรื่องของทางการเมืองนะครับที่ไปชี้เอาว่าเอาแบบนี้เลย ทั้ง ๆ ที่ว่าทางราชการเราก็รองรับไม่ทัน ยกสุขภาพขึ้นเป็นเทศบาลทั้งหมด เราก็รับไม่ทันในช่วงต้นนะครับ แต่เมื่อเข้าไป พอที่แบบหักดิบลงไปอย่างนี้ก็ต้องทำ ปัญหาที่ทำละเยอะเลย

ประธาน : ละไปหมด

นายวิจิตร วิชัยสาร : พอเริ่มจะเดินได้ เริ่มจะยืนได้ แต่ว่าถ้าแต่งตัวให้ดีในเชิงประสิทธิภาพผมคิดว่าไปได้ แต่ว่าส่วนของการจะรวมอย่างไหนั้น ที่พยายามพูดว่าภูมิภาคยังอยู่นั้น ในความเห็นผมก็คือว่า ในส่วนของโครงสร้างตอนนี้ก็เป็นโครงสร้างหนึ่งที่สนับสนุนการบริหารราชการแผ่นดินมาโดยตลอด แล้วก็ไม่ได้อยู่ในการให้ความคิดเห็น เราไปเที่ยวแตก เทียวไปรื้อเขาโดยที่เขาไม่ได้ฟังความคิดเห็นว่าเขายังมีความจำเป็นอยู่หรือไม่ มันก็ไม่ใช่ธรรมเนียมครับ

ประธาน : อันนี้ยังอยู่นะครับ

นายวิจิตร วิชัยสาร : ก็ที่พยายามจะอธิบายครับ เผอิญผมอยู่ด้วย ไม่รู้จะออกอย่างไร เหมือนกัน

นายวิทยา งานทวี : ที่หาหรือตรงนั้นนะครับ ผมขอยกตัวอย่าง ถ้าเป็น Model จังหวัดภูเก็ต

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

สุภาภรณ์ ๒๖/๒

มาพูดนะครับ ผมเข้าใจว่าถ้ามีการลงประชามตินะครับ หลาย อบต. จะต้องยุบโดยปริยาย ให้ประชาชน
เลือก เขายอมที่จะให้เกิดขึ้นมาเป็นที่เราเรียกว่า องค์การบริหารท้องถิ่นขนาดใหญ่

ประธาน : ตรงนั้นเฉพาะจังหวัด

นายวิทยา งานทวี : ผมคิดว่าหลาย ๆ แห่งก็อาจจะเป็นไปได้ที่จะรวมนะครับ

ประธาน : อันนั้นก็เอาไว้ให้ถึงเวลา ที่นี้จะพูดถึงการลงประชามติในนี้ไม่เห็นเขียนเลย
มันหายไปตรงไหน มันหายไป มันมีเครื่องมือไม่ทราบว่ามีได้ใส่เครื่องมือ คือถ้าเขียนโดยคำนึงถึง
เจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้นเลย ๆ มันไม่มีเครื่องมือ ที่เขียนไว้เต็มคำว่า โดยการจัดทำประชามติ

นายโสภณ ตะติโชติพันธุ์ : อยู่ในเรื่องท้องถิ่นนะครับ อันนี้เป็นเรื่องนโยบายแห่งรัฐ

ประธาน : จริง ๆ ถ้าจะเขียนละเอียดอยู่ในเรื่องการกระจายอำนาจท้องถิ่น

นายโสภณ ตะติโชติพันธุ์ : อยู่ตรงนั้นหรือครับ

ประธาน : ใช่ครับ

นายวิจิตร วิชัยสาร : ก็พยายามใส่ภูมิภาคยังอยู่ คงประโยคไว้ให้ผมด้วยก็แล้วกัน

ประธาน : กลัวภูมิภาคหาย หายากครับ

นายวิจิตร วิชัยสาร : ผมก็ยังเห็นใจในส่วนที่เขาทำงานกันมา มันยังมีความจำเป็น
อยู่ครับ ยังไงผมไม่ได้เป็นอะไรอยู่แล้วนะครับ แต่ผมมองในการทำงานมาโดยตลอด ถ้าภูมิภาคไม่ช่วย
เชื่อมโยงให้

ประธาน : ปรับบทบาท

นายวิจิตร วิชัยสาร : ผมก็ยังไม่แน่ใจว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นนะครับ เพราะว่าในส่วนของ
ท้องถิ่นมีจำนวนเยอะ แล้วก็ในเรื่องของปัญหาที่ยังมีอยู่เยอะ ก็ยังปรับปรับคอง แต่ว่าถ้าเราได้ภาค
ประชาชนมาช่วยนะครับ เสริมกับภาคส่วนภูมิภาคเข้านะครับ ถ้าโยงกันให้ดีแล้วจะช่วยให้ช่วยได้เยอะครับ
ที่พยายามพูดไม่อยากให้ภาคประชาชนไปอย่างโดดเดี่ยวเพราะอันตรายเหมือนกัน

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

นำพร ๒๗/๑

ประธาน : คุณโสภณครับ พรรคสาม เรื่องสนับสนุนพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น รวม
สาธารณูปโภค จำเป็นต้องเขียนใหม่ครับ

นายโสภณ ตะติโชติพันธ์ : ที่จริงไม่ต้องครับ สิ่งที่อาจารย์สมชัยพูดนะ จริง ๆ แล้วมัน
ฟ้องศาลก็ได้ อย่างที่ท่านบอกว่ามันมีกฎหมายเขียนของกรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๑๘ เขียนไว้ ภายใต้
กฎหมาย เพราะฉะนั้นกิจการของส่วนกลางทั้งหมด ก็คือท้องถิ่นไม่ได้ทำเลย แต่จริง ๆ ถ้าขึ้นศาล ศาลดีเลย
ว่าจริง ๆ กฎหมายพวกนั้นขัดรัฐธรรมนูญทั้งหมด เพราะขัดพื้นฐานในการปกครองตนเอง

ประธาน : ฉะนั้นไม่ให้ยุ่งยากเย็นเยื่อนะครับ พรรคแรก เน้นเรื่องบริหารงานบุคคล
และการเงินการคลังท้องถิ่นให้มีอิสระนะครับ พรรคสอง ก็เน้นเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
ร่วมกับประชาคม การปกครองส่วนท้องถิ่น พรรคสาม คือไปเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่
นะครับ อันนี้ก็ปรับไม่มากแล้วก็เห็นภาพชัดขึ้น

นายวิทยา งานทวี : ขออนุญาต เพิ่มความพร้อมด้วยครับ

ประธาน : ความพร้อมเขียนตรงไหนครับ

นายวิทยา งานทวี : ในพรรคแรกนะครับ โดยให้ท้องถิ่นที่มีความพร้อมนะครับ เป็น
องค์กรที่มีความเป็นอิสระ

นางสาวรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ท่านประธานคะ ดิฉันไม่เห็นด้วยกับการที่จะใส่ข้อความ
พร้อมนะคะ เพราะว่ามันจะเป็นเงื่อนไขเข้ามาอีก ซึ่งเงื่อนไขความพร้อมแต่ละอย่างนี้มันทำให้ขยับตัวยาก
มากเลย

ประธาน : เรื่องต้องเป็นอิสระใช้ใหม่ครับ

นางสาวรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ค่ะ

นายวิทยา งานทวี : ที่นี้ประเด็นก็คือว่าถ้า ๘,๐๐๐ กว่าแห่งนะครับ ไปใช้สิทธิเรื่องของ
การเงินการคลังหมดนี้ ผมเป็นห่วงว่าความไม่พร้อมจะทำความเสียหายมากกว่าที่เราจะมาดูแลให้มัน
เกิดขึ้นตามระบบนะครับ ผมว่าอันนี้อันตรายมากกว่าด้วยซ้ำ ถ้า ๘,๐๐๐ กว่าแห่ง ที่ผมพยายามนำเสนอ
คือเรามีเงินไม่ถึง ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ที่จะมาขยาย ต่อไปมันจะเป็นส่วนที่ไปประจำนะครับ ที่ผมเรียนถามว่า
ถ้าเป็นเทศบาลตำบล ทั้ง ๘,๐๐๐ แห่งนี้ต่อไปเราเอาเงินที่ไหนมาบริหารประเทศ คือผมอยากให้เป็นสาระ
นะครับ ผมอยากเห็นความเปลี่ยนแปลงอย่างมีคุณภาพ

ประธาน : เข้าใจ

นายวิทยา งานทวี : เพราะฉะนั้นตรงนี้เป็นอยู่นี้เป็นห่วงมาก ๆ ที่ผมเรียนท่าน
เมื่อสักครู่ที่ว่าผมแค่สร้างจัดสรร ๓,๐๐๐ กว่ายูนิตมันก็เป็นเทศบาลแล้วครับ แล้วต่อไปจะไปคุมอย่างไร
๘,๐๐๐ กว่าแห่งครับ

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

นำพร ๒๗/๒

ประธาน : เป็นนายทุนใหญ่เหมือนกันนะนี่ ไม่ธรรมดาแล้วนี่ เชิญท่านผู้ว่าฯ ครับ

นายวิจิตร วิชัยสาร : ขออนุญาต คือวิทยามีโอกาสที่จะทำให้เทศบาลตำบล เป็นเทศบาลเมืองได้ เพียงแต่เพิ่มหมู่บ้านเข้าไป อันนี้เป็นข้อเท็จจริงเหมือนกับที่ปากเกร็ด ที่เมืองทองเข้ามานี้ปากเกร็ดก็เปลี่ยนโฉมหน้าได้ทันที ซึ่งเรามองล่วงหน้าแล้วว่าต้องเจอปัญหาเต็มไปหมดอย่างนั้นใช่ไหมครับ

ประธาน : กลับมาตรงนี้ความพร้อมครับ

นายวิจิตร วิชัยสาร : ความพร้อมนี้ครับ มันยังมีความจำเป็นอยู่ครับ คือหมายความว่าคือเป็น Wording ที่ผมว่ามันก็ถูกแล้ว คือถ้าไม่พร้อมก็อย่าขึ้นมาตรจุดนี้ เพราะว่าโดยปรัชญาส่วนหนึ่งของการปกครองท้องถิ่น คือมันก็ต้องใกล้ชิดประชาชน หน่วยที่สามารถดูแลประชาชนได้อย่างใกล้ชิด ก็เป็นหน่วยเล็กส่วนหนึ่งนะครับ หน่วยเล็กที่จะใกล้กับประชาชน ประชาชนติดต่อได้ง่าย คราวนี้พอใหญ่ขึ้นมา ถ้าไม่พร้อมจริงก็ดูแลประชาชนไม่ได้ อยู่ดีมันก็เหมือนกับการที่เรามองว่าดูแลไม่ทั่วถึงนะครับ

ประธาน : ท่านอาจารย์สมชัย ไม่ทราบตรงนี้จะใส่ดีไหมครับ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : คงไม่ต้องใส่ เพราะว่าถ้าใส่ไว้จะเป็นเงื่อนไขแล้วก็มีกรกเถียงกันเยอะ ว่าพร้อม ไม่พร้อม ถ้าถามท้องถิ่นเขาบอกเขาพร้อม ถ้าถามส่วนกลาง กระทรวงศึกษาก็บอกไม่มีโรงเรียนไหนพร้อมเลย มีวัด มีมาตรการไปตรวจสอบ

ประธาน : มันจะติด

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : เพราะฉะนั้นผมคิดว่าอย่างเดิมเท่านี้พอแล้ว

ประธาน : มันจะมี พ.ร.บ. การกระจายอำนาจขึ้นตอน มันต้องมีกลไกในการดูแลอีกอะไรอีกเยอะเหมือนกัน พี่ๆ เชิญครับ

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

หทัยกาญจน์ ๒๘/๑

นางสาวรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ท่านประธานคะ พูดถึงเรื่องความพร้อมนี้คะ ที่จริง
ตอนนี้ก็คือทุกตำบลซึ่งเป็นหมดแล้ว เมื่อเป็นหมดแล้วเขาก็ควรมีอิสระในการที่จะบริหารงานบุคคลแล้วก็
บริหารเงินอยู่แล้ว แล้วถ้าเขาจะยกฐานะ ตอนนั้นก็คือเวลาที่ อบต. จะต้องยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล
ส่วนกลาง รัฐเท่านั้นที่เป็นคนไปบอกว่ากรุ๊ปคุณควรจะยกได้แล้วนะ คือก็ไม่ใช่ประชาชนอยู่ดี เพราะฉะนั้น
ดิฉันก็ยังคงคิดว่า ในเมื่อเขาเป็นอยู่แล้วก็ต้องให้เขาเป็นอิสระ เขาจะเป็นได้มากได้น้อยเราก็ต้องไปช่วยเขา ให้
ความรู้ให้การศึกษาหรืออะไรก็ตามแล้วเขาก็ต้องทำคะ

ประธาน : เชิญท่านเดชอุดมครับ เชิญครับ

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ : มั่นตั้ง ๔ พรรค ผมก็ชอบยุบรวม

ประธาน : ดีครับ

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ : ผมอยากจะเอาพรรคสองขึ้นมาเป็นพรรคแรกนะครับ ผมขอ
อนุญาตปรับปรุงทั้งหมดเลยนะครับ รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง
ท้องถิ่นโดยการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง ความเป็นอิสระ
ในการบริหารการเงินและการงบประมาณ รวมถึงการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจระบบสาธารณสุขูปโภค
และสาธารณูปการตลอดโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ
อันนี้เป็นข้อความเดิม และพัฒนาจังหวัดให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ตามเจตนารมณ์ของ
ประชาชนในจังหวัดนั้น

ประธาน : อันนี้ก็ให้ความสำคัญเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอันดับแรก
ความหมายมันยังครบนะ ตามที่ ไม่ทราบท่านอาจารย์สมชัยว่าอย่างไร เชิญครับ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : ผมยังคิดว่าลักษณะรูปร่างเดิมน่าจะดี คืออันแรกเน้นไปเลยว่าต้อง
กระจายอำนาจ อันที่ ๒ บอก ไม่ใช่กระจายอำนาจไปเฉย ๆ ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจ
ระดับนั้นด้วย พรรคสาม ตัดออกผมเห็นด้วยนะครับ แล้วก็มาเป็นเรื่องของพัฒนาจังหวัด มันแยกเป็นส่วน ๆ
แล้วก็มีความชัดเจนว่า จุดเน้นของมาตรา ๗๘ คือเรื่องกระจายอำนาจ ผมว่าต้องเน้นตรงนั้นไว้ แล้วเพื่อ
ไม่ให้มันลดยไปเฉย ๆ กระจายแล้วไปตั้งผู้ปกครองคนใหม่หรือว่าจะไรอย่างนี้ เราก็ต้องการให้ประชาชนมา
ใช้อำนาจรัฐตรงนั้น ผมว่าน่าจะมีความชัดเจนดีแล้ว แต่ว่าตัดพรรคสามก็เห็นด้วยครับ

ประธาน : เชิญท่านผู้ว่าครับ

นายวิจิตร วิชัยสาร : ผมก็ยังยืนยันว่าต้องมีความพร้อมอยู่ดีนะครับ เพราะว่ามันเป็นไปได้
ไม่ได้ คือผมขออนุญาตอาจารย์นะครับ คือมันไม่ใช่แต่กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการนี้ ผมพูด
ดีไม่ดี ผมต้องยืมคำทางนี้ดีกว่าเพื่อจะได้เบาลง คือก็มีการเล่นเกมวางเป็นภาษาอังกฤษ ที่บอกว่า เจ้าเล่ห์
ก็อย่างที่แยกออก แบ่งเป็นศึกษาเขตพื้นที่ ภูมิภาค

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

หทัยกาญจน์ ๒๘/๒

ประธาน : เดี่ยวพุงนี้ข่าวลงบอกว่า ท่านผู้ว่าบอกว่ากระทรวงศึกษาธิการเจ้าเล่ห์

นายวิจิตร วิชัยสาร : ผมยืมคำของคุณโสภณ จริง ๆ แล้วนะครับ ถ้าเราไม่พยายามที่หนักันนะครับ หลายกระทรวงก็ชะงัก โดนมาหลายกระทรวงเลย คือหมายกระทรวงไหนครับ พยายามตั้งหน่วยงานเป็นส่วนกลางขึ้นเพื่อหนีออกจากภูมิภาค ซึ่งผมไม่รู้ว่ามีภูมิภาคเสียหายตรงไหน หรือหนีการกำกับของผู้ว่านี่มันเสียหายตรงไหน ผู้ว่าก็รับนโยบายมาทั้งหมดเหมือนกัน ก็เลยใช้เป็นศึกษาเขตพื้นที่ ก็คือไม่ต้องอยู่กับจังหวัดเลยไม่อยู่กับจังหวัดนี่เรื่องการศึกษา แต่ว่าถ้ามีปัญหาขึ้นมาที่จังหวัดอยู่ดี ผมก็ยังโดนนักเรียนมาร้องเรียนว่าครูอาจารย์ที่โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดหนึ่งในจังหวัดหนึ่ง ก็มาอธิบายทางการศึกษาเขตพื้นที่ก็บอกว่าเดี๋ยวอาจจะสอบสวนเด็กคนนั้นเก่งมาก แค่มัธยม ๖ สอบสวนไม่รอ ผมถามว่าทำอย่างไร ต้องให้อาจารย์นั้นมาอยู่ที่เขตพื้นที่ก่อน แล้วเขตพื้นที่บอก จะใช้เวลาศึกษาต้องรายงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ แล้วถามว่า แล้วผมอยู่ตรงไหน ในเมื่อผมเป็นคนรับเรื่องผมรับปากกับเด็กว่าจะสอบสวน ในลักษณะหลาย ๆ เรื่องที่เป็นประเด็นในการกำกับดูแลอยู่พอสมควร

ประธาน : ถ้าอย่างนั้นเอาอย่างนั้นะครับ ผมคิดว่า ความพร้อม นื่องเล็บไว้ก่อน แล้วก็เดี๋ยวไปอภิปรายในที่ประชุมใหญ่ แล้วก็วรรคสามนี่คงตัดออกนะครับ แล้วก็ใช้โครงสร้างการเขียนตามเดิมก็คลุมเหมือนกัน เชิญครับท่านอาจารย์สมชัย ไม่ควรใส่ใหม่ครับ ความพร้อม

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : คือมาตรา ๗๘ เดี๋ยวนี้มี มาตรา ๗๘ เดี๋ยวนี้มีแล้ว แล้วก็หลักการของการทำรัฐธรรมนูญนี่คือเพื่อให้ประกันสิทธิพื้นฐานให้กระจายอำนาจมากขึ้น ทีนี้ถ้าไปเขียนความพร้อมก็จะลดลง แต่ว่าที่ไม่พร้อมก็จะไม่ได้อิสระ เดิมมันได้อิสระทุกอัน ทีนี้ผมก็เห็นด้วยนะครับ ที่ท่านพูดนี้เป็นความจริงหมด แต่เนื่องจากเราทำไปแล้วถ้าทำใหม่วันนี้ย่อนเวลากลับไปได้ผมเห็นด้วยว่าต้องทำอย่างนั้น คือหลาย ๆ ที่ไม่พร้อม แต่ทีนี้เมื่อตั้งไปแล้ว เขาเป็น อบต. ขึ้นมาแล้ว เขาก็ได้ปฏิบัติภารกิจ

ประธาน : ก็ต้องเดินหน้าแล้ว

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : เราไปดึงกลับนี่ผมว่าจะผ่านยากครับ

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

นิเวศ ๒๙/๑

ประธาน : พี่เดชอุดมกับพี่มานิจเห็นอย่างไร ความพร้อมจะใส่ใหม่ครับ

นายวิจิตร วิชัยสาร : ผมขออนุญาต ผมไม่ได้ดึงกลับนะครับ คืออยู่ในปี ๒๕๔๐

มาอย่างไรก็เดินหน้าต่อไป ก็ไม่อยากจะให้ประโยคหรือ Wording ตัวนี้ไปขัดกับที่เขียนอีกทางหนึ่ง ในเมื่อวางไว้แบบนี้แล้วก็เดินหน้าต่อ เราก็ขยายทางให้แล้วครับ

ประธาน : ความพร้อมไม่มี ปี ๒๕๔๐

นายวิจิตร วิชัยสาร : อันนั้นคนละประเด็น คนละวรรค

ประธาน : ถ้าอย่างนั้นคุณวิทยาเหลือคนเดียวแล้ว ถ้าอย่างนั้นก็ตัดออกเลยความพร้อม
คุณวิทยาเป็นคนให้กระจายอำนาจเยอะ แต่จะไปใส่ความพร้อมให้บล็อก เหลือคนเดียวแล้ว

นายวิทยา งานทวี : คือผมแค่พูดประเด็นปัญหา ถ้าหากว่าหาทางที่จะสรุปแล้วก็ไม่ได้
ติดขัดก็ไม่มีอะไร คือ Wording ผมก็ยังไม่ Mind นะครับ แต่ขอให้สาระจริง ๆ ออกมาให้เป็นไปโดยถูกต้อง
เท่านั้นเอง ความจริงผมอยากเห็นอันไหนที่เหมาะสมต้องรีบเกิด แต่ถ้านั้นก็ต้องข้าน้อยอันไหนยังไม่พร้อม

ประธาน : เพราะว่าคุณวิทยาเรื่องกระจายอำนาจไปไกลกว่าเพื่อน เชิญคุณโสภณ

นายโสภณ ตะติโชติพันธุ์ : จริง ๆ จะมีหรือไม่มีแทบไม่มีความหมายไปแล้ว เนื่องจากที่
ท่านผู้ว่าฯ พูดแล้วก็คือ มันมีสภาพตำบลเดิม แล้วก็ยกทั้งหมดเป็น อบต. ทั้งหมด แล้วตอนนี้
กระทรวงมหาดไทยก็กำหนดขนาดของเขายู่แล้วว่าถ้ามีรายได้เท่านี้ก็ยกเป็น อบต. ทั้งหมด คือมันเป็น
ปัญหาในอดีต เช่น ที่บ้านผมเมืองชลบุรีที่ผมอยู่ ๖.๗ จริง ๆ มีพื้นที่แค่ ๔.๒ มันอยู่ในทะเลเสีย ๒ กวา
แล้วทั้งหมดรอบ ๆ มันเป็นเทศบาลเมืองทั้งหมดเพราะพื้นที่มันแน่น แต่มันเป็นของเล่นของ
กระทรวงมหาดไทยในอดีตที่จะกระจาย แต่เมื่อกำหนดกฎหมายเรื่องนิติบุคคลไหลขึ้นมาเลยฟรี
๘,๐๐๐ กว่าแห่ง แต่ทั้งหมดเกือบจะเป็น อบต. หมดแล้ว เป็นนิติบุคคล

ประธาน : แล้วคุณโสภณไปจัดสรรที่ดินแถวนั้นบ้างหรือเปล่า

นายโสภณ ตะติโชติพันธุ์ : คือถ้าเราจะทำได้คือถามว่าผู้ว่าการไฟฟ้า ๓ แห่งยุบได้ไหม
ไฟฟ้าจะมี ๑ โซนใหม่ แล้วก็แยกเป็นภูมิภาค นครหลวงเลยยุบไม่ได้ เพราะว่ามันกินหัวคิวหมด

ประธาน : โอ.เค. นะครับ ถ้าอย่างนั้นมาตรา ๗๘ ก็ตัดวรรคสามออก แล้วก็ ความพร้อม
ไม่ต้องมีในวรรคหนึ่ง วันนี้ผมคิดว่าต้องขอบคุณมากนะครับ เราพิจารณาได้ ๘ มาตรา แต่ได้สาระสำคัญ
เยอะเลย ถ้าอย่างนั้นขออนุญาตมาตรา ๗๙ ต่อนะครับ เรื่องทรัพยากร เรื่องการบริหารจัดการ
เชิญฝ่ายเลขาฯ ครับ

นางสาวอัจฉรา ฉายากุล : มาตรา ๗๙ จะมีเกี่ยวกับเรื่องของการที่เพิ่มขึ้นมา คือเราทำ
ให้มันชัดเจนขึ้น อันแรกเลยคือเกี่ยวกับการที่ให้ประชาชน ชุมชน ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นในการมีส่วนร่วม ซึ่งจริง ๆ แล้วมันไปล่อกับในหมวด ๓ ที่เกี่ยวกับเรื่องของทรัพยากรกับสิ่งแวดล้อม

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

นิวรา ๒๙/๒

แล้วก็พรรคต่อไปมีเกี่ยวกับเรื่องของการสนับสนุน รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา
ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและพลังงานเพื่อความสมดุลและยั่งยืน ตรงนี้เราทำให้กว้างขึ้น คือมีการ
พูดถึงเรื่องของพลังงานทางเลือก แต่ฝ่ายเลขานุการเห็นว่าน่าจะทำให้มีความครอบคลุมมากขึ้น

พรรคต่อไปเกี่ยวกับ รัฐต้องจัดให้มีแผนการบริหารจัดการพื้นที่ดิน แผนการบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำ และแผนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอื่นอย่างเป็นระบบ อันนี้เหมือนกันคือโดยให้
ประชาชน ชุมชน ชุมชนท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม

และพรรคสุดท้ายอันนี้เกี่ยวกับเรื่องของภัยพิบัติทางธรรมชาติ รัฐต้องป้องกันและ
เตรียมความพร้อมในการจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติ ภัยพิบัติทางเทคโนโลยีและภัยอันตรายอื่น ๆ โดยให้
ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วม

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

วีณา ๓๐/๑

ประธาน : เชิญครับ

นายวิจิตร วิชัยสาร : อย่างที่เคยเรียนกับคุณหมอก่อนประชุมว่า ส่งเสริมและสนับสนุนนี้ ผมว่าผมจะน้อยไป ในความเห็นผมนะครับ คือถ้าอยากจะทำให้ประชาชนทำได้เนี่ย ต้องมีกลไกมาตรการที่มันเข้มข้นกว่านี้ คือที่พยายามยกตัวอย่างแล้วสนับสนุนผมว่ายังอ่อนไป ประกอบกับที่ภาคประชาชนเข้ามาบิบบทบาท เข้ามาช่วยภาครัฐมากขึ้นเรื่อย ๆ มันเป็นเรื่องที่ดี แล้วเราก็ควรจะดูแลโดยเฉพาะสวัสดิภาพ แต่ที่เกิดขึ้นขณะนี้ถูกยิงไปบ้าง ถูกอะไรไปบ้างเนี่ย ก็เป็นเรื่องที่อยากจะได้โยงอย่างไร จะส่งเสริมทำอย่างไร ให้การดูแลในส่วนของภาคประชาชนที่เข้ามาร่วมในการสงวน บำรุงรักษาพหุวิทยาการธรรมชาติทั้งหลาย จะต้องไม่อันตรายถึงชีวิต เอาว่ากันตรง ๆ เลยดีกว่า

ประธาน : มันไปกระทบกระทั่งอันผลประโยชน์ แล้วภาคประชาชนลำบากมาก โดยเฉพาะผู้นำโดนฆ่าตายตลอดเลย มาตรา ๗๙ ก็เพิ่มขึ้นอีกหลายวรรค ก็ให้ประชาชนมีส่วนร่วม แล้วก็เรื่องของวิจัยพัฒนา เรื่องพลังงานที่สมดุลและยั่งยืน แล้วก็แผนบริหารจัดการที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และธรรมชาติ อย่างอื่น

นายวิจิตร วิชัยสาร : ผมขออนุญาตอีกครั้งหนึ่งครับ ผมว่าจะยาวมาก

ประธาน : เยอะมากใช่ไหมครับ

นายวิจิตร วิชัยสาร : คือทำให้เห็นประเด็นเข้าใจดี แต่ว่ามันจะยาว

ประธาน : เรื่องภัยพิบัติอีก

นายวิจิตร วิชัยสาร : อย่างมลพิษพวกนี้ก็สิ่งแวดล้อมอยู่แล้ว คือเราเขียนเหมือนกับ

อธิบายน

ประธาน : การมีส่วนร่วมในเรื่องทรัพยากรมันอยู่ในหมวดสิทธิ และการมีส่วนร่วม อยู่แล้วใช่ไหมครับ ต้องมาเขียนตรงนี้อีกหรือเปล่าไม่ทราบ เชิญครับพี่

นางสาวรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ท่านประธานคะ ถ้าในปี ๒๕๕๐ ในหมวด ๙ การปกครอง ท้องถิ่นมันจะมีในมาตรา ๒๙๐ ที่จะพูดถึงว่า รัฐจะต้องมีกฎหมายที่จะให้ท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดการ บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่ของตนเอง ในท้องถิ่นของตนเอง แต่ด้านนอกเขตท้องถิ่นก็จะร่วมกับท้องถิ่นอื่นในการบำรุงรักษาเท่านั้น

ประธาน : กฎหมายไม่ออกอันนี้

นางสาวรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : แล้วพอวรรคสามก็จะบอกว่า ท้องถิ่นมีสิทธิ มีอำนาจ ในการที่จะไปร่วมพิจารณาโครงการหรือกิจกรรมนอกเขตพื้นที่ตัวเอง ซึ่งจะกระทบกับทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ซึ่งที่จริงกฎหมายมันยังไม่ออก แต่ว่าถ้าตรงนั้นมันจะชัดเจนว่ามันเป็นอำนาจ แล้วก็ท้องถิ่น มีสิทธิ แล้วก็ชุมชนเองในมาตรา ๔๖ ก็มีสิทธิตรงนี้ด้วย ที่นี้พอเราไปใส่ว่าอย่างที่ท่านผู้ว่าบอก รัฐต้อง

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

วีณา ๓๐/๒

ส่งเสริมและสนับสนุน มันกลายเป็นว่ารัฐเป็นเจ้าของเรื่องที่จะทำหมดเลย แล้วก็แค่ให้ชุมชนกับท้องถิ่น
เข้ามามีส่วนร่วมเท่านั้น ซึ่งมันน่าจะมีน้ำหนักต่างกัน

นางสาวสุนทรียา เหมือนพะวงศ์ : ขออนุญาตท่านประธานค่ะ ขออนุญาตชี้แจงนะคะ
คือรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ เดิม มาตรา ๗๙ ก็ให้บทบาทรัฐในการส่งเสริมสนับสนุนประชาชนในเรื่อง
ของการดูแลทรัพยากรธรรมชาติไว้แล้ว รวมถึงเรื่องกำจัดมลภาวะต่าง ๆ ที่นี้ขออนุญาตกราบเรียนว่า
ร่างนี้ที่ยาว ขออนุญาตจริง ๆ เมื่อวานฝ่ายเลขาฯ ๓ พรรคแรกเราคุยให้เป็นพรรคเดียว อันนี้อาจจะมีการ
ผิดพลาดทางเทคนิค ซึ่งจริง ๆ พรรคเดิม มาตราเดิมที่มีอยู่พรรคเดียวยังอยู่ เพียงแต่เราจะเติมคำว่า
ชุมชน หรือว่า หน่วยอื่น ๆ เข้าไปเกี่ยวข้อง ขออนุญาตให้ท่านตัดทั้ง ๓ พรรคแรกออกไปเลย ดูพรรค
ทางซ้ายเหมือนเดิม เพียงแต่เราเพิ่ม Actor เพิ่มตัวคนที่เข้าไปมีส่วนร่วมก็คือประชาชน ชุมชน ชุมชน
ท้องถิ่น อันนี้อันหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งก็คือสิ่งที่เราเพิ่มมี ๓ ประเด็นหลัก ที่ดูแล้วอาจจะรวมประเด็นเป็น
พรรคเดียวกันไม่ได้ ก็คือจะกลายเป็นพรรคสอง ก็คือเป็นเรื่องของการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา
ซึ่งในที่ประชุมท่านกรรมาธิการที่ชะอำก็มีการคุยกันเยอะเรื่องของพลังงานทางเลือก ให้มีการวิจัย
อย่างชัดเจน -----

- ๓๑/๑

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

เบญจกุล ๓๑/๑

ที่นี้ฝ่ายเลขาฯ ได้พิจารณาแล้วก็คิดว่าจริง ๆ ในแง่ของทรัพยากรหรือว่าสิ่งแวดล้อมก็มีประเด็นที่ต้องวิจัยมากมาย หรือว่าพลังงานเองในส่วนที่ไม่ใช่ทางเลือกก็ยังจำเป็นต้องวิจัย เราก็เลยเขียนเป็นภาพกว้างไว้ นะคะว่าคลุมทั้งหมดที่ทำเพื่อการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน

มาตราถัดไปก็เป็นข้อเสนอจากหลายท่านนะคะว่าควรจะมีเรื่องของแผน เรื่องที่ดิน เรื่องทรัพยากรน้ำ ซึ่งตรงนี้อาจจะช่วยกันพิจารณาว่ามันซ้ำซ้อนกับเรื่อง Land used เมื่อไหร่หรือไม่ ก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่มีกรรมวิธีการเสนอค่ะ

และสุดท้ายนะคะ รู้สึกประเด็นนี้ท่านผู้ว่าฯ ก็ได้เสนอด้วยนะคะ คือว่าทำอะไรในเรื่องของ Disaster management การจัดการภัยพิบัติซึ่งเป็นประเด็นใหญ่มากนะคะ ให้เราได้เขียนไว้อย่างจริงจัง ที่รัฐมีความพร้อม อันนี้คือขออนุญาตนำเสนอเบื้องต้น ที่มาที่ไปคงเรียบเรียงอย่างนี้ค่ะ

แต่จุดที่ขออนุญาตปรึกษาอีกประการหนึ่งก็คือ ในแง่ที่เขียนมานี้ ประชาชน ชุมชน บางอันก็จะมีแต่ประชาชนกับชุมชน บางอันก็จะมีเรื่องชุมชนท้องถิ่นนะคะ ตรงนี้อาจจะปรับให้เหมือนกันทุกอันค่ะ แต่อีกอันหนึ่งก็คือเรื่องขององค์กรเอกชนนะคะ องค์กรพัฒนาเอกชน NGO ต่าง ๆ จะเห็นว่ามึบเทาเทามาก ในการดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อมมาโดยตลอด ซึ่งตรงนี้เรายังตกไป ก็ไม่ทราบว่าเราควรจะมีเพิ่มไว้หรือไม่คะ กราบเรียนค่ะ

นายวิจิตร วิชัยสาร : ควรเพิ่มเลยครับ จะได้เข้ามาช่วยประชาชนได้อีกส่วนหนึ่ง

ประธาน : องค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อสาธารณประโยชน์นะครับ รัฐธรรมนูญฉบับเดิมมีเขียนไว้ไหมครับ

นางสาวสุนทรียา เหมือนพะวงศ์ : ไม่มีค่ะ ที่ผ่านมายังไม่ได้เขียนค่ะ

ประธาน : เชิญครับ คุณโสภณ

นายโสภณ ตะติโชติพันธ์ : คือจริง ๆ ความหมายก็คือเรื่องของบุคคล ถ้าเราเขียนก็คือเรื่องของบุคคลแล้วมันจะครอบคลุมหมด

ประธาน : แต่ว่าอันนี้เขียนว่า ให้ประชาชน บุคคล ชุมชน ชุมชนท้องถิ่น ประชาชนกับบุคคลนี้ภาษากฎหมาย บุคคลจะเป็นทั้งประชาชน ทั้งเป็นองค์กร และเป็นนิติบุคคลด้วย เพราะฉะนั้นคำว่าประชาชน ไม่ต้องเขียนนะครับ

นางสาวสุนทรียา เหมือนพะวงศ์ : ขออนุญาตค่ะ คือร่างเดิมนี้เขียนว่าประชาชนนะคะ คือถ้าเราอยากจะเน้นในเรื่อง NGO นี้ ถ้าเขียนให้ชัดก็อาจจะดีนะคะเพราะว่าในกฎหมายสิ่งแวดล้อม ปี ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทว่าด้วยสิ่งแวดล้อม ก็จะทำให้บทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชน แต่รัฐธรรมนูญยังไม่ได้พูดถึง ขอบคุณค่ะ

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

เบญจกุล ๓๑/๒

ประธาน : ปี ๒๕๓๕ ใช้ องค์กรพัฒนาเอกชน หรือว่า องค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อ
สาธารณประโยชน์ ใช้อย่างไรครับ

นางสาวอัจฉรา ฉายากุล : ขออนุญาตค่ะ คือพอเราเริ่มไปถึงองค์การเอกชนนี้มันจะมี
ปัญหาเยอะกว่ามันไปผูกมัดเอาไว้ด้วยระเบียบของกระทรวงวัฒนธรรมถ้าจำไม่ผิด ที่จะต้องไป
Register ไปอะไรทั้งหลาย ซึ่งตรงนี้ถ้าเราใส่ เริ่มใส่คำว่า องค์การเอกชน ปุ๊บนี้มันจะหมายถึงอะไร หรือว่า
องค์กรพัฒนาเอกชน องค์การสาธารณประโยชน์ อะไรที่สุดแต่ที่นี้มันมีคำว่า องค์การเอกชน ซึ่งปรากฏ
อยู่ใน พ.ร.บ. ของ กสม. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน อันนั้นใช้ว่า องค์การเอกชน ค่ะ

ประธาน : เชิญที่ประชุมครับ เชิญพี่ปุ๊และท่านผู้ว่าฯ ครับ

นางสาวรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ท่านประธานคะ ความเห็นของดิฉันคิดว่าใช้คำว่า
ประชาชน มันจะหมายถึงภาคประชาชน เพราะอย่างที่ว่าถ้าเราใช้องค์กรพัฒนาเอกชน หรือบางทีถ้าเรา
บอก NGO คำว่า NGO มันหมายถึงธุรกิจถึงอะไรได้อีกมากมายเลย ถ้าเราบอกว่าแค่บอกว่าเป็นประชาชน
มันก็หมายถึงพวกที่เป็นภาคประชาชน มันกว้าง

ประธาน : คงใหม่ คุณโสภณ คงใหม่ครับ

นายโสภณ ตะติโชติพันธ์ : ที่คุณสุนทรียายกมานั้น ใน พ.ร.บ. ปี ๒๕๓๕ ต้อง register
ด้วยนะครับ เป็นนิติบุคคล ถ้าไม่เป็นนิติบุคคลทำอะไรไม่ได้เลย ไปลงทะเบียนตั้งเป็นนิติบุคคลมันยิ่งล็อก
เข้าไปอีก

ประธาน : ก็ไปติดกับโครงสร้างรัฐ

นางสาวสุนทรียา เหมือนพะวงศ์ : ขออนุญาตค่ะ คือถ้ารัฐธรรมนูญเขียนนี้มันแปลว่าเรา
ต้อง คือรัฐธรรมนูญไม่ได้บอกว่าต้อง register หรือไม่ เป็นเรื่องที่ต้องมาตีความ จริง ๆ แล้วในต่างประเทศ
NGO ก็ไม่จำเป็นต้อง Register นะคะ คืออาจจะมี Record อาจจะมีผลงานอะไร มีเงื่อนไข Criteria บาง
ประการ แต่ไม่ได้แปลว่าต้องมาขึ้นทะเบียน คือการที่เราเขียนนี้ ขออนุญาตพี่ปุ๊ค่ะ คือจริง ๆ ไม่เขียนก็ได้
อยู่แล้ว เพียงแต่ว่าถ้าเขียนมันเหมือนเป็นการยอมรับอย่างเป็นทางการ ซึ่งบ้านเรา NGO ด้านสิ่งแวดล้อม
จะถูกกละเลยอย่างมากค่ะ แต่เราอาจจะเขียนให้กว้างชัดขึ้นว่าองค์การพัฒนาเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม หรือว่า
ที่มีวัตถุประสงค์ด้านนี้อะไรอย่างนี้ ไม่ทราบเป็นไปได้ไหม

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

จีรภา ๓๒/๑

นางสาวรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ขออนุญาตอีกนิดเดียวค่ะ ที่จริงไม่ขัดข้องนะคะ
ถ้าอย่างท่านประธานพูด องค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อสาธารณประโยชน์ อย่างนี้ นะคะ ถ้าพูดแค่นี้มันก็จะ
รวมทั้งจดทะเบียนกับไม่จดทะเบียน แต่ถ้าในกรรมการสิทธิฯ ระบุลงไปว่าจดทะเบียน ซึ่งเราแพ้เขาจะ
ตอนนั้นเราก็พยายามบอกว่าได้ ถ้าไม่จด แต่ดิฉันว่าสาธารณประโยชน์มันก็จะมารองรับได้

ประธาน : ท่านผู้ว่าฯ ก่อนนะครับ แล้วอาจารย์สมชัย แล้วคุณอัจฉรา

นายวิจิตร วิชัยสาร : ผมเรียนจากภาพในพื้นที่นะครับ ก็ไม่ยากให้มองเฉพาะประชาชน
อย่างเดียว ชุมชนหรือองค์กรท้องถิ่นอย่างเดียว ผมอยากได้เป็นองค์กร จะเป็นเชิงองค์กรเอกชนหรือองค์กรการ
กุศล หรือองค์กรอะไรก็เข้ามาช่วยกันทั้งนั้นตามความถนัดของแต่ละองค์กรนั้น ๆ ผมก็ไม่อยากให้ปิด
ทางตรงนี้ มันเป็นภาพที่เป็นอยู่จริงนะครับ นั่นคือส่วนที่ ๑ ผมก็อยากให้มี Wording ตัวนี้ อยู่ จะเขียน
อย่างไร จะเขียนแบบกฎหมาย หรือเขียนให้ปฏิบัติได้ก็แล้วแต่จะตกลงนะครับ นั่นส่วนที่ ๑

ส่วนที่ ๒ ที่รัฐส่งเสริมวิจัยและพัฒนา ตรงนี้ที่ผมพยายามพูดถึงการวิจัยทั้งหลายที่ผม
ค่อนข้างจะเป็นห่วงว่าการวิจัยมีอยู่เยอะ แต่ว่ามันจะขึ้นทั้งหมด นั่นคือส่วนที่ ๑ และ ๒. ก็ไม่ยากให้ล็อก
เฉพาะพลังงาน มันก็มีงานวิจัยอีกหลาย ๆ ด้านที่เป็นประโยชน์ อย่างพื้นที่ถ้าติดชายฝั่งทะเลการวิจัย
การเพาะเลี้ยงต่าง ๆ มันเยอะไปหมดที่เป็นประโยชน์ หรือว่าภาคเกษตร เรื่องปาล์ม เรื่องยาง อะไรต่าง ๆ
ที่จะทำวิจัยก็เยอะแยะไปหมด เพราะฉะนั้นก็ไม่ยากให้ล็อก

ประธาน : มันจะไปอยู่อีกมาตราครับท่านผู้ว่าฯ

นายวิจิตร วิชัยสาร : อยู่อีกมาตราหรือครับ โอ.เค.

ประธาน : เรื่องพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เรื่องอะไรต่าง ๆ

นายวิจิตร วิชัยสาร : ตรงนั้นก็ไม่เป็นไร ผมก็พูดภาพรวม

ประธาน : พอดีตรงนี้มันเรื่องทรัพยากร

นายวิจิตร วิชัยสาร : ไม่เป็นไรครับ แล้วส่วนตรงรัฐมีแผนจัดการ อันนี้ผมก็เลยไม่ค่อย
แน่ใจว่าจะซ้อนหรือเปล่า

ประธาน : มันจะเยอะนะครับ

นายวิจิตร วิชัยสาร : สุดท้ายที่จำเป็นจะต้องพูดก็คือว่า เราใช้ว่า รัฐต้องป้องกัน นะครับ
แต่ตรงนี้สำนักงานประมาณไม่สี่อันเลย สำนักงานประมาณไม่เคยให้บป้องกันเลย ทั้ง ๆ ที่ว่างบป้องกัน
อาจจะเป็นตัวที่จะช่วยแก้ แทนที่เราจะมานั่งแก้ตามหลังนะครับ ว่างแจกน้ำ แจกอะไรกันต่าง ๆ หรือว่าเกิด
น้ำท่วม เกิดภัยแล้งขึ้นมา ถ้ารัฐต้องป้องกันตรงนี้ ถ้าทำให้สำนักงานประมาณปรับนโยบายในการจัด
งบประมาณให้บในเชิงป้องกันได้แล้ว ปัญหาที่เป็นภัยแล้งขึ้นมันเป็นทุกปีครับ มันเกิดได้ทุกปีได้อย่างไร ใน
เมื่อเราก็รู้พอเข้ารอบนี้ก็ต้องภัยแล้ง เป็นอันรู้กันแล้ว อันนี้ก็น้ำท่วมเป็นอันรู้กันแล้ว มันเป็นรอบปีตลอด

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

จีรภา ๓๒/๒

อยู่แล้ว ถ้าปีบตรงนี้ให้รัฐสามารถที่จะวางงบประมาณกันได้ ผมคิดว่าการที่จะมาแก้ปัญหาโดยวิ่งแก้ตามหลังกัน
มันเหนียวยากกว่ากัน

ประธาน : อันนี้ไม่รู้เข้ากันหรือเปล่า อันนี้มันเป็นเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ

นายวิจิตร วิชัยสาร : ก็เกี่ยว ผมก็ว่าไปเรื่อย

ประธาน : เรื่องหลักความหลากหลายทางชีวภาพ แล้วก็ที่นี่เรามาพูดเรื่อง Disaster
มันเป็นเรื่องสำคัญ แต่ผมไม่รู้ว่ามันจะเข้าในมาตรานี้หรือเปล่า ผมขอโทษเมื่อก็ไม่ทราบ ท่านมานิจ
แล้วก็อาจารย์สมชัยหรือเปล่าครับเมื่อก็ยกมือ ท่านวัชรินทร์ เชิญท่านมานิจครับ

นายมานิจ สุขสมจิตร : ท่านประธานครับ ขอความเห็นในเรื่องที่จะให้เรามีส่วนร่วม
ในเรื่องบำรุงรักษาคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในวรรคสองนี่นะครับ ผมคิดว่าใช้คำว่า ประชาชน
น่าจะครอบคลุม

ประธาน : ครอบคลุมองค์กรพัฒนาเอกชน

นายมานิจ สุขสมจิตร : ครอบคลุมทั้งหมดแล้ว ถ้าหากว่าเราไปเขียนคำว่า องค์กรพัฒนา
เอกชน เข้าไปด้วยนะครับ ก็อยากจะเรียนขณะนี้ความรู้สึกของประชาชนต่อองค์กรพัฒนาเอกชนมีทั้งบวก
ทั้งลบ มันจะเป็นเรื่องซึ่งอันตรายมาก เมื่อสองวันไม่ทราบท่านทั้งหลายดูโทรทัศน์หรือเปล่าว่ามีประชาชน
มาต่อต้านองค์กรพัฒนาเอกชนที่ไปต่อต้านการสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น เขาบอกเขาเดือดร้อนมาก แล้วเขื่อน
ยังไม่ได้สร้าง เพราะพวกองค์กรพัฒนาเอกชนนี่แหละ ผมคิดว่าถ้าเมื่อเราใส่เข้าไปมันจะไม่ดี แล้วก็ใช้คำนี้
มันก็รวมอยู่แล้ว

ประธาน : ประชาชนใช่ไหมครับ

นายมานิจ สุขสมจิตร : ครับ ประชาชนน่าจะรวมหมดแล้ว ประชาชน ชุมชนท้องถิ่น
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น น่าจะเพียงพอแล้ว

ประธาน : อาจารย์สมชัย

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

สุภาภรณ์ ๓๓/๑

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : องค์กรพัฒนาเอกชนมันมีสถาบันเรียกว่า พอช. สถาบันองค์กรพัฒนาเอกชน มีกฎหมายรองรับ แล้วก็มีกรรับรองการเป็นองค์กรพัฒนาเอกชน แต่ว่าไม่ได้จดทะเบียนรับรอง ก็แปลว่าแจ้งให้ทราบ แล้วก็รู้ว่าเขา Operate มีตัวมีต้น มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มันเป็นการรับรองแบบง่าย คราวนี้ผมคิดว่าในกระบวนการเรื่องสิ่งแวดล้อมทั้งในประเทศและต่างประเทศขององค์กรพัฒนาเอกชนมักจะมีบทบาทสูง แล้วก็ประเทศทั้งหลายก็ใช้องค์กรพัฒนาเอกชนเป็นหัวหอกในการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม คราวนี้มาตอนนี้ผมคิดว่าควรจะ Focus ที่เรื่องของธรรมชาติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ เรื่องทรัพยากร ส่วนเรื่องภัยพิบัติผมคิดว่าเป็นเรื่องสำคัญ ควรจะแยกเป็นอีกข้อหนึ่ง น่าจะเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ในเรื่องนี้ต้องนับให้ครบว่าเรื่องของสิ่งแวดล้อมมีอะไรบ้างแล้วเขียนให้ครบ นั้นอันหนึ่ง

อันที่ ๒ ผมคิดว่าควรจะกำหนดเป็นหน้าที่ของรัฐ พอตีมาตรา ๗๙ ของกฎหมาย ๒๕๕๐ เริ่มที่ว่า รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วม อันนี้ผมคิดว่าเขาไป ในแง่ที่ว่าจุดหลัก รัฐจะละเลยไม่ได้ ถ้าละเลยก็มีความผิด แล้วรัฐต้องมีนโยบายมีความชัดเจนว่ารัฐต้องรักษาสิ่งแวดล้อม ต้องทำนุบำรุงคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ต้องพัฒนาให้มีการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ผมว่าต้องเขียนให้ชัดว่าเป็นหน้าที่ของรัฐ นั่นเป็นวรรคแรกครับ ส่วนวรรคสองก็คือต้องเขียนว่า รัฐจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนในการทำด้วย ก็คือเขียนทำนองมาตรา ๗๙ เดิม โดยระบุไปให้ชัดว่าที่จริง Target เป้าหมายของสิ่งที่จะทำคืออะไร คือ เรื่องสิ่งแวดล้อม เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ เรื่องธรรมชาติอะไรต่าง ๆ เสร็จแล้วคนที่จะมาเข้ามาร่วมที่บอกว่า ให้ประชาชนเข้าร่วม ผมคิดว่า List ให้ครบ คือมีประชาชน มีชุมชน มีชุมชนท้องถิ่น มีองค์กรพัฒนาเอกชน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็น Non governmental organization ทั้งหมด ซึ่งถ้า List ครบอย่างนี้แล้วเราก็มาเขียนเป็น ๓ วรรคเลย วรรคหนึ่งคือ Target ว่าคืออะไรบ้าง แล้วเป็นหน้าที่ของใคร แล้วใครต้องร่วมบ้าง วรรคสองก็คือว่า บทบาทของรัฐในการที่จะทำ อันนี้ก็ต้องให้มีประชาชนร่วมด้วย วรรคสามก็คือว่า จะต้องให้มีองค์กรเหล่านี้ครบถ้วนครับ ถ้าเขียนอย่างนี้ กระผมคิดว่ามีความชัดเจนครับ

ประธาน : เชิญท่านทูตครับ ขอโทษครับ อาจารย์วัชรินทร์ก่อนครับ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : ขอขอบคุณมากครับท่านประธาน คือผมก็เห็นด้วย ถ้าจะเพิ่มคำว่า องค์กรเอกชน แต่ปัญหาคือว่าในส่วนแรกเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ เราไม่ได้ระบุรับรองสิทธิเขาไว้เนะครับ แต่สิทธิชุมชน สิทธิชุมชนท้องถิ่นเรารับรองสิทธิ ถ้ามาเขียนก็คงได้ แต่ที่นี้ปัญหาก็คงจะองค์กรเอกชนในที่นี้เนะครับ

ประธาน : ก็เป็นสมมติเป็นอะไรอยู่แล้วเนะครับ เขาอยู่ในนั้นใหม่ครับ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : จะอยู่ใหม่ครับ

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

สุภาภรณ์ ๓๓/๒

ประธาน : อยู่

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : จริง ๆ แล้วในกฎหมายปัจจุบันนี้มีการรับรองพูดถึงองค์กรเอกชนเยอะนะครับ พระราชบัญญัติต่าง ๆ ก็เพียงแต่ให้ข้อสังเกตว่าถ้าในนั้นตีความถึงนะครับ โอ. เค. ใ้ตรงนี้ไม่เป็นไร ที่นี้ผมมีข้อสังเกตนิดหนึ่งว่าในกรณีองค์กรต่าง ๆ หรือประชาชน ถ้าเกิดว่า Conflict กันในเรื่องนี้มันเป็นไปได้ใหม่ว่าจะมีการใช้ การรักษา ซึ่งมันก็เกิดขึ้นเหมือนที่ท่านยกตัวอย่างเมื่อสักครู่ที่ว่ากลุ่มประชาชนต้องการ กลุ่ม NGO ชัดขวางอย่างนี้ ตรงนี้ปัญหาสังคมเรามันจะมีอย่างนี้ ทุกวันนี้ ปัญหาว่ามาตรการมันจะ Solution ตรงนั้นใหม่นะครับ ก็ฝากเป็นข้อสังเกต ขอขอบคุณนะครับ

ประธาน : เชิญท่านพูดครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ผม สุพจน์ ครับ ผมไม่แน่ใจวรรคหนึ่ง วรรคสอง หน้า ๘ นะครับ ในข้อความที่ว่า โดยให้ประชาชน ชุมชน ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วม ผมคิดว่าที่อาจารย์สมชัยพูดเมื่อสักครู่นี้ คือเรื่องแก่งเสือเต้น มีทั้งคัดค้านและสนับสนุน คนที่ได้รับประโยชน์ก็มีหลากหลายเหมือนกัน การชลประทานในการที่จะ Regulate น้ำท่วม ก็มีประโยชน์ แต่ว่าคนที่เสียประโยชน์เป็นชุมชนท้องถิ่นหรือเปล่าที่เขามาคัดค้าน แล้วองค์กรพัฒนาเอกชนต่าง ๆ ที่เขามาคัดค้านเขาเห็นว่าคนที่ควรจะได้รับประโยชน์เขาควรจะได้รับประโยชน์อย่างน้อยแค่ไหน ในการที่จะคุม น้ำท่วม แล้วก็ดำเนินการชลประทาน เพราะฉะนั้นมันก็มีปัญหาอยู่ที่ว่าการที่เราจะเอาชุมชนท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่นคนที่เสียประโยชน์หรือได้ประโยชน์ เราจะมีมาตรการอะไรที่จะดูว่าอันไหน ส่วนไหน ที่มันได้ประโยชน์มากกว่ากันในการที่ได้รับประโยชน์สูงสุด -----

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

นำพร ๓๔/๑

แก่งเสือเต้นก็พูดกันมานาน แล้วก็มีการออกชก แล้วก็มีการต่อต้านอยู่คณะเดิมนะครับ แล้วก็ประโยชน์จริง ๆ อยู่ตรงไหน แล้วเราไม่เคยพิจารณากันเลยว่าคนที่จะได้รับประโยชน์คือชุมชนท้องถิ่น ที่สวนอยู่ห่างไกลถ้าไม่ได้ประโยชน์เลย แต่ว่าเขามีอุดมการณ์ที่จะ ๑. รักษาสภาพสิ่งแวดล้อมไม่ให้มีผลกระทบในการที่ Relocate ประชาชนออกจากพื้นที่ต่าง ๆ มันมีทางจะแก้ไขอะไรไหม ข้อความต่าง ๆ ผมว่าถ้าต่างประเทศเขาจะดูผลประโยชน์สูงสุดเป็นหลัก แล้วก็ยึดถือเอาผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก เขาจะไม่ดูผลประโยชน์ส่วนตัวส่วนน้อย อันนี้ผมไม่ทราบ

ประธาน : พี่มานิจครับ

นายมานิจ สุขสมจิตร : ผมให้ข้อมูลที่ท่านพูดพูดถึง ผมเป็นคนยกเรื่องแก่งเสือเต้นขึ้นมาเอง คือชาวบ้านในจังหวัดสุโขทัยบอกว่า เขาต้องการเขื่อน เพราะว่าหน้าน้ำแห้งเขาเดือดร้อนมาก เขาไม่มีน้ำใช้ ถ้าหน้าน้ำ ๆ ก็ท่วมบ้านเขา แต่เหตุที่ทางการยังไม่ยอมสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น ก็เพราะว่ากลัวองค์การพัฒนาเอกชนนี้แหละ กลัวพวก NGO นี้แหละ ผมไม่ได้มีอคติอะไรกับ NGO ผมเองผมก็ทำงาน NGO อยู่นะครับ แต่ว่าบางพวกนี่นะครับ ไปทำอะไรมันสวนความรู้สึกสวนกับความต้องการของชาวบ้านในแถบนั้น เช่น ไปต่อต้านการสร้างเขื่อนในแม่น้ำสาละวิน บอกว่าเขื่อนนี้ที่สร้างขึ้นจะไปทำลายชนส่วนน้อย จะไปทำลายป่าไม้ แต่ชาวบ้านในอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เขามาไล่ NGO ออก เขาบอกว่าเข้ามาสร้างเขื่อนตรงนั้นจะทำให้คนมีงานทำมากขึ้น ส่วนที่กลัวว่าน้ำจะท่วมบ้านนั้น เขาบอกว่าป่าไม้มีเหลือแล้ว เพราะคนกรุงเทพฯ พวกคุณนั่นแหละไปตัดป่าเขา อ้างว่าไม้พม่า เอาไม้ตรงนั้นมาสวมใส่รูปร่าง อ้างว่าเป็นไม้พม่าแล้วตัดเอาไม้เข้ามาในกรุงเทพฯ หหมดแล้ว อันนี้ก็ข้อมูลที่ได้ให้ฟังเฉย ๆ

ประธาน : เป็นเรื่องความรู้ไม่เพียงพอหรือเปล่าครับ เรื่องเขื่อนนี้ เชิญท่านผู้ว่าฯ แล้วพี่ปู้ครับ

นายวิจิตร วิชัยสาร : ที่ผมพูดในมติแรกนั่น หมายความว่าสร้างความร่วมมือกันนะครับ ในภาพของความร่วมมือคิดว่ามันจะเกิดขึ้นอยู่มากมาย เพราะว่าประชาชนอย่างเดียวก็อาจจะได้ไม่เต็มที่ อันนี้เป็นมติที่เป็นบวกนะครับ แต่ถ้ามติที่เป็นลบอย่างที่ว่ามานิจพูดนี่นะครับ อันนี้ผมว่ารัฐชี้ตามประชาชนได้เลย ในความเห็นของผมก็ทำมาแล้วที่ปทุมธานี ตอนที่ศาลเจ้าเขาจะเป็นที่ ๆ น้ำท่วมปทุมธานี ตรงบางพูน บางกระดี่นะครับ ถ้าน้ำท่วมขึ้นมาจะโดนหมดเลย ชาวบ้านไม่รู้ที่ตำบล รวมทั้งสวนอุตสาหกรรม บางกระดี่โดนมหาศาลเลยนะครับ แต่ว่ามีคนค้านอยู่เพียงคนเดียว ค้านบอกว่าจะทำให้เสียภูมิทัศน์ภาพเดิม ภูมิประเทศเดิมของเขา เขาค้านแล้วก็พยายามค้านอยู่ ขนาดอย่างนี้แค่คนเดียว กรมชลประทานยังกระตุกนะครับ แต่ว่าผมก็ไม่ยอม ผมก็ยื่นแล้วก็ตอนนี้ก็สร้างได้แล้ว คือบางครั้ง ถ้าขัดกันเราก็ต้องเอาตัวประโยชน์ที่ประชาชนเป็นตัวจับเรื่องนี้ชัดได้เลย แต่ถ้าไปด้วยกันก็จะยังเป็นประโยชน์มหาศาล อันนี้ผมให้ความเห็นในเส้นทางปฏิบัติครับ

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

นำพร ๓๔/๒

ประธาน : พี่ๆ แล้วก็ตามวัชรินทร์ครับ

นางสาวรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ท่านประธานคะ คือที่จริงมันอาจจะเป็นรูปธรรมเฉพาะเรื่องที่เราเลยยกขึ้นมา แต่ที่นี้ถ้าสมมุติว่าเราทำกฎหมายการมีส่วนร่วม หรือการรับฟังให้ดี ๆ นี่นะคะ มันก็จะพูดถึงกระบวนการให้ข้อมูล ซึ่งเป็นข้อมูลที่ถูกต้องนะคะ ชัดเจน มีทั้งข้อดีและข้อเสียแล้วก็ได้กันด้วยข้อมูลแล้วก็อย่างที่ท่านพูดพูดนี้คะ ก็ต้องเอาประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดขึ้นกับส่วนรวมอย่างนี้นะคะ เป็นตัวตัดสินใจ แล้วที่นี้มันอาจจะต้องดูผู้มีส่วนได้เสียจะคะ ว่าผู้มีส่วนได้เสียทางตรง ทางอ้อม แต่ไม่ได้แปลว่าทางอ้อมไม่มีสิทธิที่จะมาพูด แต่ว่าถ้ามันมีกระบวนการที่พูดกันนะคะ คู่กันโดยตรงไปตรงมา มันอาจจะตัดสินใจได้ เพียงแต่ว่าในบางกรณีมันอาจจะมี Hidden Agenda อยู่ ถ้ารัฐตั้งใจว่าต้องทำให้ได้ นะคะ ถึงเวลาเปลี่ยนรัฐบาลเมื่อไร ปิดฝุ่นทุกครั้งอย่างนี้นะคะ โดยที่ ๆ จริงข้อมูลนี้มันก็มีอยู่เยอะ ถ้าเอาข้อมูลมาดูกันจริง ๆ มันก็จริง ๆ แล้วฝ่ายไหนต้องทำหรือไม่ทำ ต้องตัดสินใจนี้มันก็ต้องตัดสินใจนะคะ ก็คงไม่เป็นปัญหามาจะใส่ได้

ประธาน : เดี่ยวท่านวัชรินทร์ก่อนครับ

นายวิจิตร วิชัยสาร : ผมขอพาดพิงครับ

ประธาน : เชื่อมโยงใหม่ครับ

นายวิจิตร วิชัยสาร : เชื่อมโยงนิดเดียวเท่านั้นเองครับ ไม่มีอะไรครับ คือขยายที่ผมพยายามพูดตั้งแต่ต้นว่า การรับฟังจะเป็นการรับฟังที่ได้ผลอย่างแท้จริงแล้วมันจะลดตรงส่วนนี้ไปได้ครับ ผมขออนุญาตครับ

ประธาน : เชิญท่านวัชรินทร์ครับ

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

หทัยกาญจน์ ๓๕/๑

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : คือผมก็เสนอ แต่แล้วแต่ที่ประชุมนะครับ ที่คำว่า
สมดุลง ถ้าเดิมว่า และประโยชน์สูงสุด เข้าไปตรงนี้ จะได้ไหมครับ

ประธาน : คือถ้าสมดุลง รู้สึกจะ Cover หหมด

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : ประโยชน์สูงสุดกับอะไรอย่างนี้ แล้วแต่จะครับ

ประธาน : เชิญท่านอาจารย์สมชัยครับ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : คือประโยชน์สูงสุดก็จะมีการใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจอยู่
เสมอ แต่ว่าผมคิดว่ามันไม่แฟร์ ยกตัวอย่างว่าโครงการหนึ่งมันมีประโยชน์ ๘๐ หน่วย มีผู้ได้ประโยชน์
๘๐ หน่วย มีผู้เสียประโยชน์ ๒๐ หน่วย ถ้ามาดูประโยชน์สูงสุดและเน้นเกณฑ์มันก็ ๖๐ หน่วย ก็ยอมจะ
ตัดสินใจที่จะทำถ้าใครไม่ทำก็ไม่ฉลาด แต่ว่าพอดีคนที่ได้ประโยชน์ ๘๐ หน่วย กับคนที่เสียประโยชน์
๒๐ หน่วย คนละคนกัน คนที่ได้ประโยชน์ ๘๐ หน่วย ก็ได้ไป คนที่เสียประโยชน์ ๒๐ หน่วย ก็เสียไป แล้วก็
บอกว่าโครงการมันมีเห็นชัด ๆ อย่างนี้ว่าได้ประโยชน์ ๘๐ หน่วย เสียเพียง ๒๐ หน่วย ประเทศโดยรวมมี
ประโยชน์เพิ่มอีก ๖๐ หน่วย ทำไม่ไม่ทำ คนที่เสียประโยชน์เขาถามว่า แล้วทำไมต้องเป็นเขา ก็บอกว่า
โอ.เค. นี้เพื่อประโยชน์ส่วนรวม คุณต้องเสียสละ แต่การตอบอย่างนี้มันไม่เพียงพอ ความจริงบทบาทของรัฐ
ก็คือต้องมาจัดการ Redistribute กระจายผลประโยชน์เสียใหม่ ลดประโยชน์คนที่ได้รับ ๘๐ หน่วย
ให้น้อยลง แล้วเอาประโยชน์นั้นไปให้คนที่เสียประโยชน์ เพื่อคนที่เสียประโยชน์จะได้ไม่เป็นผู้เสียประโยชน์
แต่เป็นผู้ได้ประโยชน์น้อยลง อย่างสมมุติว่าถ้าเอาประโยชน์ ๘๐ หน่วย จากคนที่ได้ประโยชน์ ๘๐ หน่วย
ลดลงให้เหลือ ได้ ๕๐ หน่วย แล้วเอา ๓๐ หน่วยนั้นมาให้คนที่เสียประโยชน์ ๒๐ หน่วย คนที่เสียประโยชน์
ก็จะได้กลายเป็นผู้ที่ได้ประโยชน์ ๑๐ หน่วย แล้วจะมีคนที่ได้ประโยชน์ ๕๐ หน่วย คือคนที่ได้ประโยชน์
๑๐ หน่วย รวมแล้วก็เป็น ๖๐ หน่วยเท่าเดิม แต่ว่าอันนี้มันเกิดจากการ Redistribute แต่รัฐไทยไม่เคยทำ
หน้าที่นี้ คือบทบาทของรัฐต้องจัดการ Redistribute เพราะว่าการจัดโครงการจะมีประโยชน์เพิ่มโดย
ส่วนรวมเกิดขึ้น แต่ความเสียหายก็จะเกิดขึ้น แต่คนที่เสียหายกับคนที่ได้รับคนละคนกัน หน้าที่ของรัฐก็คือ
ต้องใช้มาตรการทางภาษี ใช้มาตรการทางการจัดสรรอะไรต่าง ๆ ไปดำเนินการ คราวนี้เรื่องนี้เราได้เขียนไว้
แล้วในบทที่ดูเมื่อตอนนี้อะ เรื่องการชดเชย ส่วนนั้นหมายความว่าลึงค์กันให้ดี เชื่อมต่อให้ดี ตรงนี้มันไม่ได้ว่า
ประโยชน์สูงสุดของรัฐโดยรวมเท่านั้น มันต้องมีการกระจาย

ประธาน : อาจารย์ครับ เขาคิดถึงประโยชน์ของคนรุ่นหน้าหรือเปล่าที่ไม่ได้มา ๕๐ : ๕๐
อย่างรุ่นปัจจุบัน ถ้ารุ่นหน้าผมว่ามันจะ Cover ตรงยั่งยืนและสมดุลหรือเปล่าครับ ยั่งยืนและสมดุลมันจะ
ช่วยเยอะเลย อันนี้ดีใช่ไหมครับ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : ถ้อยคำเดิมทั้งหมดนี้ดีแล้ว แต่ว่าจะขาดบทบาทของรัฐนะครับ
Redistribute แต่ส่วนมากโครงการที่เราทำจะเป็นโครงการที่คำนึงถึงประโยชน์โดยรวมของรัฐเท่านั้น

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

หทัยกาญจน์ ๓๕/๒

อย่างเช่น สร้างเขื่อน คนที่เดือดร้อนก็คือคนที่อยู่ใกล้เขื่อน ไฟฟ้านี้มาสว่างที่กรุงเทพฯ โรงงานมาเกิดที่
กรุงเทพฯ แต่เราไม่เคยไปคำนึงว่าคนเหล่านั้นได้รับการชดเชยเลย

ประธาน : กรณีแม่เกาะเห็นชัดเจน บำลาค เขียวอาจารย์สุนทรียา

นางสาวสุนทรียา เหมือนพะวงศ์ : ขออนุญาตกราบเรียนคะ ประเด็นที่ท่านวัชรินทร์
ห่วงใยคือ ในหมวดสิทธิทำไมไม่มีเรื่อง NGO ทำไมตรงนี้มี คือเราก็คิดเหมือนกัน จริง ๆ อยากจะเพิ่ม
อันนั้นเหมือนกัน แต่ว่าเรื่อง NGO อาจจะต้องมีกรอบอะไรบางอย่าง ไม่อย่างนั้นก็จะมีความที่ชุมชน
ที่ได้ผลกระทบก็อาจจะชัดเจน นี้เราเขียนไปแล้ว แต่ว่าเรื่อง NGO เราก็อ้างอิงว่าในต่างประเทศก็ยังมี
ขอบเขตจำกัดสำหรับบางเรื่อง วันนี้ไม่มีผู้เสียหายหรืออะไรพวกนั้นคะ เราก็เลยคิดว่าในเรื่องสิทธิเรา
อาจจะคิดดูก่อน แต่ว่าเรื่องแนวนโยบายมันเหมือนเป็นเรื่องที่พยายามรณรงค์ให้เขามาร่วม มันไม่ใช่สิทธิ
ของเขาโดยตรง ซึ่งตรงนี้ก็เลยคิดว่ามันน่าจะเพิ่มไปได้ จุดที่ว่าเป็นกรอบในการไม่ว่าจะประชาชนกลุ่มไหน
อย่างที่อาจารย์พูดว่า ในที่สุดทุกคนมีสิทธิที่จะเข้ามามีส่วนร่วม แต่ในที่สุดแล้วการตัดสินใจของรัฐก็ต้องยื่น
อยู่บนข้อมูลที่ถูกต้อง แล้วก็เรามีกรอบไว้ว่าจะต้องเป็นการใช้ หรือว่าพัฒนาอย่างยั่งยืนสมดุล แล้วก็อาจจะ
เพื่อคนรุ่นหน้าอะไรอย่างนั้นคะ อาจจะเป็นกรอบที่ Shape ทุกคนให้ไปตรงนั้น ถ้าใครไม่ไปตรงนั้นก็ต้อง
เสียสิทธิเสียเสียงออกไปคะ ที่นี้ในเรื่องของ NGO กราบเรียนว่าด้านสิ่งแวดล้อมมีตัวตนอย่างชัดเจนอยู่
แล้วตั้งแต่กฎหมายสิ่งแวดล้อมปี ๒๕๓๕ ก็คิดว่าถ้าเพิ่มตรงนี้ ทำให้ชัดเจน ขอบคุณคะ

ประธาน : แล้วเชื่อมโยงทั่วโลกด้วย เขียวพีๆครับ

นางสาวรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ท่านประธานคะ ถ้าสมมุติว่า ไม่ทราบจะต้องเรียนถาม
ทางฝ่ายเลขานุการด้วยว่า มาตรา ๔๕ นี้มันไม่ครอบคลุมหรือคะ ในหมวดสิทธิ มาตรา ๔๕ ที่พูดบอกว่า
ประชาชนรวมกลุ่มกันได้ทั้งจดทะเบียน ไม่จดทะเบียน อะไรอย่างนั้นคะ แล้วถ้าเราจะใส่เข้าไป เพราะที่
จริง NGO ไม่ใช่เป็นตัวเป็นตนเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อม ด้านอื่น ๆ มันก็มีเป็นตัวเป็นตนนะคะ ด้านสิทธิ
ด้านผู้หญิง ด้านอะไรก็มีเหมือนกัน เพราะฉะนั้นถ้าสมมุติว่าจะใส่

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

นิเวศ ๓๖/๑

ประธาน : ถ้าใส่ เดี่ยวพีก็ใส่ของผู้หญิงอีกเยอะเลย

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : มีอยู่แล้วแน่นอนค่ะ

ประธาน : เดี่ยวเอกสารกำลังจะขึ้นมาแจกครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ยังอยู่ในวาระนี้หรือเปล่าครับ

ประธาน : อยู่ครับ ยังไม่ไปไหนครับ มาตรา ๗๙

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ไม่ใช่ครับ ในวาระสาม รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย
และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ เราเคยอภิปรายไว้ว่า เราให้ใส่คำว่า วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี

ประธาน : มันจะอยู่อีกมาตราหนึ่งครับ ท่านพูดต่อครับ ไปอยู่อีกมาตราหนึ่งครับ
วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : มีอันหนึ่งครับ เรื่องพลังงานอยากจะให้ใส่คำว่า พลังงานทดแทน
เพราะว่าถ้าพูด พลังงาน เหยย ๆ มันไม่รู้จะเอาพลังงานอะไร ตอนนี่ที่เรามีปัญหาคือเรื่องพลังงานทดแทน
ทดแทนจากน้ำมันที่เราจะขาดแคลนอยู่ อย่างเช่น พลังงานแสงแดดที่เคยพูดกัน พลังงานลม หรือพลังงาน
น้ำทะเลอะไรต่าง ๆ จนอาจจะเกี่ยวกับเรื่องการกลั่นน้ำทะเลให้เป็นน้ำจืด ผมว่าคิดมากไปหรือเปล่า
โครงการนี้ถ้าทำได้มีประโยชน์มากเลย ที่ UAE สหพันธรัฐอาหรับอิมิเลตเขาทำ อันนั้นเขาเงินเยอะ แต่ถ้าเรา
มีการเริ่มต้นก็จะมีกรวิจัยพัฒนานะครับ

ประธาน : อันนี้ท่านให้เฉพาะ Focus พลังงานทดแทนใช่ไหมครับ เพราะว่ามันสอดคล้อง
กับสมดุลและยั่งยืน ให้ใช้ฟอสซิล ลองไปอ่านเรื่อง Inconvenience Truth น่ากลัวมากในเรื่องใช้ฟอสซิล
ใช้ถ่านหิน พลังงานกระแสหลักน่ากลัวมาก เขาบอกใครอยู่ฝั่งอ่าวไทย ๖ - ๗ กิโลเมตรจากอ่าวไทย
ให้เตรียมตัว โลกมันร้อนขึ้นแล้วน้ำท่วมถึง วัดที่สมุทรปราการจะถึงโบสถ์แล้ว หมู่เกาะมัลดีฟก็หายไป
หมดเลยครับ เราพูดกันเรื่องพัฒนายั่งยืน พูดไปพูดมาน้ำท่วมหมดทั้งโลก อันนั้นก็ยั่งยืน Forever เลยครับ
คุณอัจฉราเมื่อก็ยกมือจะสรุปอันนี้ไหม

นางสาวอัจฉรา ฉายากุล : วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เมื่อกี้ที่ท่านหนึ่งกล่าวถึงคือมันจะอยู่
ในมาตรา ๘๑ แล้วเรายกมาเป็นมาตราใหม่ซึ่งยังพิจารณาไม่ถึง

ประธาน : โอ.เค. ครับ ผมว่าเดี่ยวประมวลไปตรงนี้ คราวหน้ามาดูอีกทีหนึ่ง มาตรา ๗๙
ยังไม่มีข้อยุติ Disaster อาจจะต้องไปเป็นมาตราใหม่ แล้วจะเชื่อมกับตรงนี้ยากหน่อย องค์กรพัฒนาเอกชน
ด้านสิ่งแวดล้อมยังไม่มีข้อยุตินะครับ แต่ว่าเป็นกลไกที่มีประโยชน์มากถ้าเราจะใส่ไว้ตรงนี้เพื่อให้เห็นภาพ
ก็อาจจะเกิดประโยชน์ เพราะว่าตอนนี้เชื่อมโยงกันทั่วโลกแล้ว และที่ยั่งยืนและสมดุลได้ก็เพราะกลไก
ตรงนี้เป็นสำคัญ แต่ว่าก็จะมีประเด็นอื่นที่มีผู้แย้งอยู่ ผมคิดว่าวันนี้เอาแค่นี้ก่อน คราวหน้าก็เหลืออีก
๗ - ๘ มาตรา ซึ่งอยากจะรบกวนวันศุกร์อีกวันหนึ่งไม่ทราบจะได้ไหมครับ วันศุกร์ที่ ๓๐ สักบ่าย ๒ โมงครึ่ง

อนุ. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

นิรรา ๓๖/๒

ไม่ทราบว่ายายเลขหาย ว่าอย่างไร ตั้งแต่พุงนี้ไป ๓ วัน ชุดใหญ่เขาพิจารณารายมาตรา แล้วก็เมื่อที่ประธาน
ทางฝ่ายเลขหาย เชิญอนุกรรมการเข้าประชุมด้วยจะได้ช่วยกัน แล้วผมจะเรียนท่านประสงศ์อีกทีหนึ่ง -----

- ๓๗/๑

อน. ยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพฯ
วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

วีณา ๓๗/๑

เพราะจะไปดูเนื้อหาตรวจสอบ จะได้เสริมซึ่งกันและกันกับร่างของทีฤษฎีกา จริง ๆ แล้วก็เป็นร่าง
ทำมาด้วยกัน แต่ว่าด้วยเหตุที่ว่ากำหนดการเดิม ๖ เมษายน เพราะฉะนั้นเขารีบทำก่อนด้วยข้อจำกัด
เรื่องเวลา เราก็รีบทำเรื่อง Content ของเรา ซึ่งส่งไปให้เขาบางส่วนแล้ว แล้วก็บางส่วนได้รับฟังเพิ่มเติม
เพราะฉะนั้นก็มาปรับของเราให้ทันสมัยที่สุด แล้วก็ไปช่วยเสริมกัน

นายวิทยา งานทวี : รู้สึกว่าวันนั้นมีการคุยว่าจะมีการรับฟังความคิดเห็นจากกรรม
มีส่วนร่วมของอาจารย์เจิมศักดิ์

ประธาน : มันมีวันพุธเช้าครับ

นายวิทยา งานทวี : ถ้าอย่างนั้นวันพุธเช้าผมว่าเราจะว่าง

ประธาน : ว่างไม่ได้ ก็ต้องไปรับฟังเขา ไม่ฟังเขาได้อย่างไร วันศุกร์ขอเป็น

๑๔.๓๐ นาฬิกา ได้ไหมครับ พอดีผมประชุมข้างนอก ผมเข้ามา ผมกลัวว่า ๑๔.๐๐ นาฬิกา ผมไม่ทัน
๑๔.๓๐ นาฬิกา แล้วก็เหลืออีก ๗ - ๘ มาตรา แล้ววันนี้ผมว่าได้ประโยชน์มากเลยที่ปรับกัน ช่วยกัน
ระดมสมองดีกว่าเดิมเยอะเลย ถ้าอย่างนั้นผมขอขอบพระคุณนะครับ ก็ขออนุญาตปิดประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๒๐ นาฬิกา

สำนักrayงานการประชุมและชวเลข

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร